

మహిళలు

విలువ,ధర్మాలు

మత ధర్మ శాసనాలు

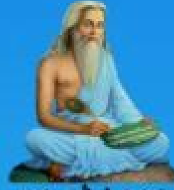
సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

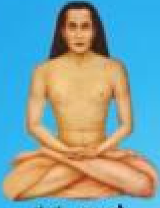

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

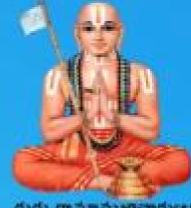
శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

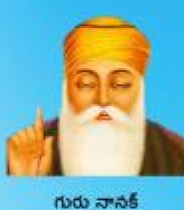

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

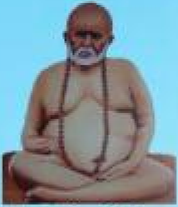

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

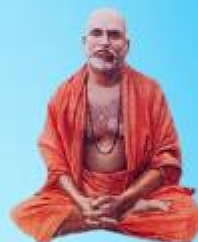

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

"నేను" గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120029361

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాధ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Inc ×

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with
CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers
Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam
Author:
Year: to
Subject: Any Subject
Language: Telugu
Scanning Centre: Any Centre
Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
• Rashtrapati Bhavan • CMU-Books • Sanskrit • TTD,Tirupathi • Kerala Sahitya Akademi	• INSA	• Times of India • Indian Express • The Hindu • Deccan Herald • Eenadu • Vaartha	• Tamil Heritage Foundation • AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1930	1931-1940	1941-1950	1951-

Subject

Astrophysics	Biology	Chemistry	Education	Law	Mathematics	Mythology	Religion	For more subjects...

Language

Sanskrit	English	Bengali	Hindi	Kannada	Marathi	Tamil	Telugu	Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

మతధర్మశాసనాలు మహిళలు

వరకట్న మరణాలు : నిషేధ శాసనాలు

మల్లాది సుబ్బమ్మ

మల్లాది పబ్లికేషన్సు
9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ, మెహిదీపట్నం
హైదరాబాద్-500 028

మత ధర్మశాసనాలు : మహిళలు

పూర్వ చరిత్ర :

మన మహిళల హక్కులన్నీ మన చట్టాల్లోవున్నాయి; ఇంకా మన "పొలిటికల్ సైన్సు" పుస్తకాలల్లో వున్నాయి. ఇక బాధ్యతలు అడక్కండి అవి మన బుర్రలనిండా ఉన్నాయి., అవి మన అనుభవంలో నిత్యం జరుగుతూ వున్నాయి. ఇది విస్మరించరాని పచ్చి నిజం. మతధర్మ శాసనాలను గురించి చర్చించేముందు అసలు హక్కులంటే ఏమిటి? అవి ఎన్నిరకాలు వున్నాయి? వాటిలోవున్న లోపాలు ఏమిటి? అవి ఎలా సవరింపబడాలి? లేనిహక్కులకోసం ఎలా 'డిమాండ్' చెయ్యాలి? అనే విషయాలన్నీ స్త్రీలకు తెలియాలి అంటే వారిలో దానికి తగిన విద్యావిజ్ఞానాలు వుండాలి. ముందుగా ఎన్నిరకాల హక్కులువున్నాయో తెలియాలి. వాటిని అనుభవించగల ధైర్యస్థయిర్యాలు స్త్రీలలో వుండాలి. ఏ హక్కులైనా అనుభవించకపోతే అవి నిరుపయోగమైపోతాయి. అంటే-నశించిపోతాయి. (**Dead Rights**). హక్కు అన్నా, చట్టమన్నా అదొక కత్తి లాంటిది. ఆ కత్తి ఆపరేషన్‌చేసి మనిషిని బ్రతికిస్తుంది. లేదా అదే కత్తి తుప్పుపట్టి రాలిపోతుంది. కనుక హక్కులు అంత విలువైనవి., బరువైనవి, అవసరమైనవి కూడా ననే అవగాహన మనలో వుండాలి.

భారత రాజ్యాంగంలో సమానత్వం అనేది మౌలిక హక్కుగా వ్రాయబడింది. స్త్రీల పరిస్థితిని మెరుగుపర్చటానికి రాజ్యాంగం 14, 15 ఆర్టికల్సులో పొందుపరచిన సమానత్వ సిద్ధాంతంవల్ల పురుషులతోపాటు స్త్రీలకు హక్కు ఇవ్వబడుతుంది. అయితే స్త్రీలలో తాము తక్కువ అనే భావం అనాదిగా వున్నది. అందువల్ల 1954 లో ప్రవేశ పెట్టబోతున్న హిందూ కోడ్‌బిల్లును స్త్రీలే వ్యతిరేకించారు. ఆ బిల్లులో పిత్రార్జితఆస్తిలో వారసత్వం పురుషులకు కూడా వుండరాదనేది, హిందూ విధవల స్వాధీనంలో ఉన్న ఆస్తులకు వారు హక్కుదారులవుతారన్నది మౌలికమైన మార్పు. ఈ బిల్లు చట్టరూపం కాకుండా ఆనాడు హిందూ స్త్రీలంతా మూకుమ్మడిగా ప్రదర్శనలు జరిపారు. కరపత్ర స్వామీజీ ఆధ్వర్యాన వారు పార్లమెంటుకు మెమోరాండాలు సమర్పించారు. అంబేడ్కర్ లాంటి నాయకుల గొంతులను నొక్కిపట్టి పార్లమెంటులో అలజడి రేపారు. బ్యానర్లతో ఊరేగింపులు చేశారు. నెహ్రూతో తాను పోటీచేస్తానని కరపత్రస్వామీజీ బెదిరించాడు. అలా గొప్పమెజారిటీతో ఆనాడు ఆ బిల్లును ఆడవారే అలా అణగత్రొక్కారు. తాము పురుషులకన్నా తక్కువ అనే భావంవల్లనే వారు తమ హక్కులను కోరడంలేదు. తరువాత 1955, 1956 సంవత్సరాలలో హిందూ కోడ్‌బిల్లులో కొంతభాగాన్ని నాలుగు ముక్కలుచేసి నాలుగు శాసనాలుగా చేసింది నెహ్రూ ప్రభుత్వం.

మన చట్టాలు స్త్రీలపట్ల చూపుతున్న వైఖరి గమనిస్తే కొన్ని ప్రశ్నలు ఉదయిస్తాయి. చట్టాలు స్త్రీలకు పూర్తిన్యాయం చేస్తున్నాయా లేదా? చట్టాల వ్యాఖ్యానంలో చట్టందృష్టిలో స్త్రీ పురుష సమానత్వాన్ని అవి నిరూపిస్తున్నాయా అంటే లోపాలు కొన్నివున్నాయి. ధర్మశాస్త్ర నిర్ణేతలు, చట్ట నిర్మాతలు పూర్తిగా పురుషులు కావటం వివక్షకు ఒక కారణమైతే, తమ హక్కులగురించిన పరిజ్ఞానం స్త్రీలలో లోపించటం లేక వాటికొరకై పోరాటాలు జరపకపోవటం మరో కారణమయింది. ఏదైనా మొత్తంమీద మన పూర్వీకులైన శాస్త్రకారుల అసమానత్వ భావాల బలమే మన చట్టాలలో బీజ రూపం తాల్చివున్నాయి. ఆనాడు స్త్రీలపై వారికున్న దృష్టిదోషమే ఈనాటి శాసన కర్తలలో కాని, న్యాయశాస్త్ర నిర్ణేతల్లో కాని, న్యాయవాదుల్లో కాని ఘనీభవించి వున్నాయి. ఏ కొద్దిమందో వ్యతిరేకించినా వారి భావాలను అణచివేయటం సర్వసాధారణమయింది. అందుకు ఉదాహరణలు: 1955 లో హిందూకోడ్‌బిల్లును ఎదిరించటం, తిరిగి 1986లో ముస్లిం స్త్రీల మనోవర్తి తీర్పును సనాతన ముస్లింలంతా కలిసి 'సవాల్' చేసి నిరసిస్తూ తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టించటం లాంటివి అవి. ఇంత అయినా చట్టాల్లో కొన్ని మంచివి, శ్రేయస్కరమైనవి వున్నాయి. కాని అవి అనుభవించలేని అసమర్థత మన స్త్రీలలో మెండుగావుంది. కారణం-ప్రాచీనకాలపు ఆచారాలకు, సనాతన సాంప్రదాయాలకూ వారు విలువ ఇవ్వటంవల్ల వున్న హక్కులను వాడుకోలేక పోతున్నారు. ఈనాటి చట్టాలవల్ల ముఖ్యంగా రెండురకాల నష్టాలు వున్నాయి. మొదటది స్త్రీ పురుష వివక్షను భాష్యంద్వారా న్యాయపరంగా సమర్థించడం, రెండవది మానవ హక్కులను కాలరాయడం. కనుక నిశితదృష్టితో మనచట్టాలను, వాటిలోపాలను పరిశీలించడం మన కర్తవ్యం.

"స్త్రీలు: చట్టాలు" అనే అంశాన్ని గురించి తెలియాలంటే దానికి కొంత పూర్వ చరిత్ర తెలియాలి. అంటే శాసన నిర్మాణ కాలానికిముందు దేశపరిస్థితి, శాసనాలనాటి ఆచారాలు, అనుభవాల అవగాహనలాంటివి అందులో వున్నాయి. ఇంకా మతధర్మ శాస్త్రాల ఆధారాలు వున్నాయి. ప్రవక్తల నిర్దేశాలువున్నాయి. ఆచారాల ప్రసక్తివుంది. పురుషప్రపంచ భావన వుంది. ఇలా అనేకానేక సంస్కృతుల సమ్మేళనమే మన మత ధర్మశాసనలుగా రూపొందాయి. అందువల్ల మన దేశంలోని మహిళల హక్కులు, స్థితి గతులు వారు అనుసరించే మతంమీద ఆధారపడి వుంటాయని ముందుగా మనం గ్రహించాల్సిన విషయం. ఇక మతధర్మశాసనాల పుట్టుక మార్పులు, చేర్పులు, సవరణల గురించి ప్రస్తావించుకుందాం.

మన దేశంలో అనేక మతాలకు చెందినవారు వున్నారు. అందులో హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవ, పారశీక మతాలు ముఖ్యమైనవి. మనది తాకికరాజ్యం అని చెప్పుకుంటున్నాం. నేరాలు, సుంకాలు, పన్నులు మొ॥ వాటివిషయంగా సర్వులకు శాసనాలు ఒకటిగానే వున్నాయి. అయితే వివాహం, దత్తత, సంరక్షకత్వం, వారసత్వం, మనోవర్తి, విడాకులు లాంటి అంశాలకు వేరు వేరు మతాలవారికి వేరు వేరు శాసనాలు వున్నాయి. వీటిని మతధర్మశాసనాలు అంటాం. రాజ్యాంగం 44వ అధికరణం ప్రకారం భారతీయులందరికీ వర్తించే ఒకే ఒక వ్యవహార సంహిత. (కామన్ సివిల్‌కోడ్) ను ప్రభుత్వం రూపొందించాలని, కృషిచేయాలని రాజ్యాంగం స్పష్టీకరించింది. మన రిపబ్లిక్ రాజ్యస్థాపన జరిగి 36 ఏళ్లు నిండాయి. అయినా ఈ సందర్భంగా ఏ ప్రయత్నమూ జరగలేదు కారణం మైనారిటీ వర్గాల కోర్కెల, హక్కుల పరిరక్షణకు తాము బద్ధకంకణులుగా వుంటున్నామని వారిని భ్రమింపచేస్తున్నట్లుగా తోస్తుంది. ఈ పరిస్థితికి దోహదకారణాలు అనేకం వున్నాయి. అల్పసంఖ్యాకులలో తగినంత పలుకుబడిగలిగిన సంస్కర్తలు లేకపోవటం, వారి మతభావాలకు విరుద్ధంగా సవరణలు తెచ్చి వారిని రెచ్చగొట్టరాదనే పాలకుల వైఖరి, అధికార పార్టీలు, ప్రతిపక్ష పార్టీలు అందరూకూడా సంస్కరణలకు పూనుకుంటే అల్పసంఖ్యాకుల ఓట్లు తమకు రావనే భయాందోళనలు ఇవన్నీ ఈ శోచనీయ పరిస్థితికి కారణాలు. ఇతర అభ్యుదయ దేశాలలో అలా కాదు. మతాలు వేరైనా పౌరులందరికీ వర్తించే శాసనాలలో తేడా వుండదు.

భారతదేశంలో అనేకమంది పురుషులు తమ భార్యలను గౌరవిస్తామని గొప్పగా చెప్పుకుంటూ వుంటారు., అర్ధాంగులుగా పరిగణిస్తామని పొగుడుకుంటూ వుంటారు. ఇదొక ఎత్తుగడ అంటే దూషిస్తారు. ఆఖరికి చట్టాలలో కూడా పురుషులకు వున్నన్ని హక్కులు స్త్రీలకు లేవనేది నిర్వివాదాంశం. కనుక మహిళాభ్యున్నతికి కృషిచేయపూనుకున్న మహిళా కార్యకర్తలకు వివిధచట్టాలలో మన మహిళల స్థానాన్ని, వారి హక్కులను అవగాహన చేసుకోవటం అవశ్య కర్తవ్యం.

ధర్మశాస్త్ర ప్రతిపాదితమైన హైందవ ధర్మసూత్రాలను బ్రిటిష్ పాలనలో శాసనాలద్వారా కొంత మార్పుచేయడం జరిగింది. దేశం స్వాతంత్ర్యం పొందాక రాజ్యాంగం ఏర్పడ్డ పిదప భారీఎత్తున మార్చడం జరిగింది. అలాంటి మార్పులు ఇతర మతాలలో కొద్దిగామాత్రమే జరిగాయి. 1857 లో సిపాయి తిరుగుబాటు జరిగాక బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ వైఖరిలో మార్పువచ్చి వారు పట్టించుకోలేదు. విక్టోరియారాణి తన ప్రకటనలో భారత ప్రజల మతవిషయాలలో ప్రభుత్వం జోక్యం కలుగజేసుకునేది లేదని ప్రకటించింది. తరువాత సంస్కరణోద్యమానికి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం యొక్క మద్దతు మనకు లభించలేదు కాని వారు దానిని ఏనాడూ వ్యతిరేకించలేదు. సిపాయి

తిరుగుబాటుకు పూర్వం అధికసంఖ్యాకులైన హిందువుల విషయంలో కొంతగా కొంత జోక్యంచేసుకున్న ఫలితంగా 1829 లో సతీసహగమన చట్టం 1856 లో విధవా వివాహ శాసనం వచ్చాయి. 19 వ శతాబ్దపు శాసనాల నిర్మాణం బ్రిటిష్‌వారి పట్టుదల వల్ల జరిగింది. 'శారదా యాక్టు' (బాల్య వివాహ నిరోధశాసనం) 1929 లో వచ్చింది. ఇది కేంద్ర శాసనసభలో శారదా అనే ఒక సభ్యుని కృషివల్ల జరిగింది. తర్వాత 1946 లో వివిధ శాఖలకు చెందిన వివాహాలు అంటే ఒకే కులం, ఒకే గోత్రం, లేక ప్రవరలో జరిగినా చెల్లుతాయి అనే చట్టం వచ్చింది. అలాగే 1946 లో ఆమోదింపబడిన మనోవర్తిశాసనం అమలుజరిగింది. ఇంకా 1949 లో భిన్నమతాల, కులాల, వర్ణాలకు చెందిన వివాహం చట్టసమ్మతం చేశారు. ఇవన్నీ దేశ స్వాతంత్ర్య సముపార్జన సమయంలో శాసనరూపం తాల్చాయి. 1947 లోని బొంబాయి విడాకులచట్టం, 1946 లోని బొంబాయి బహుభార్యాత్వ నిషేధ చట్టం, 1949 లోని మద్రాసు బహుభార్యాత్వ నిషేధం విడాకుల చట్టం 1935 భారత ప్రభుత్వ చట్టంలో నిర్దేశింపబడిన రాష్ట్ర స్వపరిపాలనా ఫలితాలు. 1936 లోని పార్శీ వివాహ విడాకుల చట్టం ఈ వైఖరికి నిదర్శనం. ముస్లిం స్త్రీకి విడాకుల హక్కును ప్రసాదించే చట్టం 1939 లో జరిగిందే ఈనాటికీ అమల్లోవుంది. 1956, 60, 64, 76, 78 లలో మార్పుచేయబడిన హిందూ వివాహ శాసనం, 1956 లోని హిందూ వారసత్వ శాసనం, 1956 లోని హిందూ దత్తత మనోవర్తిచట్టం, 1956 లోని హిందూ సంరక్షకత్వ శాసనం ఇవన్నీ అభ్యుదయకరమైనవి. ప్రజాభిప్రాయానికి అనుగుణంగా హిందూ శాసనాలను మార్చటానికి మన ప్రభుత్వం వెనుకాడలేదని మనం గ్రహించవచ్చు. కాని 1872 లో క్రోడీకరింపబడిన క్రైస్తవ వివాహ శాసనంలో 1869 నాటి క్రైస్తవ విడాకుల శాసనాలలో సవరణలు జరుగకపోవటం చాలాశోచనీయం. పార్శీవివాహం మరియు విడాకులశాసనం 1936 లో చట్టం రూపంధరించినది. అలాగే నిలిచిపోయాయి. 1939 నాటి ముస్లింల విషయంకూడా జరిగింది. అలాగే ఒకవైపున స్వప్రయోజనపరులు, రెండవవైపు పరిపాలకవర్గాలు ఇద్దరూ కలిసి అల్పసంఖ్యాక వర్గాల వ్యవహార శాసనాలను (Civil-laws) మార్చే విషయంలో కుట్రచేసి జోక్యం కలిగించుకోవటం లేదనేదానికి పైవి ఉదాహరణలు, గీటురాళ్ళు.

ఈనాడు అమలులోఉన్న శాసనాలలో ముఖ్యమైనవి వివాహానికి, వారసత్వానికి, దత్తతకు, మనోవర్తికి, మైనారిటి మరియు సంరక్షత్వానికి సంబంధించినవి. బాల్య వివాహ నిరోధశాసనం, వరకట్న నిషేధశాసనం, శిక్షాస్మృతిలో వచ్చిన మార్పులు ద్వితీయశ్రేణికి చెందినవి. వీటి ఫలితంగా స్త్రీల హోదాలో కొంత మార్పు వచ్చినమాట వాస్తవం.

ఉపోద్ఘాతం:—

భారతదేశంలో భిన్న జాతుల వారున్నారు. భిన్న భాషల వారున్నారు. విభిన్న ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు కల ప్రజలున్నారు. ఇవన్నీ ఒక ఎత్తు, భిన్న మతాల వారి ఉనికి మరో ఎత్తు. ముఖ్యంగా నాలుగు మతాలు ఉన్నాయి. హైందవం, ఇస్లాం, క్రైస్తవం, పార్సీ ఇలా నాలుగు ముఖ్యమైన మతాల ప్రజానీకం ఈ ఉప ఖండంలో నివసిస్తున్నారు. మరల హైందవంలో అనేక శాఖలు. అద్వైతులు, ద్వైతులు, విశిష్టాద్వైతులు, కేవలా ద్వైతులు, శుద్ధా ద్వైతులు ఇలా ఎందరో. పైగా శైవులు, వీర శైవులు, వైష్ణవులు, వీర వైష్ణవులు, శాక్తేయులు, జైనులు, బౌద్ధులు ఇలా మరెన్ని రకాల మతవాదులో! అలాగే క్రైస్తవులలో రోమను కాథలికులు, ప్రొటెస్టెంట్లు పెద్ద శాఖలు. ప్రొటెస్టెంట్లలో మెథాడిస్టులు, లూథరనులు, బాప్టిస్టులు, విశ్వాసులు ఇలా ఎన్నో ఉపశాఖలు దర్శనమిస్తాయి. ఇస్లాంలో సున్నీలు, షియాలు ప్రధాన శాఖలకు చెందినవారు. పార్సీల సంఖ్య బహు స్వల్పం. కనుక భారతదేశ పార్సీలలో పెక్కు శాఖలను పరిగణించ పనిలేదు.

ఇన్నిరకాల విభజనతో భారత ప్రజానీకం ఎలా సమైక్యంగా నిలబడగలదా యని ఎవరికైనా సందేహం కలుగుతుంది. అశోకుని కాలం నాటినుండి భారతదేశ సమైక్యతకు నిదర్శనాలు కనిపిస్తున్నా చాలాకాలం కొన్ని శతాబ్దాలు భారతజాతి అనైక్యతతో క్రుంగిపోయింది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ పాలన పరోక్షంగా దేశ ప్రజలలో ఐక్యతకు దోహదం చేసింది. కాగా దేశంలో ఐక్యతా భావం ఆటుపోట్లకు గురి అవుతున్నది.

స్త్రీలకు సంబంధించి వేరు వేరు మతాలవారు వేరు వేరు ధర్మశాసనాలను రూపొందించుకున్నారు. ఏ మతం వారి ధర్మశాస్త్రం వారిదే. అలాగ ఏర్పరచుకోవడమే కాక ఆయా మతాలవారు వాటిని పోషించుకుంటూ వచ్చారు. వాటి సవరణను వ్యతిరేకిస్తూ వచ్చారు. హిందూ మతస్తులు మాత్రం కాలగతి ననుసరించి మారడం జరిగింది. వారిలో సంస్కరణోద్యమాలు విజృంభించాయి. వాటి ఫలితంగానే హైందవంలో అనేక శాసనాలు రావడం జరిగింది.

హైందవం యొక్క విస్తృతి పెద్దది. బౌద్ధులు, జైనులు, ఆర్యసమాజం వారు, బ్రహ్మ సమాజస్తులు, వీరంతా హిందూ మతస్తుల క్రిందనే పరిగణింపబడతారు. హేతువాదులు, నాస్తికులు కూడా కొన్ని పరిస్థితులలో హిందువులే. హిందూ వివాహ

శాసనం వగైరాలలో ఉన్న 'హిందువు' అనే పదానికి ఇలా అర్థంచెప్పారు. ఈ దేశంలో పుట్టి పెరిగి, లేక ఇక్కడ స్థిర నివాసము ఏర్పరచుకున్న వారందరూ శాసనాల దృష్టిలో ఒక పరిస్థితిలో హిందువులే. కేవలం హిందూ మతాన్ని అనుసరించేవారే హిందువులు కానక్కరలేదు. పై చెప్పిన అర్హత-జన్మతః కలిగింది లేక స్థిర నివాసం వల్ల ఏర్పడింది ఉండి, ఇస్లాం, యూదా, క్రైస్తవ, పార్సీ మతాలకు చెందని ఏ వ్యక్తి అయినా హిందువే. అంటే ఆ నాలుగు మతాలకు చెందకుండా ఉన్న వారంతా హిందువులే. యూదులసంఖ్య అత్యల్పము. కనుక భారతదేశ పరిస్థితిని గమనించేటప్పుడు వారిని పరిగణించ నవసరము లేదు. అలా ప్రధానంగా నాలుగు మతాలు ఈ దేశంలో కనిపిస్తున్నాయి.

ఈ మతాల ధర్మశాసనాలు స్త్రీల జీవితాలను శాసిస్తున్నాయి. కనుక వాటిని గురించి మనం ఆలోచించవలసి వస్తున్నది. స్త్రీ జీవితానికి పరమావధి వివాహమూ, సంతానలబ్ధి పొందడమూ అని మతాలవారు నిర్దేశించారు. కనుక హోదా, వివాహం, దాంపత్యజీవితం, వైధవ్యం, మనోవర్తి, విడాకులు, పునర్వివాహం, జారత్వం, సంరక్షకత్వం, దత్తత, మైనారిటీ, వారసత్వం, ఇలాంటి విషయాలలో ప్రతి మతమూ కాస్తో కూస్తో కట్టుదిట్టంగానే శాసనాలు చేసింది. అవి ఆయా మతస్థుల హోదాను నిర్ణయిస్తున్నాయి.

మతాలు పుట్టిపెరిగిన ప్రాంతాల, కాలాల స్థితిగతులు-అంటే సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక స్థితిగతులు-వాటి స్వరూప స్వభావాలపై చాలా వరకు ప్రభావం చూపిస్తాయి. పశుపాలన ప్రధాన వృత్తిగా నున్న సమాజం ఒక రకమైన మతపు పుట్టుకకు అవకాశం ఇస్తే, బానిస సమాజంలోనుండి మరో మతం జన్మ పొందుతుంది. భూమియే ప్రధాన ఉత్పత్తి సాధనంగా ఉన్న సమాజంలో మరో స్వభావం గల మతం ఉత్పన్నమవుతుంది. అలాగే వ్యాపారం బాగా చలామణీ అయ్యే సామాజిక వ్యవస్థలో నూతన మత ఆవిర్భావం జరుగుతుంది. కనుక మతాలను సమాజాలను విడదీసి చూడలేము, చూడరాదు. ఆ మతాలు ఆదేశించే నైతిక సూత్రాలను, ప్రవర్తన నియమావళులను, న్యాయ నిబంధనలను పరిశీలించేటప్పుడు ఈ అంశాన్ని గమనంలో ఉంచుకోవాలి. లేకపోతే కాలం మారినా, పరిస్థితులు వేరైనా ఏనాడో ఆ మతం ఆమోదించిన సూత్రాలనే పట్టుకొని ప్రేళ్ళాడగల ప్రమాదం ఉంది. ఈ ప్రపంచంలో ప్రతి వస్తువూ, వ్యక్తీ, సమాజమూ, సామాజిక వ్యవస్థా, సంస్థాగత నిర్మాణమూ, అన్నీ మారుతున్నాయి. కాలగతి ప్రభావాన్ని అవి దాటిపోలేవు. మార్పు ప్రకృతి సిద్ధము. మార్పులేని జీవులు స్థాణువులు అవుతారు.

మనిషి ఒంటరిగా బ్రతకలేడు, బ్రతకటంలేదు. సమాజంలో బ్రతుకుతున్నాడు. అతని వంటివారు, ఆమె వంటివారు పదిమంది, వందమంది, వేలమంది కలిస్తే అది సమాజం అవుతుంది. పలువురు ఒక ప్రాంతంలో కలిసి తగాదాలు, కొట్లాటలు, స్పర్ధలు లేకుండా జీవించాలంటే పరస్పర సహనం, గౌరవం అవసరమవుతాయి. వీటిని ప్రజలు అలవరచుకోవాలంటే-వస్తుతః వారిలో సహకార భావం వుంటుంది-వారికి కొంతగా శిక్షణ, ప్రబోధం, మార్గదర్శకత్వం అవసరమవుతాయి. ఆ పనిని కొన్ని సమాజాలలో మతం చేయపూనింది. ఆ సూత్రాల సంపుటీకరణమే నీతి శాస్త్రంగా, మత విధిగా అవతరించింది. ఇది మతంయొక్క ప్రయోజనకర పాత్ర.

మతాలు అత్యధికంగా పురుషులచేత స్థాపించబడినాయి. దేవుళ్ళు ఎక్కువగా పురుషులు. ప్రవక్తలు పురుషులు. పూజారులూ వారే. ఇలా పురుష ప్రధాన్యత కల సమాజంలో ఉద్భవించే మత ధర్మ శాసనాలు మగవారి పెత్తనాన్ని రూఢి చేస్తాయని అంటే తప్పులేదు. మతధర్మ శాసనాలను తీక్షణంగా పరిశీలిస్తే ఈ సత్యం గోచర మవుతుంది.

ఏ పురుషుడూ, ఏస్త్రీ తల్లి గర్భంనుండి బయటకువచ్చేటప్పుడు ఫలాని మతపు మనిషిగా భూమి మీదకురావటంలేదు. కేవలం మనిషిగానే పుట్టుకసాగుతున్నది.మతాన్ని కులాన్ని, ఆవ్యక్తికి సమాజం అంటగడ్తున్నది. సామాజికవవ్యహారం పేరుతో ఆవ్యక్తికి ఒక రకమయిన హోదాను నిర్దేశిస్తున్నది సమాజం. ఆ వరవడిలో పెరిగిన ఆవ్యక్తి ఆ హద్దులను, పరిమితులను దాటిపోలేక నానా యాతనా పడటం తరుచు చూస్తున్నాం. తన మతస్తులంటే వల్లమాలిన అభిమానం, వేరు మతపువారంటే అసహ్యం, ద్వేషం పెంచు కోవటం చూస్తున్నాం. ఇది తర్వాత ఘర్షణలకు దారితీయటం కద్దు. మతకలహాలకు మూలం ఈ వేర్పాటు భావన యేనని గ్రహించాలి. మతధర్మ శాస్త్రాల తీరుతెన్నులను కూలంకషంగా అధ్యయనం చేయటం అవశ్య కర్తవ్యం. స్త్రీల అణచివేతను మతాలు సమర్థించాయనిగ్రహిస్తే, ఆ అణచి వేతను మతధర్మశాసనలు ఆమోదించాయని మన సులో ఉంచుకుంటే మతధర్మశాసన నియమాలను స్త్రీ విమోచనోద్యమకారులు విచక్షణా యుతంగా తెలిసికోవడం తప్పనిసరి.

అన్నిమతాలూ స్త్రీలను చిన్నచూపు చూచాయని తేలుతుంది. కాగా వాటిలో తర తమ భేదాలుంటాయి. ఉన్నాయి కూడాను కనుక ముఖ్యమైన మతధర్మ శాసనాలను పేర్కొని, పోల్చిచూడటం మనవిధి, కర్తవ్యంనుకూడా, కొన్నిమతాలు స్త్రీనిక్రూరంగా అణచివేస్తే, మరికొన్ని కొంచెం ఆదరణచూపాయి. అంతేగాని ఏమతమూ పురుషాధిక్య

ణాభావాన్ని అధిగమించి పోలేదు. స్త్రీ పురుషుని సొత్తు. అంతగా కాదను కున్నస్త్రీ ఆమె పురుషుని బానిస, కాదు కూడదని భీష్మిస్తే, ఆమె పురుషుని కన్న తక్కువ స్థాయికల మనిషి. ద్వితీయశ్రేణి పౌరురాలు. ఇవి మతాల ఆలోచనా రీతులు. కొన్ని మతాలే పరిణామం చెందాయని మరికొన్ని స్థాణువులుగా మారిపోయాయని గ్రహించాము. కొన్ని మతాల సూత్రాలు 3 వేలసంవత్సరాల సామజిక నియమాలయితే, మరికొన్ని 2 వేల సంవత్సరాలనాటివి. మరో మతం కేవలము సుమారు 14 వందల సంవత్సరాల చరిత్ర మాత్రమే కల్గిఉన్నది.

హైందవంలో శాసనాలు మారుతూవచ్చాయి 1976 దాక. ఇస్లాంలో చివరి ప్రగతి శీల పరివర్తన 1939లో జరిగింది. 1986లో వచ్చినమార్పు తిరోగమనమే కాని పురోగమనం కాదు. క్రైస్తవంలో మార్పు 1869తో ఆగిపోయింది.

ఏదయినా స్త్రీల పరిస్థితిని మదింపువేసేముందు ఒక అంశాన్ని విస్మరించరాదు. ఈకాలపు శాసనాలను మాత్రం పరిగణన లోకి తీసుకొని గుణాగుణ పరిశీలన సాగాలి. లేక పోతే చారిత్రక అధ్యయనం సాగిస్తే ఊబిలో దిగిపోతాము. ఈచిన్న కరపత్రంలో దానికి చోటుఉండదు. పైగా అవసరం కూడాలేదు. (వివరాలకు మల్లాది సుబ్బమ్మ "హైందవం స్త్రీలు" "ఇస్లాం స్త్రీలు" "క్రైస్తవం స్త్రీలు" చదవండి.)

ఈ నాటి మతధర్మశాసనాలను లెక్కలోకి తీసుకొని మంచి చెడ్డలను నిర్ణయించేటప్పుడు విధిగా ఆయా మతాలు స్త్రీల పట్ల ప్రదర్శించిన వైఖరిని, స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసిన విధి నిషేధాలను సందర్భోచితంగా ఉటంకించక తప్పదు. అలా పేర్కొనడం న్యాయం కూడాను.

స్త్రీలకు సంబంధించిన అంశాలని వేరు వేరుగా పేర్కొని వాటి తారతమ్యాలకు బేరీజు కట్టడం తప్పకుండా జరగవలసిన పని. దానిని తరువాత వచ్చే అధ్యాయాలలో నిర్వహించ ప్రయత్నిద్దాం.

2. హోదా

ఒక్కొక్క మతం ఒక ప్రత్యేక పద్ధతిలో స్త్రీల హోదాను నిర్ణయించిందని మనం ముమ్మందుగా చెప్పుకున్నాం. కాగా అమతం లోనే విభిన్న భావాలు చోటుచేసుకున్నట్లు కన్పిస్తుంది. ఏమతమూ కాస్తోకూస్తో మారక తప్పదు! కనుక ఒకానొకప్పుడు పరస్పర విరుద్ధమైన భావాలు దర్శన మిస్తాయి. వాటి కాల నిర్ణయం చేసు కొని అన్వయం చేసుకోవటం అవశ్య కర్తవ్యం.

హైందవం

పని పాటలు చేయటంలో దాసిలాగా, ఆలోచన చెప్పేటప్పుడు మంత్రివలె, ఓర్పులో భూమినిపోలి, భర్తకు ఆహారం పెట్టేటప్పుడు తల్లితో సమానంగా, శయనంలో రంభకు దీటుగా, పనులను చేస్తూ ఆమె ఉంటే ఆమెను కులధర్మపత్ని అనిగౌరవించారు హైందువులు. ఇదంతా మంచిగానే కన్పిస్తుంది కదూ? పాపం! పురుషుడు తనకు ఉన్నకోరికలను అన్నీ ఇందులో చెప్పాడు. తన స్వవిషయం ఎంతగా ఆలోచించాడు! ఆమె సంగతి అతనికి అక్కరలేదు?

హిందూ మతం మాతృత్వాన్ని కొనియాడింది. ఎక్కువ గౌరవించింది. అది సంతాన లబ్ధి కోసమే ఆమె జీవించాలని అర్థం స్ఫురిస్తున్నది. అందుకే పిల్లలులేని స్త్రీని 'గొడ్రాలు' అనిపేరు పెట్టి ఆమెను తక్కువచూపు చూసింది.

భర్తయెంత దుర్మార్గుడయినా, శీలరహితుడయినా అతని సేవచేయమని ఆదేశించింది హైందవం. పాతివ్రత్యం దొడ్డ గుణమని ఎలుగెత్తిచాటింది. అలాంటి స్త్రీని 'పతివ్రత' అనిపేరు పెట్టి గొప్పగా చిత్రించింది.

శారీరకంగా భార్యాభర్తలు వేరు అయినా మానసికంగా వారు ఇరువురు ఒక వ్యక్తిగాకావడమే హిందూ ధర్మ లక్ష్యమని మన వారు బోధిస్తున్నారు. అంటే స్త్రీని మరొకవ్యక్తిగా చూచి ఆమె యొక్క సహకారాన్ని అర్థించటం కాదు. వైవాహిక జీవితరథానికి రెండు. చక్రాలు. ఒకటి భర్త. రెండువదిభార్య. ఒక చక్రం మాత్రమే కదులుతూంది. రెండవది కదలదు. బండి ఆ చక్రాన్ని ఈడ్చుకొని పోతుంది. అంటే భర్త అనేచక్రం ముందుకుపోతూవుంటే భార్యఅనె చక్రం వెంటబడిపోతుంది. భర్త స్వతంత్రంగా ఆలోచించి వ్యవహరిస్తాడు. భార్యఅతన్ని అనుసరించాలి. ఇదీ ఆలోచన!

స్త్రీలకు వ్యక్తిత్వం ఉండికాని అది వారి 'స్త్రీత్వం' ముందు తల వంచాలని మరి యొకమాట. అంటే స్త్రీకి ఆత్మగౌరవం ఉండవచ్చుకాని అది కుటుంబంలో తాదాత్మ్యం కావాలని ఊద్బోధ. స్త్రీని అస్వతంత్రగా చిత్రించాడు మనువు. చివరకు ధర్మ నిర్వహణలో కూడా ఆమె పతిని అనుసరించాల్సిందే. స్త్రీని హీనంగా, నీచంగా పేర్కొన్న ఘట్టాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. వీటిని పురుషులు కసిగా చెప్పిన మాటలని చెప్పి త్రోసిపారేస్తామా? మనువు. స్త్రీలను దయతో చూడమని మరొక చోటచెప్పాడు. పెంపుడు

పశువులను దయగా చూచి పచ్చి గడ్డి వేయకపోతే పాలివ్వదు కదా! అలాగే స్త్రీని మంచిగా చూచి చాకిరీ చేయించుకోవటం యుక్తమని సలహా చెప్పాడు మనువు. అలా చేయకపోతే కుటుంబంలో శాంతిఉండదని అయనకు తెలుసు. అందుకని అమెకు 'గృహ లక్ష్మి' అనే బిరుదు ఇచ్చి పనిపాటలు చెయించుకోవటం తెలివి కలవారి లక్షణంగా తయారయింది. రుగ్వేద కాలంలో స్త్రీలపరిస్థితి కొంతమెరుగుగా వుండేది. తరువాత అది క్షీణించింది.భౌద్ధంలో కొంతగా కొంత మంచిమార్పు వచ్చింది. తరువాత రెండు వేల సంవత్సరాలనుండి అమెహోదా పూర్తిగా దిగజారిపోయింది. మధ్యయుగంలో ఆస్తి హక్కు విషయంలో మాత్రం ప్రగతి, తతిమ్మ అంశాలలో హీనంగావుండేది. బ్రిటిషు యుగం సగం పడేవరకు అలాగే ఉంది. తరువాత కొంత స్త్రీకి అనుకులంగా మార్పు వచ్చింది. ఇపుడు అమలులోఉన్న శాసనాల ప్రకారము - చాలవరకు. స్త్రీపురుషునితో సమాన హోదాను అనుభవించగలదు, ఆ హోదా ఆమెకు లభ్యమవుతున్నదా లేదాఅనేది మరోవిషయం.

ఇస్లాం

ప్రవక్త మహమ్మదు స్త్రీలను రెండవ రకపు మనుష్యులుగా పరిగణించాడు, "పురుషులు స్త్రీలకు సంరక్షకులు, అధికారులు" అని స్పష్టీకరించాడు. ధర్మం ప్రకారం స్త్రీపురుషులకు సమానమైన హక్కులున్నా "పురుషులకు స్త్రీలపైకొంత ఆధిక్యతకలదు" అని చెప్పాడు. భార్యను పోషించేవాడు భర్తకనుక అతనిది కుటుంబంలో పైచేయి. స్త్రీలు సర్వదా పురుషుల సంరక్షణలో ఉండ వలసిన వారేనని ఖురాన్ ప్రవచనం. ఎంతసేపూ, మౌలికంగా, పురుషులపరంగానే ఆలోచించాడు మహమ్మదు. కాగా ఆనాటి సమాజంలో ఆమె కున్న హోదా కన్న ఎక్కువ హోదాను ప్రతిపాదించిన మాట వాస్త వమే. వివాహం స్త్రీపురుషుల 'పవిత్రమైన ఒడంబడిక' అనిచెప్పింది ఇస్లాం. కాని ఏక పక్షంగా భర్తకు ప్రత్యేక హక్కులను ప్రసాదించింది. బ్రిటిషువారి కాలంలో 1939లో స్త్రీకి కొన్ని సౌకర్యాలు శాసన పరంగా వచ్చాయి. 1986లో కేంద్ర ప్రభుత్వం సనా తనులకు తల ఒగ్గడంతో తిరోగమనం ప్రారంభమయింది. శాసన పరంగా చూస్తే ఆమెకు సమానత్వం ప్రాప్తించలేదు. ముందు వచ్చే అధ్యాయంలో ఈ అంశాన్ని సోదాహరణంగా గమనించవచ్చు.

క్రైస్తవం:-

సృష్టి క్రమంలో జంతువుల తరువాత స్త్రీ సృష్టి చేయబడింది. మొదటి స్త్రీ

పురుషుడైన ఆదాము ప్రక్కటెముక నుండి పుట్టినది. ఆమె నారి. నరుని నుండి పుట్టినది. భార్య పురుషుని ఆస్తి. స్త్రీ పురుషుని మహిమ అయి వున్నది. స్త్రీ పురుషుని కొరకే గాని, పురుషుడు స్త్రీ కొరకు సృజింపబడలేదు. దేవుని ఆజ్ఞను కాదని వృక్ష ఫలమును ఆదాము హవ్వలు తింటే స్త్రీకి శాపాలు ఇచ్చాడు యెహోవా. 'నీకు గర్భ వేదన కలుగును' అని అన్నాడు. 'నీ భర్త నిన్ను ఏలును' అని శాసించాడు. పాత నిబంధనలో పురుషుని ఆస్తిని, జంతువులను పేర్కొంటూ స్త్రీని కూడా జాబితాలో చేర్చి వాటిని ఇతరులు ఆశించరాదని కట్టడి చేసింది పాత నిబంధన. స్త్రీని నిరసిస్తూ చెప్పిన మాటలు కోకొల్లలు. తల్లిని 'మహిళా' అని సంబోధించి ఏసు మహిళలను న్యూనత పరిచాడు. పౌలు భావాలు మరీ ఘోరం. స్త్రీకి శిరస్సు పురుషుడట! సంఘంలో స్త్రీ మాట్లాడటం అవమానమట! సంఘం క్రీస్తునకు లోబడినట్లుగా భార్యలు కూడ ప్రతి విషయంలో తమ పురుషులకు లోబడవలెనట! మత గురువులు స్త్రీని అతి హీనంగా పరిగణించారు. స్త్రీని ఎంతో దుర్మార్గురాలుగా చిత్రించారు. పాత నిబంధన కాలంలో స్త్రీ తండ్రి యొక్క ఆస్తి, భర్తయొక్క ఆస్తి. కొన్నాళ్ళు స్త్రీని బానిసగా చూచింది యూదా మతం. తరువాత క్రైస్తవం ఆమెను రెండవ రకపు జీవిగా చేసింది. స్త్రీల అణచివేత విషయంగా రూపం మారింది కాని దృక్పథం మారలేదు. పురుషాధిపత్యానికి పట్టం కట్టింది క్రైస్తవం. ఈనాటి శాసనాలు ఆ స్థితిని పెద్దగా మెరుగు పరచలేదు. స్త్రీల ప్రగతి 1869లో ఆగిపోయింది. ఏ బ్రిటిష సమాజాన్ని చూచి క్రైస్తవ శాసనాలు రూపొందాయో ఆ బ్రిటిషు సమాజం మారి తన శాసనాలు మార్చుకున్నా మన దేశంలోని క్రైస్తవ సమాజం మాత్రం మారలేదు. మరే ప్రయత్నాలు చేయటం లేదు.

పార్శీ మతం:—

పార్శీ సమాజంలో స్త్రీల యెడ కొంతగా కొంత గౌరవభావం ఉంటున్నది మరీ అల్ప సంఖ్యాకుల మతం కావడం, కేవలం శక్తి సామర్థ్యాల వల్ల చుట్టూవున్న సమాజంలో స్థానం సంపాదించుకోవలసి ఉండడం వల్ల స్త్రీ పురుషులు శ్రమించి పని చేయవలసి వచ్చింది. దాంతో వారు విద్యను అభ్యసించారు. స్త్రీలు కూడా విద్యావంతులు కావడం తటస్థించింది; ఉద్యోగాలు చేయవలసిన అవసరం కలిగింది. అందువలన భారతదేశంలోని పార్శీలు తమ మతధర్మ శాసనాలను తతిమ్మా వారికన్నా ముమ్మందుగా సవరించుకున్నారు. ఆధునిక ప్రపంచపు పోకడతో జీవితాలను సమ

కాబట్టి ఏయే మతాల ధర్మశాస్త్రాలు ప్రకారం హిందూ సమాజంలో స్త్రీ హోదా ఏలా ఉన్నా, ఆధునిక హిందూ సమాజంలో స్త్రీల హోదా చాలా వరకు తృప్తికరంగా ఉన్నట్లే ఎంచుకోవచ్చును. అంతవరకు అది ప్రగతి క్రింద మనం పరిగణించవచ్చు.

3. వివాహాలు

మత ధర్మశాస్త్రాలలో మతాలవారీగా వివాహాన్ని గురించి చర్చించేటప్పుడు ఈ దిగువ అంశాలను మనస్సులో ఉంచుకోవలసి ఉంటుంది:-

(i) బహు భార్యాత్వం (ii) వివాహ స్వభావం
(iii) వివాహ విధానం (iv) వయః పరిమితి
(v) వివాహాన్ని రిజిస్టరు చేయటం.

(i) బహు భార్యాత్వం:-

హైందవం:- బొంబాయి రాష్ట్ర శాసనసభ హిందువులలో బహు భార్యాత్వాన్ని నిషేధిస్తూ 1946లో బిల్లును ఆమోదించింది. అలాగే ఆనాటి ఉమ్మడి మద్రాసు రాష్ట్రం నిషేధ శాసనాన్ని 1949లో రూపొందించింది. సౌరాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1950లో శాసనం చేయించింది. ఆయా తేదీల వరకు ఆయా ప్రాంతాలలోను, తరువాత 1955 వరకు భారతదేశంలోని తతిమ్మా ప్రాంతాలలోను హిందువులు బహు భార్యాత్వాన్ని పాటించవచ్చును. అంటే సిద్ధాంత రీత్యా వారు వేలమందిభార్యలను కలిగి ఉండవచ్చునన్నమాట. 1955 నుండి ఏక భర్తృత్వ, ఏక పత్నీత్వ వివాహ విధానం అమలులోకి వచ్చింది. భార్య ఉండగా విడాకులు లేక ఏ హిందూ పురుషుడైనా మరొక స్త్రీని వివాహమాడితే అతనిపై భార్య క్రిమినలు కేసుపెట్టి అతనిని జైలుకు పంపవచ్చును.

ఇస్లాం-: ముస్లిం మతానుసారం ముస్లిం పురుషుడు ఏక కాలంలో నలుగురు భార్యలను కలిగి ఉండవచ్చును. మహమ్మదు ప్రవక్త అలాగని శాసించాడు; కాగా అందరిని సమదృష్టితో, సమైక్య భావనతో చూడవలయునని ఆయన ప్రబోధించిన మాట నిజమే. కాని ఏ పురుషునికి అది సాధ్యమవుతుంది. అసాధ్యాలను ఆశించడం అవివేకం కాదా? పైగా పురుషుడు 'తలాక్' అనే పదాన్ని మూడుసార్లు ఒక్క బిగిని ఉచ్చరించి, భార్య ఇష్టాయిష్టాలతో నిమిత్తం లేకుండా, ఆమెను త్యజించవచ్చును. అపుడు ఆమె స్థానాన్ని అతడు, మరొక స్త్రీని వివాహమాడుట ద్వారా, భర్తీ చేసుకొనవచ్చును. అలా ఒకే సమయంలో నలుగురిని మించిన సంఖ్యలో అతనికి భార్యలుండరాదన్న నియ

మాన్ని పాటిస్తూనే ముసల్మాను పురుషుడు పెక్కుమంది స్త్రీలను వివాహమాడుతూ విడాకులిస్తూ అనేకమంది స్త్రీలతో సంపర్కం పెట్టుకోవచ్చును. ఇది స్త్రీ పురుష సమానత్వ సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకం. స్త్రీని కేవలం భోగ వస్తువుగా పరిగణించడానికి ఉపకరిస్తుంది. ఇది గర్హ్యనీయం. నిందార్హం. క్షమింపరాని పద్ధతి. ముస్లింలా ముస్లిం పురుషులకు అక్రమమైన అధికారాలను ఇస్తున్నదనే దానికి ఈ బహుభార్యాత్వ విధానమే నిదర్శనం.

క్రైస్తవం:-

క్రైస్తవ శాసనం ప్రకారం ఏక భర్తృత్వం ఏక పత్నీత్వంగానే వివాహం ఉండాలి. విడాకులు తీసుకొనకుండా స్త్రీ కాని, పురుషుడు కాని మరియొక పురుషుని లేక స్త్రీని వివాహమాడరాదు. అలా చేసుకుంటే తరువాతి వివాహం చెల్లదు. పైగా వివాహమాడిన వ్యక్తి శిక్షకు లోనవటం జరుగుతుంది.

పార్శీమతం:—

1936 శాసనం ప్రకారం భార్య బ్రతికియుండగా భర్త, పతి జీవించియుండగా పత్ని మరియొకరిని వివాహమాడటం నేరం. ఆ రెండవ పెండ్లి లా ప్రకారం చెల్లదు

(ii) వివాహ స్వభావం:—

హైందవం:- హిందూమత దృష్టిలో వివాహం పవిత్ర కార్యం. ధర్మార్థ కామ మోక్ష సాధనకోసం స్త్రీపురుషులు వివాహమాడుతారు. దేవ ఋణం తీర్చటానికి, పితృ ఋణం తీర్చడానికి సంతానం అవసరం. సంతానం కోసం వివాహం తప్పనిసరి. సంతానానికి ప్రాముఖ్యత హెచ్చు. కనుక భార్య గొడ్రాలు అయితే ఆంధ్రప్రాంతంలో పురుషుడు మరియొక స్త్రీని భార్యగా స్వీకరించేవాడు. ఇది 1949 కి పూర్వం నాటి మాట. ఇపుడు సంతానం కలుగలేదనే కారణం మీద భార్యను త్యజించి పునర్వివాహం చేసుకోటానికి శాసనం సమ్మతించదు.

ఇస్లాం:—

ముసల్మాను మత ప్రకారం వివాహం కేవలం ఐహికం. ఈ లోకానికి సంబంధించినది. స్త్రీపురుషులు ఆనందంగా జీవించే నిమిత్తం వివాహమాడతారు. ఇక్కడ సుఖ ప్రాప్తికి, ఆనంద లబ్ధికి ప్రాధాన్యత హెచ్చు. సంబంధం ఇరువురి ఇష్టంపై ఆధారపడుతుంది. అది ఒడంబడిక వల్ల ఏర్పడుతుంది. కాని ఆ ఒడంబడికకు విశేష

ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. సంతానానికి సక్రమ స్థాయిని ఇవ్వటం, ఉద్వేగాలను అదుపులో పెట్టు కోవటం వీటికి వివాహ వ్యవస్థ సాధనం. ఇస్లాం బ్రహ్మచర్యాన్ని ప్రోత్సహించదు. వృద్ధులు, సంతానోత్పాదన శక్తి లేనివారు కూడా వివాహమాడవచ్చును. ఈ వివాహంలో లైంగికానందానికి ప్రాముఖ్యత హెచ్చుగా కన్పిస్తుంది.

క్రైస్తవం

జారత్వ నివారణ కోసం వివాహమాడవచ్చని పౌలు చెప్పినాడు. వివాహం ఆనంద ప్రాప్తికోసమని, జీవిత సంపూర్ణత్వం కోసమని చెప్పలేదు. పైగా బ్రహ్మచర్యాన్ని ఉత్తమమైనదిగా పొగిడింది తొలినాటి క్రైస్తవం. సంతానప్రాప్తిమీద, దైవపూజమీద నొక్కుగా కన్పడుతున్నది. స్త్రీ పురుషులమధ్య పరస్పర విశ్వాసం, సన్నిహితత్వం, మేధోపరమైన ఉద్వేగ పరమైన సంయోగం, లైంగికానందం వీటికి ప్రాధాన్యత తక్కువగా ఉన్నట్లు కన్పడుచున్నది. క్రైస్తవులు దేవునిపేర, ఏసుపేర ప్రమాణాలు చెయ్యాలి వివాహ సమయంలో. దీనినిబట్టి మత ప్రాధాన్యత బహిర్గతమవుతున్నది.

పార్శీ పద్ధతి:-

వివాహం మతగురువుచేత రిజిష్టరు చేయబడుతుంది. తద్వారా మత ప్రాధాన్యత చోటుచేసుకుంటున్నది. 'ఆశీర్వాద్' అనే పేరుగల వివాహ విధానాన్ని మత గురువు పాటిస్తాడు. అంటే దైవభావన, దాస్యభావన ఇందులో ఇమిడి ఉన్నాయన్నమాట. ఇది 1936 పార్శీ వివాహం మరియు విడాకుల శాసనం ఏర్పరచిన పద్ధతి.

(iii) వివాహ విధానం:-

హైందవం:- ఒకనాడు హిందువులలోని ద్విజులలో-బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య వర్ణాలలో-కన్యాదానం, పాణిగ్రహణం, సప్తపది విధిగా ఉండాల్సిన పద్ధతి ఉండేది. ద్విజేతరులలో ఎక్కువగా ఆచారంపై నొక్కు ఉండేది. కన్యాదానం అంటే తండ్రి కన్యను వరునికి దత్తం చేస్తాడన్నమాట. మహాత్మా గాంధి కన్యాదానాన్ని నిరసించాడు. ప్రాణిగ్రహణంలో 'నీవు నామాట వినుము' అని సప్తపదిలో నీవు "బలంకోసం, ఆహారంకోసం, సంతానం కోసం, సఖ్యతకోసం ఇలా ఏడింటికోసం ఏడు అడుగులు నాతో వేయుము' అని వరుడు వధువును కోరతాడు. ఇది పురుష ప్రాధాన్యత కల తంతు. కొన్ని కులాలలో సప్తపది కూడా లేదు.

మాంగల్యధారణ అనార్య సంప్రదాయం. తాళికట్టే పద్ధతి పదకొండవ శతాబ్దిలో స్కాంధ పురాణంలో మనకు దర్శనమిస్తుంది. మెల్లగా ఈ పద్ధతి తెలుగు వారిలో అన్నికులాలలోకి ప్రాకింది. తాళి లేనిపెళ్ళి సక్రమం కాదనే దాకా వెళ్ళారు కొందరు పండితులు. అది సరికాదు. 1955 వివాహ శాసనం ఆ పరిస్థితిని మార్చింది. వధూవరులలో ఏ ఒకరి ఆచారం ప్రకారమైనా తంతుప్రకారమైనా వివాహం జరుగవచ్చును. అయితే అలాంటి ఆచారంలో సప్తపది ఉంటే విధిగా ఏడు అడుగులు వేయవలసి ఉంటుంది. ఏడవ అడుగు వేస్తేగాని పెండ్లి అయినట్లు లెక్కకాదు, సప్తపదిని పాటించ దలుచుకోకపోతే ఆ ప్రశ్న ఉదయించదు. హేతవాదులు, అజ్ఞేయ వాదులు (దేవుడు ఉన్నాడో లేడో మనకు తెలియదు అనేవారు) నాస్తికులు శాసనం ప్రకారం హిందువులుగా పరిగణింపబడినా వారు ఈ మత తంతును అనుసరించనక్కర లేదు. వారి ఆచారం ప్రకారం దండల పెళ్ళి చేసుకోవచ్చును. అలాంటి పెళ్ళి చెల్లదని తీర్పులు ఇంకా పుట్టలేదు. కాని, అవసరంవస్తే హేతువాదులు దండల పెళ్ళి తమ ఆచార మని రుజువు చేసుకోవాలి. హిందూ మతస్తులకు ఆ బాధలేదు. ఇది సంపూర్ణమైన వివక్ష. ఇది సమర్ధనీయం కాదు.

ఇస్లాం:-

పెద్ధల సమావేశంలో 'నాయబ్' (మతగురువు) పెండ్లికూతురు తరపున 'వలీ' ఎవరో నిర్ణయిస్తాడు. అతనిని ఇద్ధరు సాక్షులతో పెండ్లికూమార్తె ఇంటిలోకివెళ్లి ఆమెతో 'ఇన్నిరూపాయల మహరుతో ఫలానా అబ్బాయిని వివాహమాడుటకు నీకు ఇష్టమేనా' అని అడగమని ఆదేశిస్తాడు. 'వలీ' సాక్షులతో ఇంట్లోకి వెళ్ళి ఆమెను అడుగుతాడు. సాధారణంగా ఆమె బురఖాలో ఉంటుంది. 'హా' అని ఆమె అన్నా లేక మౌనంగా ఊరుకున్నా ఆమె అంగీకరించినట్లే. సర్వసామాన్యంగా వలీ ఆమె మేనమామయో, లేక పినతండ్రియో, లేక సోదరుడో అయిఉంటాడు. కనుక ఆమె గొంతును గుర్తుపట్టాడని లేక ఆమెకు ముసుగులో ఉన్నా గుర్తిస్తాడని అంచనా. 'వలీ' సాక్షులతో తిరిగి వచ్చి వరుడు కూర్చొనియున్న సభలో 'నాయబ్'కు 'ఆమె అంగీకరించింది' అని చెప్తాడు. అంత నాయబ్ ఖురాన్ పఠించి రిజిష్టరులో వరునిచేత, వలీచేత దస్కతులు చేయిస్తాడు. తను దస్కతు చేస్తాడు. దాంతో లా ప్రకారం పెండ్లి అయిపోయినట్లే.

క్రైస్తవం:-

క్రైస్తవులలో పెండ్లిని మతగురువు లేక వివాహాల రిజిస్ట్రారు చేయిస్తారు. రిజిష్టరులో దస్కతులు చేయించుకుంటారు వధూవరులచేత. భారతీయ క్రైస్తవులలో

"భగవంతుని సమక్షంలో, ఏసుప్రభు పేర నిన్ను నాభార్యగా/నాభర్తగా శాసనం ప్రకారం స్వీకరిస్తున్నాను" అని ప్రమాణం చేయిస్తాడు మతగురువు. రిజిష్టారు అయితే "నేను ఫలానా ఈమెను, ఇతనిని భార్యగా, భర్తగా శాసనం ప్రకారం స్వీకరిస్తున్నాను గమనించండి' అని ఎలుగెత్తి చాటేటట్లు చేస్తాడు. వధూవరులలో ఏ ఒక్కరు లేక ఇరువురు క్రైస్తవులయినా క్రైస్తవ వివాహ శాసనం వర్తిస్తుంది. కాగా ఇరువురు భారతీయ క్రైస్తవులు (మతం స్వీకరించిన క్రైస్తవుల సంతానం లేక మతం స్వీకరించిన క్రైస్తవులు) అయితే 1872 భారతీయ క్రైస్తవ వివాహ శాసనపు 6వ భాగం వర్తిస్తుంది.

పార్శీల తంతు:-

'ఆశీర్వాద్' అనేమత తంతు జరిగిన తరువాత మతగురువు వివాహాన్ని రిజిష్టరు చేసి వధూవరుల దస్కతులు, సాక్షుల సంతకాలలో ఉన్న ధృవపత్రాన్ని ప్రభుత్వంచేత నియమింపబడిన వివాహాల రిజిష్ట్రారు'కు పంపుతాడు.

(iv) వివాహ వయఃపరిమితి.

హైందవం:- ఈనాటి హిందూ వివాహ శాసనం క్రింద వరునికి 21 సంవత్సరాలు నిండాలి, వధువుకు 18 సంవత్సరాలు వయస్సు పూర్తికావాలి. బాల్య వివాహ శాసనం క్రింద కూడా అలాగే (1978 సవరణ తర్వాత) వయః పరిమితి నిర్దేశించబడినది. కాగా చిన్న పిల్లల పెళ్ళి చెల్లదని ప్రకటించలేదు. అయితే వధువుకు 15 సంవత్సరాలు నిండకముందే వివాహమయిన పరిస్థితిలో ఆమెకు 15 సంవత్సరములు నిండిన తదుపరి 18 సంవత్సరములు నిండేలోగా, ఆమెకు శోభనం అయినా కాకపోయినా ఆమె నాకీ వివాహ బంధం వద్దని ప్రకటించి పెండ్లిరద్దు చేయించుకోవచ్చును. (సెక్షను 13(2)iv హిందూవివాహ శాసనం 1955). బాల్యవివాహం చేయించినవారికి, చేసుకున్న వరునికి, అతని తల్లిదండ్రులకు శిక్షలు ప్రకటించారు కాని పెండ్లి చెల్లదనే ప్రకటన చట్టబద్ధంగా చేయనందున బాల్య వివాహాలు విరివిగా సాగుతున్నాయి. సంస్కరణ వమ్మై అయింది చాలా వరకు.

వేదకాలంలో రజస్వలానంతర వివాహాలు జరిగేవి. క్రీ.పూ. 4వ శతాబ్దంనుండి ఆడపిల్లలకు చిన్నతనంలోనే పెండ్లి చేయాలనే వాదన ప్రారంభమయింది. ఎనిమిది ఏండ్లు నిండేలోగా పెండ్లి చేయటానికి తాపత్రయ పడ్డారు. ఆపద్ధతులే ఇప్పటికీ కొన్ని కులాల వారిలో సాగుతుండటం శోచనీయం.

ఇస్లాం :-

1978లో సవరింపబడిన బాల్య వివాహ నిషేధ శాసనం ముసల్మానులకు కూడా వర్తిస్తుంది. దాని ప్రకారం 21 సంవత్సరములు నిండని వరుడు, 18సంవత్సరములు నిండని వధువు వివాహమాడరాదు. 1929లో శాసనం పుట్టినపుడు వరునికి 18 సం॥ నిండాలని, వధువుకు 14 సంవత్సరాలు నిండాలని నిర్దేశింపబడింది. ముసల్మానుల ప్రకారం 15 సంవత్సరములు నిండితే అతడు లేక ఆమె మేజరు అయినట్లు లెక్క కాని ఇండియాను మెజారిటీ ఆక్టు ప్రకారం 18సం॥ నిండాలి కాగా వివాహం, మహర్, విడాకులు ఈమూటి విషయంలో 15సం॥ దాటిన స్త్రీ పురుషులు మేజర్ల క్రింద లెక్క. ఇదంతా 1978కి పూర్వం పరిస్థితి. ముసల్మాను స్త్రీకి 15 సంవత్సరాలు నిండక ముందు వివాహమయితే, ఆమెకు 18 సం॥ వయస్సు నిండేలోగా భర్తతో ఆమె దాంపత్య జీవితం గడపని పరిస్థితిలో మాత్రమే ఆమె ఆ వివాహాన్ని కాదని రద్దు చేయించుకోగలదు. కాగా మైనరుగా ఉన్నపుడు జరిగిన వివాహం చెల్లదని ఎక్కడా వ్రాయలేదు.

క్రైస్తవం:-

భారతీయ క్రైస్తవులలో వరునికి 21 సం॥లు వధువుకు 18 సం॥ నిండి ఉండాలి. (సెక్షను 60 భారత క్రైస్తవ వివాహ శాసనం 1872) ఇతర క్రైస్తవులయితే ఇరువురికి 21 సంవత్సరాలు నిండాలి. లేనియెడల తండ్రి లేక ఇతర సంరక్షకుని అనుమతి కావాలి (సెక్షను 19 మరియు సెక్షను 3లో 'మైనరు' నిర్వచనం.)

పార్శీ వివాహం :-

ఇరువురికి 21 సంవత్సరాలకు తక్కువ కాకుండా వయస్సు వుండాలి. 21 సంవత్సరాలకు తగ్గితే తండ్రి లేక సంరక్షకుని అనుమతి కావాలి. అలా అనుమతి లేని వివాహం చెల్లనేరదు. (సెక్షను 3 సి) పార్శీ వివాహం మరియు విడాకుల చట్టం 1936) అయితే ఏ పరిస్థితులోను వ్యాజ్యంనాటికి వరునికి 16 సంవత్సరములు లేక వధువుకు 14 సం॥ నిండక పోతే ఆ పెండ్లినికాని ఆపెండ్లి వల్ల ఉనికి కల్గిన ఒప్పందాన్ని కాని ఏకోర్టు అమలు పరచరాదని సెక్షను 38లో (పార్శీవివాహం మరియు విడాకుల చట్టం 1936) స్పష్టీకరించబడినది.

వివాహాన్ని రిజిష్టరు చేయుటం

హైందవం :-

హిందూ వివాహ శాసనపు పరిధిలోకి వచ్చే వివాహాలను విధిగా రిజిష్టరు చేసుకోనక్కరలేదు. కాగా ఇష్టమున్న వారు బుద్ధి పూర్వకంగా రిజిష్టరు చేయించుకో

వచ్చును. (సెక్షను 8 హిందూ వివాహ శాసనం 1955) చాలా మంది విదేశాలకు వెళ్ళేవారు, తేలికగా రుజువు కావాలని కోరి సాక్షి సాధకాన్ని ఆశించేవారు పెండ్లిని రిజిష్టరు చేసుకొని రిజిష్ట్రారు సర్టిఫికేట్టు పొందుతున్నారు. పెండ్లి పత్రిక, వధూవరుల ప్రమాణ పత్రాలు' తండ్రి తల్లి యొక్క ప్రమాణ పత్రం దాఖలుచేసి, ఫీజుచెల్లించి సాక్షులను తీసుకెళ్ళి రిజిష్టరులో దస్కతు చేస్తే ఆ వివాహం రిజిష్టరు అవుతుంది.

ఇస్లాం

'నికా' రిజిష్టరులో పెండ్లి జరిగినట్లు నమోదు అవుతుంది. వరుడు దస్కతు చేస్తాడు. వధువు తరపున 'వలీ' (సాధారణంగా మేనమామ, పినతండ్రి లేక సోదరుడు) సంతకం చేస్తాడు. 'నాయబ్', పెండ్లి చేయించిన మత గురువు, కూడా దస్కతు పెట్తాడు. ఆ రిజిష్టరులో వరుని పేరు చిరునామా, వధువు పేరు చిరునామా. మహార్ మొత్తం, 'హిబా' (వరుడు వధువుకు బహుమతిగా ఇచ్చేది) వ్రాస్తారు. ఆ రిజిష్టరు నాయబ్ వద్ద ఉంటుంది.

క్రైస్తవం

క్రైస్తవ వివాహన్ని ప్రభుత్వం నుండి లైసెన్సు పొందిన మత గురువుకాని లేక ప్రభుత్వం చేత నియమింపబడిన వివాహ రిజిస్ట్రారు కాని, లేక ఇతర మత గురువు కాని చేయించవచ్చును. లైసెన్సు పొందిన మత గురువు తన వద్దనున్న రిజిష్టరులో వివాహాన్ని నమోదు చేస్తాడు. లైసెన్సు పొందని మత గురువు తన రిజిష్టరులో పెండ్లిని గురించి వ్రాసి వధూవరులచేతను, ఇద్దరు సాక్షులచేతను దస్కతు చేయించి తను సంతకం చేయగలడు. తదుపరి తన ధృవ పత్రంతో నెల రోజులలోగా ప్రభుత్వం చేత నియమింపబడిన వివాహాల రిజిష్ట్రారుకు పంపవలెను, (సెక్షను 34)

పార్శీలు

వీరి వివాహం విధిగా మత గురువు యొక్క రిజిష్టరులో నమోదు కావాలి.

4. దాంపత్య జీవితం

హైందవం

హిందూ మతానుసారం భార్య పతివ్రతగా సంచరించాలి. భర్తకు విధేయురాలుగా ఉండాలి భర్త శ్రేయస్సు కోసం తన జీవితాన్ని యావత్తు ధారపోయాలి. అణగి యుండటం, సర్దుకు పోవటం, విధి నిర్వహణ ఆమె లక్షణాలు విధిక్రింద వివాహాన్ని నిర్ధారించి, వైవాహిక జీవితంలో పాతివ్రత్యం పేరుతో హిందూ స్త్రీ యొక్క వ్యక్తి

త్వాన్ని చిదిమివేసింది. హిందూ సమాజం ఈ పాతివ్రత్య భావన హిందూ స్త్రీల నర నరాన జీర్ణించి పోయింది. అందువలన వారు ఆత్మ స్వరూప సందర్శనం చేసుకోలేని స్థితిలో ఉన్నారు. భార్య విధిగా తల్లి కావలసిందే లేకపోతే ఆమె తన బాధ్యతను నిర్వర్తించలేనట్లే లెక్క. సంతానం కోసం అనుమానించి చక్కని కాపురాన్ని నాశనం చేసుకునే పురుషులు అనంతంగా ఉన్నారు. ఇక భార్యలను వారు పెట్టే రంపపు కోతకు అవధులు లేవు. భార్య తను మనః ధన ప్రాణాలకు భర్త అధిపతి. ఆమె ఉద్యోగినియై, భర్త నిరుద్యోగి అయినా అతడే కుటుంబానికి పెత్తందారు, అతడే కుటుంబ ధనాన్ని ఆమె సంపాదనను వెచ్చించటానికి అర్హత కల వ్యక్తి. ఆమె బయటి ప్రపంచలో ఎంత ప్రయోజకురాలయినా ఇంట్లో ఆమె ప్రతిపత్తి చాలా హీనంగా వుంటుంది. సంతానాన్ని ఎంత మందిని కనాలో, ఎపుడు సంతానాన్ని పొందాలో, ఎలాంటి సంతానాన్ని (మగపిల్ల వానినా ఆడపిల్లనా?) కనాలో భర్తే నిర్ణయిస్తాడు. ఆమెకు ఆ విషయంగా నిర్ణయంచేసే హక్కు లేదు. తనకు శారీరక దౌర్బల్యం ఉన్నా, మానసికంగా మాత కాగలస్థితి లేకున్నా ఆమె శిశువును కనాల్సిందే. గర్భస్రావం చేయించుకునే హక్కు ఆమెకు లేదు. ఆమె శరీరం అతనిది. అతడు బీజ ప్రాప్తి చేసేవాడు. ఆమె క్షేత్రం. అతనికి ఫలం కావాలి. అతడు యజమాని; ఆమె అతని దాసి. ఈమాటలు వింటానికి ఎబ్బెట్టుగా ఉంటాయి. 'ఇది నిజమా' అని విస్తుపోతారు చాలామంది స్త్రీలు. ఇవి దరహం మీద చెప్పేమాటలు అందరికి వర్తించక పోవచ్చును కాని సమాజం మొత్తాన్ని దర్శిస్తే ఇవి నిజాలని తెలుస్తుంది. ఇక నిజంగా జరిగిన కథ. భార్య ఒక పట్టణంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నది. ఆమె జీతం భర్త జీతంకన్నా పెద్దది. అతడు ఆమెను ఉద్యోగం రాజీనామా చేసి తను ఉద్యోగం చేసే ఊరికి వచ్చి కేవలం గృహిణిగా కాపురం చేయమన్నాడు. ఆమె రానన్నది. కాపురానికి పొమ్మనమని (RESTITUTION of Conjugal Rights) ఉత్తరువులిమ్మని కోర్టువారిని అర్థించాడు. హైకోర్టు అతనికి అనుకూలంగా తీర్పునిచ్చింది. మరొక హైకోర్టు ఇలాంటి పరిస్థితులలోనే భర్తకు వ్యతిరేకంగా తీర్పు ఇచ్చింది. కుటుంబ శ్రేయస్సు దృష్ట్యా ఆమె ఉద్యోగం చేయటం అవసరమైతే ఆమె రాజీనామా ఇచ్చి అతని ఇంటిలో అతనితో పాటు శాశ్వతంగా అవిచ్ఛిన్నంగా కాపురం చేయనవసరం లేదని సుప్రీంకోర్టు మరో కేసులో తీర్పు ఇచ్చింది. న్యాయస్థానాల తీర్పులు ఎలా ఉంటున్నాయో తెలియజెప్పేందుకు వీటిని ఉటంకించటం జరిగింది. దాంపత్య జీవితంలో భర్తదే పైచేయి అనేది నిర్వివాదాంశం. భార్యలపై అత్యాచారాలు విరివిగా హిందువులలో సాగడం హిందూ సమాజపు సంస్కృతికి చిహ్నం. హిందూ భార్య వ్యక్తిత్వంలేని ఆటబొమ్మగా మనుగడ సాగించడం శోచనీయం. 'లా' ప్రకారం ఆమె ఆస్తిపై ఆమెకే హక్కు. కాని ఆ హక్కును ఆమె అనుభవించడం లేదు; అనుభవించనీయరు భర్త, అతని తరఫువారు. ఆమె అస్వతంత్రంగా వుంటుంది.

ఇస్లాం:—

మత గ్రంథమైన ఖుర్ఆన్‌లో స్త్రీతో గౌరవప్రదంగా సంసారం చెయ్యమని పురుషునికి మహమ్మదు ప్రవక్త చెప్పాడు. ఆమెను కరుణతో చూడకపోతే దాంపత్య జీవితంలో సుఖ ప్రాప్తి ఉండదని మహమ్మదుకు తెలుసు. ఎవడైనా పురుషుడు తన భార్యకు దూరంగా ఉంటానని ప్రమాణం చేసినా అతడు నాలుగు మాసాలలోగా దాంపత్య జీవితం మరల ప్రారంభించవచ్చని చెప్పాడు మహమ్మదు. (సురా ఆల్ బఖర 2: 224, 225). లైంగిక జీవితానికి ప్రాముఖ్యతను ఇచ్చాడు. 'జీ' (గారు) అని భార్యను గౌరవంగా పిలుస్తారు ముసల్మానులు. ఉన్నంతలో ఆమెకు అన్న పానాదులకు లోపం లేకుండా చూస్తారు. కాకపోతే ఆమె సంచార స్వాతంత్ర్యంపై ఆంక్షలు పెడతారు. అతడు ఏక కాలంలో నలుగురు స్త్రీలను భార్యలుగా చేసుకుని కులక వచ్చును. కాని ఆమెకు ఒకడే భర్త. అంటే అందరూ నలుగురు భార్యలను వివాహమాడుతున్నారని కాదు. ఆ హక్కు పురుషునికి ఉన్నది. ఎప్పుడు సవతి ఇంట్లోకి వస్తుందో అని భార్య వణికిపోతుంది. దాంపత్య జీవితంలో భార్య బాధ్యతలు, విధులు ఇలా ఉన్నాయి. "వివాహం అయినప్పటినుండి భార్య భర్తయెడ విశ్వాసంతో ప్రవర్తించవలయును. ఆమె ఆరోగ్యానికి, సభ్యతకు భంగం లేకుండా ఆమె సహేతుక మైన సమయాల్లో, ప్రదేశాలలో భర్తకు తన లైంగిక సాంగత్యాన్ని అందించవలెను. విడాకులు ఇవ్వబడిన తరువాత లేక భర్త మరణానంతరం ఆమె 'ఇద్దతు' గడువును పాటించవలెను. భర్తయొక్క సహేతుకమయిన ఆజ్ఞలను పాటించవలెను. సహేతుక మయిన కారణం ఉంటే తప్ప భర్త ఎచ్చట కాపురం ఉంటే అచ్చట కాపురముండ వలెను. లేక భర్త వెన్వెంట పోవలెను. భార్యయొక్క సంచార స్వాతంత్ర్యాన్ని, భర్త సహేతుకమైన అదుపులో ఉంచవచ్చును." ముస్లిం భార్యకు హక్కులు లేకపోలేదు. ఆమె తనకు నిర్ణయింపబడిన మహరును చెల్లించమని భర్తను కోరవచ్చును. తన పోషణ బాధ్యతను స్వీకరించమని భర్తను కోరవచ్చును. తనకూ తన భర్తకూ అలా యిదాగా ఒక గది వాడుకకు కావలెనని ఆమె కోరుకోవచ్చును. ప్రతి శుక్రవారం తన తల్లిదండ్రులను చూడవచ్చును, లేక వారు వచ్చి ఆమెను చూచి పోవచ్చును. దగ్గర బంధువులు సంవత్సరానికి ఒకసారి వచ్చి ఆమెను చూడవచ్చు లేక ఆమె వెళ్ళి రావచ్చు. పూర్వపు భర్త వల్ల కలిగిన సంతానం సహేతుకమయిన వ్యవధిలో వస్తూ, పోతూ ఉండవచ్చు. తన సవతులతో సమానంగా అన్ని విషయాలలో ఆమె తన భర్త సాంగత్యాన్ని, భర్త ఆదరాన్ని పొందడానికి అర్హురాలు. పెండ్లినాడు ఆమె మరికొన్ని షరతులను పెండ్లి ఒప్పందంలో చేర్పించుకోవచ్చును. ఇది పరస్పర సమ్మతిమీద జరిగే పని. భర్త గౌరవప్రదమయిన జీవితాన్ని గడపాలనీ, మతం మారరాదనీ,

ఆమె మైనారిటీ దశలో భర్త ఆమె పుట్టింటిలో కాపురముండాలని, తప్పు లేకుండా ఆమెను భర్త కొట్టరాదనీ, తగాదావస్తే ఆమె విడాకులివ్వగల అధికారం తనకుండాలని ఇలాంటివి ఆ షరతులు.

మహరును వదలుకోమని అత్తలు ఆడబిడ్డలు క్రొత్త కోడలుపై ఒత్తిడిచేస్తారు. పాపం! ఆమె చేయగలిగింది ఏమీలేదు. ఆమె మహర్‌ను వదులుకున్నట్లు దస్కతు పెట్తుంది. ఆ కాస్త రక్షణ ఆమెకు పోతుంది. మహర్ వెంటనే చెల్లించాల్సి వస్తుందని భయపడాల్సిన భర్తకు ఆ కాస్త బెదురు పోతుంది. ఆమె రెక్కలు లేని పక్షిలా జీవిస్తుంది. గట్టిగా మాట్లాడితే ఏకపక్షంగా అతడు ఆమెకే తలాక్ ఇస్తాడేమో. తన హక్కుల ప్రసక్తి తెస్తే సవతిని తెస్తాడేమో! ముస్లిం మహిళ ఇలా భీతహరిణీక్షణం అయి మనుగడ సాగిస్తున్న విషయం మనకు తెలియనిది కాదు.

క్రైస్తవం:-

దాంపత్య జీవితంలో భర్త భార్యను కరుణతో చూస్తాడు. దయతో సంచరిస్తాడు. కాని మౌలికంగా తన పెత్తనాన్ని వదులుకోడు పురుషుడు. కేథలిక్కుల దృష్టిలో పెళ్ళి పిల్లలను కనడానికి, మానవ జీవితాన్ని పవిత్రం చేసుకోవడానికి మాత్రమే ఉద్దేశింప బడింది. తరువాత సంస్కారవాదులు వివాహంలో స్నేహసంబంధానికి విలువ ఇచ్చారు. బ్రహ్మచర్యం కన్నా గృహస్థాశ్రమం గొప్పదని ప్రకటించారు. సమాజ ప్రయోజనాలకోసం వ్యక్తిగత వాంఛలను వదులుకోమని ప్రచారంచేశారు ప్యూరిటనులు. వివాహ సంబంధాన్ని త్రెంచటానికి వీలు లేదని ఒకనాడు భావించారు. తరువాత ప్రేమకు, ఆనందానికి ప్రాముఖ్యత వచ్చింది. మనసులు కలియనిచోట విడాకులు తీసుకోమన్నది ప్రొటెస్టెంటుశాఖ. విడాకులు పొందడానికి క్రైస్తవ స్త్రీకి అవకాశాలు ఇంచుమించుగా లేనట్లే. కనుక ఆమె కేవలం భర్తమంచితనం మీద ఆధారపడి బ్రతక వలసిందే. భర్త దుర్మార్గుడయితే ఆమె జీవితం విషదభరితంగా వుంటుంది

పార్శీలు:

వీరి కుటుంబ జీవితంలో పెద్దగా వడిదుడుకులు ఉన్నట్లు దాఖలాలు కనిపించటం లేదు.

౮. వైధవ్యం

హైందవం:- ఒకనాడు హిందూ సమాజంలో విధవలను భర్తల చితులపై సజీవదహనం చేసేవారు. దానికి 'సతీసహగమనమని' పెద్ద పేరు పెట్టారు. రాజారామమోహన్‌రాయ్ ప్రోద్బలంతో బ్రిటిషు ప్రభుత్వం 1829 సతీసహగమన నిషేధశాసనాన్ని చేసి

ఆ దురాచారాన్ని ప్రభుత్వం 1856లో విధవా వివాహ శాసనంద్వారా ఆమె పునర్వివాహానికి అవకాశం కల్పించింది. విధవలు నికృష్ట జీవితాన్ని గడిపేవారు. ముండన శిరస్సులై జీవించారు. అర్ధాకలితో కృశించారు. పుట్టింట లేక అత్తింట దాసీలుగా మనుగడ సాగించారు. విధవా వివాహానికి అవకాశం ఇస్తూ శాసనం ఉన్నా వితంతువులను పెండ్లాడటానికి చాలామంది ఈ నాటికీ ముందుకురారు. కందుకూరి వీరేశలింగంగారితో మొదలయిన వితంతు వివాహ సంస్కరణ సుమారు వంద సంవత్సరాల క్రింద ప్రారంభమయినా పరిపూర్ణత పొందలేదు. వితంతువులను పెండ్లాడటానికి భార్యలను పోగొట్టుకున్నవారు సైతం ఇచ్ఛగించటం లేదు. ఇది హిందూ సంస్కృతీ వారసత్వ ఫలితం.

ఇస్లాం :

భర్త చనిపోయిన తరువాత 'ఇద్దతు' గడువుదాటా ఆగి ముస్లింస్త్రీ పునర్వివాహానికి సిద్ధంకావచ్చును. ఆమెను వివాహమాడటానికి సంకోచంలేదు. ముస్లిం సమాజంలో 'వైధవ్యం' అనే గర్హ్యనీయ దశ ముస్లిం స్త్రీకి లేదు. ఆమెను కురూపిని చేయరు. ఆమె మామూలు మగనాలివలె జీవితం సాగించవచ్చును. అలంకార రహితంగా, జీవచ్ఛవం వలె ఆమె జీవించనవసరం లేదు. ఈ విషయంలో ముసల్మానుల మతం హైందవం కన్న గొప్పది.

క్రైస్తవం :

"భర్తగలస్త్రీ అతడు బ్రతికియున్నంతవరకే ధర్మశాస్త్రం వలన అతనికి బద్ధురాలుగాని, భర్త చనిపోయినయెడల భర్త విషయమైన ధర్మశాస్త్రంనుండి ఆమె విడుదల పొందును. కాబట్టి భర్త బ్రతికియుండగా వేరొక పురుషుడు చేరినయెడల వ్యభిచారిణి యనబడునుగాని, భర్త చనిపోయినయెడల ఆమె ధర్మశాస్త్రంనుండి విడుదల పొందెను గనుక వేరొక పురుషుని వివాహం చేసుకొనినను వ్యభిచారిణి కాకపోవును." (రోమా 7:1-4) ఈ సందర్భంగా వితంతు వివాహానికి సమ్మతించిన క్రైస్తవం హిందూమతంకన్న మెరుగు.

పార్సీ సమాజం :

భర్త చనిపోయిన స్త్రీ పునర్వివాహం చేసుకోవచ్చును. భర్త జీవించిఉండగా భార్య, భార్య బ్రతికిఉన్నప్పుడు భర్త వివాహం రద్దని ప్రకటించినప్పుడు లేక విడాకులు పొందినప్పుడు తప్ప ఇతరత్రా పునర్వివాహం చేసుకోరాదని సెక్షను 4 (1936 యాక్టు) చెప్తున్నది. అంటే వితంతు వివాహం చట్ట సమ్మతమన్నమాట.

6. విడాకులు

సమాజంలో స్త్రీ స్వేచ్ఛకు నిదర్శనం ఆమె వ్యక్తిత్వ వికాసస్థాయి. అలాగే కుటుంబంలో స్త్రీవ్యక్తిత్వ వికాసానికి లక్షణం ఏమంటే అవసరమైనపుడు ఆమె విడాకులను పొంద గలగడమే. ఇలా అన్నంతమాత్రాన అందరు స్త్రీలను విడాకులు పొందమని సలహా ఇవ్వటం కాదు. దుర్భర జీవితం నుండి బయట పడటానికి అవకాశం ఉండాలంటున్నాం. అంతవరకే. దానిని సహృదయంతో అర్థంచేసుకోవాలి.

హైందవం.

హిందూ వివాహశాసనం 1955లో వచ్చింది. 1960, 1964, 1976, 1978 సంవత్సరాలలో మార్పుచెందింది. సవరణలకు లోనయింది. చాలవరకు మెరుగయ్యింది. ఇంకా ఒకటి రెండు లోపాలు లేకపోలేదు.

(A) రద్దు: విడాకులు.

ఈదిగువ పరిస్థితుల్లో పెండ్లి రద్దు అయినట్లుగా ఎంచుకోవలెనని పిటీషను పెట్టవచ్చును (సెక్షను 12)

(i) రెస్పాండెంటు నపుంసకత్వం వల్ల దాంపత్యజీవితం ప్రారంభం కానపుడు:

(ii) (a) పెండ్లినాటికి చిత్తచాంచల్యం కలిగి ఉండుట,

(b) పెండ్లికి సమ్మతి ఇవ్వకలిగి ఉన్నా. మానసిక రుగ్మత యొక్కతీవ్రత వలన, వ్యాప్తివలన వివాహమాడటానికి అనర్హుడు మరియు సంతానం పొందటానికి అనర్హుడు అయినప్పుడు;

(c) ఉన్మాదము, మూర్ఛ రోగములకు తరుచుగా లోనవుతున్నపుడు,

(iii) పెండ్లికి పిటిషనరు యొక్కసమ్మతిని మోసవిధంగా కాని, బలవంతంగా గాని పొందినప్పుడు. (మోసం,బలవంతం ఆగిపోయిన తరువాత, సంవత్సరంలోగా పిటీషను పెట్టాలి లేక తరువాత బుద్ధిపూర్వకంగా కాపురం చేసేలోగా)

(iv) పెండ్లినాటికి రెస్పాండెంటు పిటీషనరు ద్వారాగాక ఇతరుల వల్ల గర్భం ధరించినపుడు. (పెండ్లినాటికి పిటీషనరుకు ఈ విషయం తెలియదని) శాసనానికి పూర్వం వివాహంజరిగి ఉంటే శాసనం వచ్చిన తరువాత సం॥లోగా లేక వివాహం శాసనం తర్వాత (తే18/3/55) అయితె పెండ్లి అయిన ఒకసం॥ లోగా పిటీషను దాఖలు అయిందని, పిటీషనరు సమ్మతితో లైంగిక సంపర్కం జరగలేదని, కోర్టువారు తృప్తిపడినప్పుడే

ఈ కారణం అమలు చేకవస్తుంది, భార్యా భర్తలిరువురిలో ఏవరైనా రెండవవారి నడతకు సంబంధించి ఈ దిగువ కారణాలలో దేనినైనా పేర్కొని పిటీషనుద్వారా వివాహపు రద్దును కోరవచ్చును :-

(i) తన భర్త లేక తన భార్య కాకుండా మరి ఒక వ్యక్తితో బుద్ధిపూర్వకంగా లైంగిక సంపర్కం నెరపుట;

(ii) హింసించుట;

(iii) పిటీషను పెట్టేనాటికి మున్ముందుగా రెండు సంవత్సరాలు పిటీషనరును వదలి పెట్టుట, (అంటే సహేతుకమయిన కారణం లేకుండాను, పిటీషనరు అభీష్టానికి వ్యతిరేకంగాను జరిగితే)

(iv) ఇతర మతంను స్వీకరించి హిందువుగా చేలామణి కాకపోవుట,

(v) రెస్పాండెంటు యొక్క మనశ్చాంచల్యం. మానసిక రుగ్మతల తీవ్రత వ్యాప్తి మరీ ఎక్కువై రెస్పాండెంటుతో పిటీషనరు కాపురంచేయకుండుట సహేతుకం అయినప్పుడు;
సూచన;— మానసికవ్యాధి. మనస్సు వికసించక పోవటం లేక మానసిక వికాసం ఆగి పోవటం, మానసిక చర్యలలో క్రమం లోపించటం, లేక విచ్ఛిన్నవ్యక్తిత్వం (SCHZOPHRENIA) లాంటి ఏమానసిక బలహీనత అయినా మానసిక రుగ్మత క్రిందికి వస్తుంది.

మానసిక చర్యలలో క్రమంలోపించటం :- అవిచ్ఛిన్నమైన మానసిక ఆశక్తతవల్ల ఉత్పన్నమయి దానిచేనేతీవ్రమనస్తత్వమూ, తదనుగుణమైన నడత, బాధ్యతా రాహిత్య ప్రవర్తన.

(VI) వైద్యానికి లొంగని తీవ్రమయిన కుష్ఠువ్యాధితో రెస్పాండెటు బాధపడుట;

(VII) ఇతరులకు సంక్రమించే సుఖ వ్యాధులను కలిగియుండుట;

(VIII) ఏదో మతంలోనో, గోసాయిలలోనో లేక మతసంఘంలోనో చేరి ప్రపంచం నుండి సన్యాసం పుచ్చుకొనుట;

(IX)వరుసగా ఏడు సంవత్సరాలు ఎక్కడ ఉన్నదీ తెలియక పోవటం;

(X)కోర్టుద్వారా ఇరువురు విడిగాఉండటానికి ఉత్తరువులు పొందిన తర్వాత సంవత్సర కాలాన్ని మించి ఇరువురు కలసి కాపురం చేయనప్పుడు;

(XI) కాపురానికి పొమ్మనమనే ఉత్తరువును కోర్టుద్వారా పొందిన రెస్పాండెంటు ఒక సంవత్సరం పైగా కోర్టు ఉత్తరువును అమలు పరచనప్పుడు; (వదిలి పెట్టుటలో బుది

పూర్వకంగా పిటిషనరును బాధించటం చేయటం వంటి పనులు...

భార్యమాత్రమే విడాకులు కోరతగిన సన్నివేశాలు :

(i) భర్త ఈ శాసనం రాకపూర్వం మరియొక స్త్రీని వివాహమాడితే లేక ఆలా వివాహమాడినస్త్రీ పిటిషనరు పెండ్లినాటికి బ్రతికి ఉన్నట్లయితే (పిటిషనరు వివాహం శాసనానికి పూర్వం జరిగితేనే ఇది వర్తిస్తుంది),
షరా:- పిటీషను పెట్టేనాటికి ఆ రెండవ భార్య జీవించి ఉండాలి.

(ii) పిటిషనరుతో రెస్పాండెంటు వివాహ మయిన దరిమిలా భర్త మానభంగము, పురుషసంపర్కమూ లేక పశు సంపర్కమూ దోషములుగా కలిసి ప్రవర్తించినట్లయితే,

(iii) హిందూ దత్తత మరియు మనోవర్తిశాసనము (1956) క్రిందగాని లేక క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్ (1973) లేక క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడ్ (1898) క్రింద పిటిషనరుకు మనోవర్తి ఇవ్వబడిన పక్షంలో ఆ ఉత్తరువు పుట్టిన సంవత్సరం లేక పై కాలంలో పిటీషనరు రెస్పాండెంట్లు కలసి కాపురం చేయకుండుట,

(iv) భార్యకు పదిహేను సంవత్సరాలు నిండకముందే ఆమె వివాహం రెస్పాండెంటుతో జరిగినపుడు ఆమెకు 18సం॥ నిండేలోగా (ఆమెకు శోభనం జరిగినా జరుగక పోయినా) ఆమె ఈ వివాహాన్ని తిరస్కరించితే.

షరా:- పార్టీల వివాహం 1976 సవరణ చట్టానికి ముందు జరిగినా లేక తరువాత జరిగినా ఈ క్లాజు వర్తిస్తుంది. (సెక్షను 13)
ఈ దిగువ పరిస్థితులలో ఉభయుల సమ్మతిమీద విడాకులు పొందవచ్చును.

(i) పిటీషను పెట్టేనాటికి సంవత్సరం లేక సంవత్సరం పైగా పార్టీలు వేరుగా ఉన్నట్లయితే,

(ii) వారు ఇద్దరూ కలసి జీవించలేక పోయినట్లయితే

(iii) వివాహం రద్దు చేయించుకోవడానికి ఇద్దరూ పరస్పరం అంగీకరించుట.

ఈ శాసనం ఇంత వసులు బాటుగా ఉన్నా వివాహ రథం కుంటుపడిందని కోర్టువారు అభిప్రాయ పడితే విడాకులిచ్చే సౌకర్యం దీనిలో లేదు.

ఇస్లాం:

భార్య ఈ దిగువ పరిస్థితుల్లో ఏది సంభవించినా విడాకులు కోరవచ్చును:

(i) నాలుగు సంవత్సరాల కాలం భర్త జాడ తెలియక పోవటం;

(ii) రెండు సంవత్సరాల కాలం అతను పోషించక పోవటం లేక పోషించే విష యంలో నిర్లక్ష్య వైఖరి ప్రదర్శించటం;

(iii) భార్యకు 15 సం॥ నిండేలోగా వివాహమయితే ఆమెకు 18 సం॥ నిండేలోగా-భార్యాభర్తలు లైంగిక సాహచర్యం నెరపనిచో—ఆమెవివాహాన్ని తృణీకరిస్తే;

(iv) భర్తకు ఏడు సంవత్సరాలు కాని అంతకు పైగా కాని శిక్ష పడినచో;

(v) మూడు సంవత్సరాల కాలము భర్తభార్యతో సంసారం చేయనిచో;

(vi) పెండ్లినాటికి నపుంసకుడై పిటీషను పెట్టేనాటికి నపుంసకుడుగా ఉంటే;

(vii) రెండు సంవత్సరాల కాలం పిచ్చివాడుగా ఉంటే లేక కుష్టు లేక సుఖవ్యాధి వల్ల బాధపడుతుంటే;

(viii) ఆమెను క్రూరంగా హింసిస్తుంటే;

(ix) ముస్లిం శాస్త్రి ప్రకారం వివాహపు రద్దుకు అవకాశం ఇచ్చే ఏ ఇతర కారణ) మైనా ఉంటే (భార్యపై భర్త వ్యభిచార ఆరోపణ చేసినపుడు, ఖులా, ముబారత్, తలాఖ్-ఇ-తఫ్వీజ్‌ల ఒప్పందం ప్రకారం ఏర్పాటు ఉన్నపుడు)

భార్యను క్రూరంగా హింసించటం అంటే:—

(I) ఆమెను శారీరకంగా హింసించటం, శారీరక హింస లేక పోయినా భర్త తన దుర్మార్గపు నడత వల్ల ఆమె జీవితాన్ని దుఃఖ భూయిష్టం చేయటం;

(II) చెడ్డ పేరుగల స్త్రీలతో సహవాసం లేక అపకీర్తి పాలయ్యే జీవితం గడపటం;

(III) ఆమె ఆస్తిని విక్రయాదులు చేయటం లేక దానిపై ఆమెకున్న 'లా' ప్రకారపు హక్కులను ఆమెను అనుభవించ నీయక పోవటం;

(IV) ఆమెను అవినీతికర జీవితం గడపమని బలవంతం చేయటానికి ప్రయత్నించటం;

(V) ఆమె మతాన్ని ఆమె అనుసరించటానికి, ఆచరించటానికి ఆటంక పరచటం;

(VI) అతనికి ఒకరి కన్నా ఎక్కువ మంది భార్యలుంటే, ఖుర్‌ఆన్ ఆదేశాలకు భిన్నంగా, అందరిని సమదృష్టితో చూడ లేక పోవటం; [2వ సెక్షను 1939 సం॥ ఆక్టు] ఈశాసనం ముస్లిం స్త్రీల పరిస్థితిని మెరుగుపర్చింది. కాని పరస్పర సమ్మతిపై విడాకులు అనే అంశం ఇందులో లేదు. అలాగే వివాహ రథం కుంటుపడిందని కోర్టువారికి తోస్తే విడాకులివ్వాలని లేదు. ఆధునిక ప్రపంచంతో సరితూగటం లేదు. ఈ శాసనం.

క్రైస్తవం:—

1869లో విడాకుల శాసనం పుట్టింది. ఈ శాసనం ప్రకారం ఇరు పార్టీలలో ఎవరో ఒకరు క్రైస్తవ మతానికి చెంది ఉండాలి. అలాకాక ప్రత్యేక వివాహ శాసనం క్రింద వివాహం కానివారికి మాత్రమే చెల్లుతుంది అని వ్రాయాలి.

(2) ఇందులో స్త్రీ పురుష వివక్ష ఉంది. భార్య వ్యభిచరించినపుడే కారణాన భర్త విడాకులు కోరవచ్చును. కాని భార్యకు ఇబ్బందులు అధికం. ఆమెకు విడాకులు కావాలంటే ఆమె రెండు కారణాలను సూచించి రుజువుచేయాలి.

(i) భర్త మతం మార్చుకొని మరొక స్త్రీని వివాహమాడుట;

(ii) వ్యభిచారమే కాక కూడని దగ్గరి బంధువులతో వ్యభిచారం;

(iii) భర్త కల స్త్రీని ద్వితీయ వివాహం + వ్యభిచారం;

(iv) మరియొక స్త్రీతో వివాహం + వ్యభిచారం

(v) మానభంగం, ఏకలింగ సంపర్కం లేక జంతువుతో సంపర్కము;

(vi) వ్యభిచారం + భార్యయెడల క్రూరత్వం;

(vii) వ్యభిచారం + సహేతుకమైన కారణం లేకుండా 2 సం॥లు కాని పైన కాని విడనాడుట;

పార్శీల విషయం:—

విడాకుల శాసనం 1936లో పుట్టింది. భార్యా భర్తల మధ్య లైంగిక సంపర్కం సహజమైన కారణాలవల్ల అసాధ్యమయితే పెండ్లిని రద్దు అయినట్లుగా కోర్టు భావించాలి. అయితే పార్టీలలో ఎవరో ఒకరు పిటీషను పెట్టాలి. (సెక్షను 30)

ఏడు సంవత్సరముల నుండి ప్రతివాది జాడ తెలియక పోవటం రుజువయితే వివాహం రద్దు చేస్తుంది కోర్టు. (సెక్షను 31)

ఈ క్రింది పరిస్థితుల్లో ఏది ఉన్నా విడాకులకోసం ఎవరైనా కోరవచ్చును:-

(i) పెండ్లి అయిన సంవత్సరం లోగా ప్రతివాది బుద్ధి పూర్వకంగా పునస్సంధానం చేసుకోక పోవటం.

(ii) పెండ్లినాడు చిత్త చాంచల్యానికి లోనయి దావా నాటికి కూడా ప్రతివాది అలాగే ఉండటం; (ఈ దావా 3సం॥లోగా దాఖలు కావాలి. పెండ్లి అపుడు వాదికి ఈ విషయం తెలిసి ఉండరాదు.)

(iii) వివాహం నాటికి ప్రతివాది మరొకని వలననో గర్భం ధరించి ఉండటం; (i ఈ విషయం వాదికి పెండ్లినాటికి తెలియకుండుట + పెండ్లి అయిన 2సం॥లోగా దావా వేయాలి + ఈ విషయం తెలిసిన తరువాత వాది ప్రతివాదుల మధ్య లైంగిక సంపర్కం లేకుండుట ఉన్నపుడే ఈ కారణం ఉపకరిస్తుంది.)

(iv) వివాహమయిన దరిమిలా ప్రతివాది వ్యభిచారం, లేక మరియొక స్త్రీని వివాహ మాడటం లేక మానభంగం, అసహజమైన నేరం చేస్తే; (ఈ దావా విషయం తెలిసిన 2సం॥లోగా వేయాలి.)

(v) వాదికి తీవ్రమయిన ఘాత కలుగజేయడం లేక వాదికి సుఖ వ్యాధిని అంటించడం లేక ప్రతివాది పురుషుడయినచో భార్యను వ్యభిచారము చేయమని బలవంతం చేయడం; (దావా 2సం॥లోగా వేయాలి.)

(vi) ప్రతివాదికి 7 సం॥ కాని ఎక్కువగాని శిక్షపడి అనుభవిస్తుంటే (ప్రతివాది 1 సం॥ అనుభవించిన తరువాత దావా వేయాలి)

(vii) పార్టీలు విడిగా ఉండటానికి కోర్టు ఉత్తరువు చేసిన దరిమిలా 3సం॥లు కాని పైకాలం కాని వారు సంసార జీవితం ప్రారంభించక పోవడం;

(viii) కాపురానికి పొమ్మనమని కోర్టు ఉత్తరువు ఇచ్చి 1 సం॥ లేక పైకాలం అయినా కోర్టు ఉత్తరువులను ప్రతివాది పాటించక పోవటం;

(ix) ప్రతివాది వాదిని కనీసం 3సం॥ పోషించక వదలివేయటం;

(x) పార్సీ మతాన్ని వదలిపెట్టుట;

ఇందులో పరస్పర సమ్మతిపై కాని, కోర్టువారికియుక్తమని తోచినప్పుడు కాని విడాకులు ఇచ్చే ప్రసక్తి లేదు.

విడాకులు పొందే తీరు

హైందవం :- సబ్ కోర్టులో పిటీషను ద్వారా పరిహారం పొందవచ్చును.

ఇస్లాం :- దావా వేయాలి. జాప్యం చాల జరుగుతుంది.

క్రైస్తవం :- (I) విడాకుల కోసం జిల్లా జడ్జి కోర్టులో దరఖాస్తు పెట్టుకోవాలి.
(II) జిల్లా కోర్టు ఉత్తరువును హైకోర్టు ధృవపరచాలి.

(III) హైకోర్టులో ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు ధర్మాసనంలో కూర్చొని తీర్పు చెప్పాలి. (ముగ్గురు జడ్జీలున్న కోర్టులో ముగ్గురు జడ్జీలు) ధృవీకరించాలి. (సెక్షను17) ఇది ఆలస్యానికి కారణ భూతం అవుతుంది.

(IV) కాపురమునకు రమ్మనే ఉత్తరువును పొంది, ఆ ఉత్తరువును ఆమోదించి లోబడని వ్యక్తిపై ఆస్తిని జప్తుచేయుట ద్వారా అమలు జరుపుటకు హక్కున్నది. ఈబలవంతం ఆధునిక న్యాయ సూత్రాలకు వ్యతిరేకం.

(V) భార్యతో వ్యభిచరించిన వాని నుండి భర్త నష్ట పరిహారం పొందవచ్చు. భార్య దేహం భర్తది అనే ఆటవిక సూత్ర కలిగిఉంది. ఇలా ఎన్నో ఇతర లోపాలు ఉన్నాయి ఈ శాసనంలో.

పార్సీ సంఘం

పరిహారానికి దావా వెయ్యాలి. ఇది పూర్తిగా పరిష్కారం అవ్వాలంటే 16సం॥ పడుతుంది. ఈలోగా పార్టీలు ఇద్దరు ముసలులు అవుతారు.

7. పునర్వివాహం

భర్త చనిపోయినా లేక విడాకులు పొందిన భార్య తిరిగి వివాహం చేసుకోవచ్చును. ఈ పరిస్థితిని అన్ని మత ధర్మశాసనాలు ఆమోదిస్తున్నాయి ఇప్పుడు.

8. మనోవర్తి

హైందవం :- మనోవర్తి విషయం క్రమబద్ధంచేస్తూ 1956 లో శాసనం వచ్చింది.

స్త్రీకి మనోవర్తి రెండుసందర్భాలలో ఇవ్వడం సంభవిస్తుంది. ఒకటి భర్త విడాకులు ఇవ్వకుండా ఆమెను వదలివేస్తే, రెండవది ఆమె భర్తనుండి విడాకులు పొందినప్పుడు. ఈ రెంటిని మనం విడిగా పరిగణించడం మంచిది.

[A] భర్తకు దూరంగా ఉండవలసిన భార్య

హైందవం :- హైందవ భార్యకు ఈ దిగువ పేర్కొన్న పరిస్థితులో మనోవర్తి లభిస్తుంది :-

(i) సహేతుకమైన కారణం లేకుండా, ఆమె సమ్మతి లేకుండా లేక ఆమె అభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా భర్త ఆమెను వదలివేసినా లేక బుద్ధిపూర్వకంగా ఆమెను నిరాదరణచేసినా;

(ii) తనభర్తతో కాపురంచేయటం ప్రమాదకరమని కాని లేక నష్టదాయకమని ఆమెకు భావం కలిగేటట్లు ఆమె ఎడ క్రూరంగా ప్రవర్తిస్తే;

(iii) తీవ్రమయిన కుష్టువ్యాధితో అతడు బాధ పడుతుంటే;

(iv) అతనికి మరోభార్య జీవించి ఉంటే,

(v) ఆమె కాపురమున్న ఇంటిలోనే భర్త తన ఉంపుడు కత్తెను తెచ్చి పెట్టే లేక తన ఉంపుడుకత్తెతో మరోచోట అలవాటుగా కాపురం ఉంటుంటే,

(vI) అతడు మతాంతరీకరణకు లోనయి హిందువుగా ఉండకపోతే;

(vIII) ఆమె వేరుగా ఉండటానికి దోహదం చేసే మరే ఇతర కారణమైనా ఉంటే;

భార్య భర్త నుండి మనోవర్తి కోరవచ్చును. కాని ఆమె శీల రహితురాలయినా, వేరొక మతాన్ని స్వీకరించినా ఆమెకు ఆమె భర్త మనవర్తిని చెల్లించ నవసరం లేదు. (సెక్షను 18-హిందూ దత్తత మరియు మనవర్తి శాసనం 1956)

సమాజంలో పార్టీల హోదా, అంతస్తును గమనించి, మనోవర్తి కోరే భార్య అవసరాలను గుర్తించి, ఆమె భర్త నుండి వేరుగా ఉంటుంటే అలా చేయటం సమర్థనీయమా అనే అంశాన్ని పరిగణలోకి తీసుకొని, ఆమెకున్న ఆస్తిపై రాబడి ఆమె సంపాదన లెక్క కట్టుకుని పురుషుని వద్దనుండి భరణము రాబట్టుకోగలవారి సంఖ్యను సరిచూసుకొని ఆమెకు చెల్లించవలసిన మనోవర్తిని కోర్టు నిర్ణయిస్తుంది. (సెక్షను 23) కాల పరిస్థితులు మారితే కోర్టువారు తమ ఉత్తరువును మార్పుచేయగలరు. (సెక్షను 25) ఇదిగాక క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్ (1973) సెక్షను 125 క్రింద భార్య మనోవర్తి పొందవచ్చును: కాని ఆ మొత్తం-భర్తకు ఎంత ఆస్తి, సంపాదన ఉన్నా-నెలకు 500 రూపాయలకు మించదు.

ఇస్లాం:

ముస్లిం భార్యకు మూడురకాలుగా మనోవర్తి వస్తుంది. (i) ఇస్లాం ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం:

(ii) స్త్రీలు కాని వారి సంరక్షకులు కాని వివాహ కాలమందు వారి భర్తలతో చేసుకున్న ఒడంబడిక ప్రకారం;

(iii) క్రిమినల్ కోర్టులో ఆమెమనోవర్తిని పొందవచ్చు. భార్యవ్యక్తురాలై దాంపత్య జీవితానికి అర్హురాలు కాగల వయస్సును చేరుకుంటే, సహేతుకమైన కారణాలకు తప్ప ఆమెభర్త లైంగిక సంపర్కానికి అందుబాటులో ఉంటే, సహేతుకమైన కారణాలు ఉంటేతప్ప ఆమె భర్తతో కాపురం చేస్తూంటే ఆమెకు వేరే ఆస్తులు ఉన్నా ఆమెను భర్త మతవిధిగా పోషించాలి. కాకపోతే సర్వసామాన్యంగా వేరుగా ఉంటే చెల్లించ వలసిన మనవర్తిని గురించి ముందుగా ఏర్పాటు చేసుకోవటం జరగదు. అంత ముందుచూపు ఆమెకు ఉండదు. ఇకపోతే క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడ్ క్రింద ఉన్న హక్కును అన్ని మతాలవారు వాడుకోగలరు. ముస్లిం స్త్రీలకూ ఆ హక్కు ఉన్నది. కాని క్రిమినల్

(iv) ఆతనికి మరోభార్య జీవించి ఉంటే,

(v) ఆమె కాపురమున్న ఇంటిలోనే భర్త తన ఉంపుడు కత్తెను తెచ్చి పెట్టి లేక తన ఉంపుడుకత్తెతో మరోచోట అలవాటుగా కాపురం ఉంటుంటే,

(vI) అతడు మతాంతరీకరణకు లోనయి హిందువుగా ఉండకపోతే;

(vIII) ఆమె వేరుగా ఉండటానికి దోహదం చేసే మరే ఇతర కారణమైనా ఉంటే;

భార్య భర్తనుండి మనోవర్తి కోరవచ్చును. కాని ఆమె శీల రహితురాలయినా, వేరొక మతాన్ని స్వీకరించినా ఆమెకు ఆమె భర్త మనవర్తిని చెల్లించ నవసరం లేదు. (సెక్షను 18-హిందూ దత్తత మరియు మనవర్తి శాసనం 1956)

సమాజంలో పార్టీల హోదా, అంతస్తును గమనించి, మనోవర్తి కోరే భార్య అవసరాలను గుర్తించి, ఆమె భర్త నుంచి వేరుగా ఉంటుంటే అలా చేయటం సమర్థ నీయమా అనే అంశాన్ని పరిగణలోకి తీసుకొని, అమెకున్న ఆస్తిపై రాబడి ఆమె సంపాదన లెక్క కట్టుకుని పురుషుని వద్దనుండి భరణము రాబట్టుకోగలవారి సంఖ్యను సరిచూసుకొని ఆమెకు చెల్లించవలసిన మనోవర్తిని కోర్టు నిర్ణయిస్తుంది. (సెక్షను 23) కాల పరిస్థితులు మారితే కోర్టువారు తమ ఉత్తరువును మార్పుచేయగలరు. (సెక్షను 25) ఇదిగాక క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్ (1973) సెక్షను 125 క్రింద భార్య మనోవర్తి పొందవచ్చును: కాని ఆ మొత్తం-భర్తకు ఎంత ఆస్తి, సంపాదన ఉన్నా-నెలకు 500 రూపాయలకు మించదు.

ఇస్లాం:

ముస్లిం భార్యకు మూడురకాలుగా మనోవర్తి వస్తుంది. (i) ఇస్లాం ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం:

(ii) స్త్రీలు కాని వారి సంరక్షకులు కాని వివాహ కాలమందు వారి భర్తలతో చేసుకున్న ఒడంబడిక ప్రకారం;

(iii) క్రిమినల్ కోర్టులో ఆమెమనోవర్తిని పొందవచ్చు. భార్యవ్యక్తురాలై దాంపత్య జీవితానికి అర్హురాలు కాగల వయస్సును చేరుకుంటే, సహేతుకమైన కారణాలకు తప్ప ఆమెభర్త లైంగిక సంపర్కానికి అందుబాటులో ఉంటే, సహేతుకమైన కారణాలు ఉంటేతప్ప ఆమె భర్తతో కాపురం చేస్తూంటే ఆమెకు వేరే ఆస్తులు ఉన్నా ఆమెను భర్త మతవిధిగా పోషించాలి. కాకపోతే సర్వసామాన్యంగా వేరుగా ఉంటే చెల్లించ వల సిన మనవర్తిని గురించి ముందుగా ఏర్పాటు చేసుకోవటం జరగదు. అంత ముందుచూపు ఆమెకు ఉండదు. ఇకపోతే క్రిమినలు ప్రోసీజరుకోడ్ క్రింద ఉన్న హక్కును అన్ని మతాలవారు వాడుకోగలరు. ముస్లిం స్త్రీలకూ ఆ హక్కు ఉన్నది. కాని క్రిమినల్

కొంత మనోవర్తి ఇవ్వాలని ముస్లిం మహిళలు ముందు జాగ్రత్తతో ఏర్పాటును చేసుకోవటం భారతదేశంలో జరగటంలేదు. అందువల్ల వారు నష్ట పోతున్నారు.

ఇక 1986 ముస్లిం స్త్రీల రక్షణ చట్టం సంగతి. ఇది వారిని భక్షించే చట్టం, విడాకులివ్వబడిన స్త్రీకి క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోర్టు ఇచ్చే రక్షణను తొలగించింది 1986 చట్టము. 'షాబానో' కేసులో మాజీ భార్యకు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్ సెక్షను 125 క్రింద సుప్రీం కోర్టు మనోవర్తిని ఇచ్చింది. 'మహర్' అనేది విడాకులకు పరిహారంగా ఇచ్చేది కాదని, వివాహకాలం మందు స్త్రీని గౌరవించి ఇవ్వనిర్ణయించుకున్న [illegible] రాగా వివాహానికి ప్రతిఫలంగా ఇచ్చేదని కోర్టు తీర్పు చెప్పింది. విడాకులివ్వబడిన స్త్రీని నిరాశ్రయురాలుగా వదిలివేయటం ఇస్లాం ధర్మం కాదని చెప్పింది. ఆమెకు చెల్లించాల్సిన మహరు, ఇద్దతు గడువు వరకు మనోవర్తి భర్త చెల్లించినంత మాత్రాన భర్త బాధ్యత ఆమె ఎడల తీరిపోదని కోర్టు ప్రకటించింది. దీంతో సనాతన ముస్లింలు' ఆందోళన లేవదీశారు. 'మామతం విశిష్టం,, మాశాసనాలు ప్రత్యేకం., అందరికీ వర్తించే శాసనాలు మాకు వర్తించరాదని సభలూ సమావేశాలు, ఊరేగింపులు జరిపి కేంద్ర ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెచ్చారు. దాంతో ప్రభుత్వం భయపడింది. భార్యాభర్తలు పరస్పరం అంగీకరిస్తే తప్ప క్రిమినల్ కోర్టులో విడాకులివ్వబడిన స్త్రీ, లేక విడాకులు పొందిన స్త్రీ మనోవర్తి కోరరాదని శాసనం యొక్క ముఖ్యభావం: ఆమె సంతానం, వారు కాకపోతే ఆమె తల్లి దండ్రులూ. వారూ కాకపోతే ఆమె ఆస్తి ఆమె తదనంతరం ఎవరికి పోతుందో ఆ బంధువులు ఆమెను పోషించాలి. వారెవరికి శక్తి లేకపోతే రాష్ట్ర వక్ఫ్ బోర్డు (ముసల్మాను ధర్మ సంస్థ) ఆ బాధ్యతను స్వీకరించాలి. అంటే ఏ భర్త అయితే ఆమె వయస్సును. అందాన్ని, సాంగత్యాన్ని దూరగొన్నాడో అతడు తప్ప అందరూ ఆ విడాకులు పొందిన స్త్రీని పోషించాలి అహా! ఇది ఏమి న్యాయమో!

(C) అవివాహిత కుమార్తె:

హైందవం :

కుమార్తె అవివాహిత అయితే, తననుతాను పోషించుకోలేకపోతే ఆమెకు 18 సం॥ నిండేవరకు—ఆమె తన క్రమసంతానమైనా లేక అక్రమ సంతానమైనా—ఆమెను తండ్రి విధిగా పోషించాలి.

ఇస్లాం:

అవివాహిత కుమార్తెను తండ్రి, అతడు బీదవాడుఅయిన పక్షంలో తల్లి, అదీ గాకపోతే తండ్రి తండ్రి పోషించవలెను క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడుక్రింద ఆమె-క్రమసంతానమైనా లేక అక్రమసంతానమైనా మనోవర్తినితండ్రినుండి పొందఅర్హురాలు. ఆమెకు పోషణకు కావలసిన ఆదాయం లేనప్పుడే తండ్రిబాధ్యత ఉదయిస్తుంది.

క్రైస్తవం :

తల్లిగాని, తండ్రిగాని కోర్టుద్వారా విడిపోయే పరిహారాన్నిగాని లేక విడాకులను గాని కోరినప్పుడు కోర్టువారు మైనరు సంతానం (కుమార్తెకు వర్తిస్తుంది) యొక్క స్వాధీనం, పోషణ, విద్య వీటి విషయమై ఏర్పాట్లుచేస్తూ తాత్కాలిక లేక శాశ్వత ఉత్తరువులను జారీచేయవచ్చును. (సెక్షనులు 41-44) ఇదిగాక అదనంగా క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడు క్రింద పరిహారం పొందవచ్చును.

పార్శీలు:

తల్లిదండ్రులు కోర్టుద్వారా విడిపోయే సందర్భంలో, విడాకులు పొందే సమయంలో 16 సంవత్సరముల లోపు వయస్సుగల కుమార్తె యొక్క పోషణ, చదువు వీటిని గురించి ఏర్పాట్లుచేస్తూ కోర్టువారు తాత్కాలిక లేక శాశ్వత ఉత్తరువులను జారీ చేయవచ్చును. (సెక్షనులు 49, 50 పార్శీవివాహ మరియు విడాకుల చట్టం 1936). ఇదిగాక అదనంగా క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు క్రింద పరిహారం పొందవచ్చును.

తల్లి

హైందవం:

కుమారుడు లేక కుమార్తెపై ఆధారపడి జీవించే వారి జాబితాలో తల్లికూడా ఉన్నది. (సెక్షను 21 హిందూ దత్తత మరియు మనవర్తి శాసనం 1956). అతడు ఆమె చనిపోయినా వారి ఆస్తిని పొందిన వారు అమెను తమకు సంక్రమించిన ఆస్తి యొక్క ఆదాయంలో నుండి పోషించాలి. (సెక్షను 22) తల్లి వృద్ధురాలై అశక్తురాలయినపుడు మాత్రమే ఇది వర్తిస్తుంది. (సెక్షను20 హిందుదత్తత మరియు మనవర్తి శాసనం 1956)

ఇస్లాం:

కుమారుడు లేక కుమార్తె సంపన్నులయితే బీదవారైన తమ తల్లిదండ్రులను పోషించాలి. తల్లిదండ్రులు కాస్తో కూస్తో సంపాదించుకోగలిగినా ఈ బాధ్యత పోదు. తల్లి బీదరాలై - ఆమెకు శరీర దార్ఢ్యత ఉన్నా - కుమారుడు ఆర్థికంగా తను కష్ట పరిస్థితిలో ఉన్నా తల్లిని కుమారుడు పోషించాలి. ఏదోకొంత సంపాదిస్తున్న కుమారుడు బీదవాడైనా ఏమీ సంపాదించలేని తండ్రిని పోషించవలెను. తల్లిదండ్రుల విషయంగా చెప్పిన ఈ తేడా గమనార్హం.

E వితంతు కుమార్తె, కోడలు:

హైందవం :

తన భర్త ఆస్తినుండి, తనకుమారుడు లేక కుమార్తె నుండి, వారు చనిపోతే వారి ఆస్తినుండి, లేక ఆమె భర్త తండ్రి, అతడు చనిపోతే అతని ఆస్తినుండి ఆమెకు పోషణ జరుగకపోతే వితంతు కుమార్తె ఆమె తండ్రిపై ఆధారపడే వ్యక్తిగా పరిగణింపబడును. సెక్షను [21 (vi)] తండ్రినుండి, అతడు చనిపోతేఅతని ఆస్తి (ESTATE) నుండి ఆమె పరిహారం పొందగలదు. (సెక్షను 22)

వితంతు కోడలు కొన్ని పరిస్థితుల్లో భర్త తండ్రినుండి పోషణను కోరవచ్చును. తన ఆస్తినుండి లేక తన ఆదాయం నుండి తనను పోషించుకోలేక పోవాలి. ఒకవేళ తనకు ఆస్తిలేకపోతే తన భర్త 'ఎస్టేట్' (చనిపోయేనాటికి అతనికి ఉన్న ఆస్తి)నుండి లేక తన తల్లిదండ్రులనుండి, లేక తన కుమారుడు లేకకుమార్తెనుండి లేక వారు చనిపోతే వారి 'ఎస్టేట్'నుండి ఆమెకు పరిహారం రాకపోతే ఆమె భర్త తండ్రిపై హక్కును సాధించుకొవచ్చు. మామచేతిలో పిత్రార్జితపు ఆస్తి ఉండి దానిలో ఆమె వాటా తీసుకొననప్పుడు, ఆ ఆస్తిలోనుండి అతనికి ఆమెను పోషించటానికి తగిన ఆదాయం రానప్పుడు మాత్రమే మామకు ఆ బాధ్యత ఉంటుంది. పైగా ఆమె పునర్వివాహం చేసుకోగానే ఆ బాధ్యత నశిస్తుంది. (సెక్షను 19 హిందూ దత్తత మరియు మనవర్తి శాసనం 1956.)

ఇస్లాం:

కుమార్తెను కోడలును ఏ పురుషుడు వివాహం చేసుకోరాదు. వారి ఆస్తినుండి అతనికి ఏ మేరకు వాటా వారు చనిపోయిన తదుపరి) వస్తుందో ఆ మేరకు అతనికి వారి పోషణ బాధ్యత ఉన్నది. అందుచేతనే విడాకులు పొందిన ముస్లిం స్త్రీ తన బంధుగుల నుండి మనవర్తిని పొందనగునని ముస్లిం స్త్రీల (విడాకుల సందర్భంగా) హక్కుల పరిరక్షణ శాసనం 1986లో ఏర్పాటు చేశారు.

9. దత్తత

హైందవం:

పూర్వం దత్తత హిందువులలో మత స్వభావం కలిగియుండేది. వంశోద్ధారణ కొరకు కుమారుని దత్తుచేసుకునేవారు. వేశ్యలుమాత్రమే కుమార్తెనుదత్తుచేసుకునేవారు. 1956లో హిందూ దత్తత మరియు మనవర్తి శాసనం వచ్చింది. దాంతో మౌలికమ

ంన మార్పులు వచ్చాయి. దత్తుకు మతపరమైన భావనతీసివేసి దానిని లౌకికం చేశారు. కుమార్తెనుగాని కుమారుని గాని దత్తు చేసుకోవచ్చును. భార్య అనుమతి లేకుండా భర్త దత్తు చేసుకోవటానికి వీలు లేదు. అవివాహిత, వివాహం రద్దు అయినస్త్రీ, విధవరాలు, సన్యాసి అయిన వాని భార్య, మతాంతరునిభార్య మతి స్థిమితంలేనివాని భార్య కుమారుని గాని కుమార్తెను గాని దత్తు చేసుకోవచ్చును. తల్లి అనుమతి లేకుండా ఏ తండ్రి తన సంతానాన్ని ఇతరులకు దత్తు ఇయ్యరాదు. తండ్రి మరణించి నపుడు, సన్యాసి యైన పుడు, మతాంతరుడయినపుడు లేక మతి స్థిమితం లేని వాడని కోర్టువారు నిర్ధారణ చేసి నపుడు తల్లి తన సంతానాన్ని దత్తు ఇవ్వవచ్చును. దత్తు ఇవ్వబడే వ్యక్తి హిందువయి ఉండాలి, 15 సం॥వయస్సు పూర్తి కాని వాడుగా ఉండాలి. అవివాహితుడై ఉండాలి. ఆచారం భిన్నంగా ఉంటే ఈ నియమాలకు సడలింపు ఉంది. కుమారుడు, మనుమడు (కుమారుని ద్వారా), మునిమనుమడు (అలాంటి మనుమని ద్వారా) కలిగిన వారు దత్తు చేసుకోరాదు. కుమార్తెను దత్తు చేసుకోదలచిన వారికి హిందూకుమార్తె కాని, కుమారుని కుమార్తె గాని ఉండరాదు. పురుషుడు స్త్రీని దత్తు చేసుకోదలిస్తే దత్తురాలి వయస్సు కన్న దత్తు తండ్రి వయస్సు 21 సం॥ పైగా ఉండాలి. అలాగే స్త్రీ పురుషుని దత్తు చేసుకోదలిస్తే దత్తు తల్లి వయస్సు దత్తుని వయస్సు కన్న 21 సం॥ పైగా ఉండవలెను. వివాహిత స్త్రీ భర్త సమ్మతితో తనకు దత్తు చేసుకోవటానికి శాసనంలో వెసులుబాటు లేదు. వివాహితులలో దత్తు చేసుకునే అధికారం పురుషునిదే. అంటే వారిలో పురుషుని ఆధిక్యతను ఉంచినట్లే కన్పడుతుంది. దంపతులలో ఏ ఒకరైనా మరొకరి సమ్మతితో దత్తుచేసుకోవడానికి వీలు ఉండాలని స్త్రీల హోదా కమిటి 1974లో సూచించింది.

ఇస్లాం:

అరేబియా దేశంలో మహమ్మదుకు పూర్వం దత్తు ఉండేది. మహమ్మదు జయీద్‌ను దత్తు చేసుకున్నాడనే కథ ప్రచారంలో ఉంది. దత్తు కుమారుడు ఔరస పుత్రుడు (జఘనం నుండి పుట్టిన వాడు) కానేరడని మహమ్మదు చెప్పాడు. ఏదైనా తను పెంచిన జయీదే భార్యను (విడాకుల తదుపరి) మహమ్మదు వివాహమాడాడు. అది గేబ్రియల్ అనుజ్ఞతోనే జరిగిందట. ఏదైనా ఆచారంగా ముస్లిం సమాజంలో దత్తు లేదు ఈనాడు. కాకపోతే పెంచుకుంటున్నారు. ప్రేమాభిమానాలతో ఆస్తులిస్తున్నారు. అంతే. హిందువులలో ఉన్నట్లు ముస్లింలలో దత్తత పద్ధతి లేదు.

1972లో దత్తత బిల్లు రాజ్యసభలో ప్రవేశపెట్టబడింది. దాంతో సనాతన ఛాందస ముస్లింలు విజృంభించి వ్యతిరేకించారు. ముస్లిం బాలబాలికలను ఇతర మతాల వారు దత్తు తీసుకొని వారి వారి మతాల పద్ధతిలో పెంచుతారని, అది తమకు తీరని అపచారమని ప్రచారం చేశారు. బీదలుగా, అనాథలుగా ముస్లిం బాలబాలికలు ఆకలి బాధకు తాళజాలక చనిపోయినా పరవా లేదుకాని ఇతర మతాల వారు ఆ బాలబాలిక

లను పెంచుకోరాదు. అసలు అభ్యంతరం అది కాదు. అన్ని మతాల వారికి వర్తించే దత్తత బిల్లు ఆమోదింపబడితే మెల్ల మెల్లగా మతపరమైన మత ధర్మశాస్త్రాల ప్రాబల్యం నశిస్తుందని ముస్లింలకు విపరీతమైన భయం. ఈ సందర్భంగా ముస్లిం దేశాల తీరును పరిశీలించటం అవసరం. ట్యూనీషియాలో దత్తు చెల్లుతుంది. అంటే ఆధునిక ప్రపంచంలో భాగస్వామ్యం పొందుతున్నదన్నమాట. మరి భారత ముస్లింల స్థితియో! ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడే ఉన్నది. ఇది శోచనీయ పరిస్థితి.

క్రైస్తవం మరియు పార్శీమతం: దత్తతలేదు

పెంచుకొని సంరక్షకుల శాసనం క్రింద కోర్టుద్వారా ఉత్తరువులు తెచ్చుకోవాలి.

10. సంరక్షకత్వం

1875లో భారత మెజారిటీ శాసనం ఆమోదింపబడింది. దాని ప్రకారము మామూలుగా 18సం॥ నిండిన వ్యక్తికి మైనారిటీ వెళ్ళిందని అంటాము. కోర్టువారు సంరక్షకుని నియమిస్తే అతని మైనారిటీ 21సం॥లు నిండేవరకు ఉంటుంది. ఈ శాసనం దత్తత, వివాహము, విడాకులు అనే మూడు విషయాలలో వర్తించదు. సంరక్షకులు నాలుగు రకాల వారు;- (1) సహజ సంరక్షకులు (2) వీలునామా ద్వారా నియమింపబడినవారు. (3) కోర్టు ద్వారా ఏర్పాటు చేయబడిన వారు (4) ఇతరుల నియామకం లేకపోయినా పరిస్థితుల వల్ల అనుభవంలో సంరక్షకులు (**DEFACTO**). 1890లో సంరక్షకుల సంరక్షితుల శాసనం ఏర్పడింది. దీని ప్రకారం మైనర్లకు కొన్ని పరిస్థితుల్లో సంరక్షకులను నియమించటానికి వెసులుబాటు సృష్టించబడింది. అలాంటి అధికారం న్యాయస్థానానికి సంక్రమించింది. కాగా అవిభక్త హిందూ కుటుంబంలోని బాలునిని వ్యక్తిగా పరిగణించి సంరక్షకుని నియమించవచ్చును. అంటే వ్యక్తి వేరు అతని ఆస్తి వేరు అని లెక్క. ఆస్తికాక తతిమ్మా విషయాలన్నీ అతని వ్యక్తిగత విషయాల క్రింద పరిగణించాలి. అతని శారీరక, మానసిక ఆరోగ్యం, విద్య, వైద్యం మొదలగునవి వ్యక్తి సంబంధమైన సంరక్షకుని పరిధిలోనికి వస్తాయి.

తల్లి తండ్రి సహజ సంరక్షకులు. ప్రప్రథమంగా తండ్రి అలాంటి సంరక్షకుడు. తండ్రి జీవించి ఉండనిచో తల్లి సహజ సంరక్షకురాలు. వీరిరువురూ లేకపోతే న్యాయస్థానం ఒక మనిషిని సంరక్షకునిగా నియమిస్తుంది. అవిభక్త హిందూ కుటుంబంలోని అయుక్త వయస్కుడైన (మైనరు) పురుషునికి ఆస్తి సంబంధంగా కాక ఇతరత్రా తన వీలునామా ద్వారా తండ్రి సంరక్షకుని నియమించవచ్చును.

మైనరు బాలకు యుక్త వయస్కుడైన భర్త సంరక్షకుడు. అతడే ఆమెకు రెండు రకాల సంరక్షకుడు. కాగా దక్షిణాదిన ఆడపిల్ల ఈడేరు వరకు ఆమె తల్లి తండ్రుల ఇంట ఉండే ఆచారం ఉన్నది. అయినా 'లా' ప్రకారం భర్తయే సంరక్షకుడు.

అంటే ఆస్తికీ వ్యక్తికీ రెంటికీ అతడే సంరక్షకుడని భావం. మైనరు భార్యకు మైనరు భర్తయే సంరక్షకుడు. అంటే ఆస్తి సంబంధం కాక ఇతరత్రా అని అర్థం చెప్పుకోవాలి. తల్లి పునర్వివాహం చేసుకుంటే తన సంతానానికి సహజ సంరక్షకురాలిగా ఉండే హక్కును ఆమె కోల్పోతుంది. ఒక వ్యక్తి కులం పోగొట్టుకుంటే సంరక్షకత్వం అర్హత పోతుంది. కుల సంబంధమైన అనర్హతల శాసనం (1850) వల్ల ఈ ప్రమాదం తప్పిపోయింది.

తండ్రి మతం మార్చుకున్నా తన సంతానానికి సంరక్షకుడిగా ఉండే హక్కును కోల్పోడు. తల్లి విషయంలో అలా కాదు. ఆమె సంరక్షకురాలిగా ఉండే హక్కు కోల్పోతుంది. "తండ్రి మతాన్నే పిల్లలు అనుసరిస్తారని-భారతదేశంలో-అనుకోవాలి. అలాగే తండ్రియొక్క వ్యవహార సంబంధమైన హోదా కూడా పిల్లలకు సంక్రమిస్తుంది. "ఇది ప్రీవీ కౌన్సిలు తీర్పు.

భారతీయ 'కంట్రాక్టు' శాసనం ప్రకారం మైనర్లు చేసే ఒప్పందాలు చెల్లవు. కాగా వారి ముఖ్య అవసరాలను ఎవడైనా సమకూరిస్తే వాటి వెలను అతనికి అయుక్త వయస్కుల ఆస్తి నుండి చెల్లింపచేస్తుంది న్యాయస్థానం. సంరక్షకుడు సంరక్షితుని ఆస్తిని సక్రమంగా నిర్వహించి కాపాడాల్సిన బాధ్యత ఉంది. దుర్వినియోగం చేస్తే మైనరుకు కలిగే కష్ట నష్టములకు సంరక్షక హోదాలో ఉన్న వ్యక్తియే బాధ్యుడు. న్యాయస్థానం సంరక్షకుని నియమించేటప్పుడు కేవలం మైనరు శ్రేయస్సును మాత్రమే దృష్టిలో ఉంచుకుంటుంది. సహజ సంరక్షకుడు మైనరు వ్యక్తికీ, ఆస్తికీ రెంటికీ సంరక్షకునిగా వ్యవహరించవచ్చును. 1956 లో హిందూ మైనారిటీ మరియు సంరక్షకత్వ శాసనం అమలులోకి వచ్చింది.

1956 శాసనం ప్రకారం:- మైనరు బాలునికి, బాలికకు తండ్రి సహజ సంరక్షకుడు. మైనరు 5సం॥ నిండేవరకు సర్వ సామాన్యంగా తల్లివద్ద ఉండవచ్చును. అక్రమ సంతానం అయితే తల్లియే సహజ సంరక్షకురాలు. ఆమె లేకపోతే తండ్రి సహజ సంరక్షకుడు. వివాహిత అయిన మైనరు స్త్రీకి భర్తయే సంరక్షకుడు. అతడు లేకపోతే తల్లియే సంరక్షకురాలవుతుంది. సహజ సంరక్షకునికి బిడ్డమీద, బిడ్డ ఆస్తిమీద అదుపు ఉంటుంది. హిందూ తండ్రి తన వీలునామా ద్వారా మరియొకరిని తన బిడ్డకు సంరక్షకునిగా నియమించవచ్చును. ఆ వీలునామా లోని నియామకం అతడు భార్య కన్నా ముందు చనిపోతే వర్తించదు. భర్త సంరక్షకుడిగా ఉండడానికి వీలులేని పరిస్థితుల్లో సహజ సంరక్షకురాలయిన భార్య లేక వితంతువు తన వీలునామా ద్వారా మరియొక వ్యక్తినితన బిడ్డకు సంరక్షకునిగా నియమించవచ్చును. ఇదిగొప్పవిశేషమట! వీలునామా ద్వారా నియమితుడైన వ్యక్తి అవిభక్త హిందూ కుటుంబంలోని మైనరు ఆస్తివిషయమై నిర్వహణాధికారహక్కు ఏర్పడదు. తండ్రి, తల్లి వీలునామాద్వారా నియమింపబడే సంరక్ష

కుడు లేకపోతే కోర్టువారు సంరక్షకుని నియమిస్తారు. కోర్టువారు సంరక్షకుని నియ మించడంలో మైనరు శ్రేయస్సునే అత్యధిక విషయంగా పరిగణించాలి. మైనరు అంటే 18 సం॥ వయస్సు పూర్తిచేయని వ్యక్తి అని శాసనం నిర్వచనం చేసింది. తల్లిని సంరక్షకురాలిగా ద్వితీయ స్థానం. 5 సం॥లోపు వయస్సు వున్న బిడ్డను సర్వసామాన్యంగా ఆమె తనవద్దఉంచుకోవచ్చును. మరి బిడ్డను సాకాలికదా! అందుకు మాత్రం తల్లి అవసరమవుతుంది. ఈ అంశాలు శాసనంలోని లోపాలని 'స్టేటస్'కమిటీ (1974) పేర్కొన్నది.

ఇస్లాం:

పిల్లల సంరక్షకత్వం రెండు రకాలు. ఒకటి పిల్లల స్వాధీనానికి సంబంధించినది దీనిని 'హిజ్నత్' అంటారు. రెండవది పిల్లల ఆస్తులకు సంబంధించినది.

పిల్లల పెంపకం విషయం [హిజ్నత్]

(I) [i] బాలుడు 7 సం॥ వయస్సు నిండే వరకు, బాలిక వ్యక్తురాలు అయ్యే వరకు (వివాహిత అయినా కాకపోయినా) తల్లి, ఇతర బంధువుల అధీ నంలో ఉండాలి. ఈదిగువ వరుస క్రమం ప్రకారం పోషణ బాధ్యతను స్వీకరించే వారు ఉంటారు. (i) తల్లి (ii) తల్లి తల్లి (iii) తండ్రి తల్లి (IV) సోదరి (V) సోదరి కుమార్తె (VI) పింతల్లులు, పెత్తల్లులు (VII) మేనత్తలు (VIII) తల్లిదండ్రుల మేనత్తలు.

వీరు లేక పోతే (i) తండ్రి (ii) తండ్రి తండ్రి (iii) సోదరుడు (IV) తండ్రి కుమారుడు (సవతి సోదరుడు) (V) సోదరుని కుమారుడు) (VI) సవతి సోదరుని కుమారుడు (VII) పెద తండ్రి, పినతండ్రి (VIII) తండ్రి సవతి సోదరుని కుమా రుడు (IX) తండ్రి సోదరుని కుమారుడు తరువాత ఇతర బంధువులు, (2) బాలుడు 7సం॥ దాటిన వాడయినప్పుడు, బాలిక వ్యక్తురాలయిన తదుపరి అవివాహిత కుమార్తె పోషణ హక్కును తండ్రి పైన చెప్పిన తండ్రి తాలూకు బంధువులు వినియోగిస్తారు.

(3) ఈడేరిన బాలిక వివాహిత అయితే భర్త మాత్రమే ఆమెకు సంరక్షకుడు.

(4) అక్రమ సంతానం విషయంలో 7సం॥ వరకు తల్లి, 7సం॥ దాటిన బాల బాలికలకు మైనరు కోరికను అనుసరించి తల్లి దండ్రులలో ఎవరో ఒకరు.

II పైన పేర్కొనిన సంరక్షకులు ఎవరూ లేకపోతే కోర్టుచేత నియమింపబడిన వారు ఆ పెంపకపు బాధ్యతను స్వీకరిస్తారు.

షియా 'లా'

1 రెండేండ్లలోపు వయస్సు కల బాలుడు, 7సం॥ లోపు బాలిక తల్లి ఆధీనంలో ఉండాలి. ఆమె లేకపోతే తండ్రి అతడూ లేకపోతే తండ్రి తండ్రి.

2 రెండు సం॥ వయస్సు దాటిన బాలునికి, ఏడు సం॥ వయస్సు కల బాలికలకు పెంపకపు బాధ్యత హక్కు తండ్రిది. అతడు లేకపోతే తండ్రి తండ్రిది. తరువాత కోర్టువారు నియమించే సంరక్షకునిది.

పైన పేర్కొనబడిన స్త్రీలు కొన్ని సందర్భాలలో పిల్లలను తమ అధీనంలో ఉంచుకునే హక్కును కోల్పోతారు.

(I) తల్లి విడాకులు పొందిన తరువాత రెండో పెళ్ళి చేసుకుంటే, (అపుడు పిల్లలు తండ్రి అధీనంలోకి పోతారు).

(II) పిల్లకు దగ్గర బంధువు కానివానిని అంటే పిల్లను వివాహమాడరాని వర్గంలో లేనివానిని వివాహమాడితే,

(IV) పిల్లవాని తండ్రియొక్క నివాసగృహానికి దూరంగా తన భర్తతో కాపురముంటే,

(V) ఆమె అవినీతికర జీవితం సాగిస్తుంటే, అంటే వ్యభిచారిణి అయితే

(VI) ఆమె పిల్ల, పిల్లవాడిని గురించి తగు శ్రద్ధ, జాగ్రత్త తీసుకోకపోతే.

మైనరు బాలిక ఈడేరకపోయినా లేక దాంపత్య జీవితం సాగించటానికి అనువైన వయస్సు పొందక పోయినా భర్త సంరక్షకుడుగా ఉండటానికి అంటే ఆమెను అధీనంలో ఉంచుకోటానికి అనర్హుడు. అపుడు ఆమె తల్లి అధీనంలో ఉండాలి. అలాగే బాలికను అధీనంలో ఉంచుకోటానికి అర్హుడైన పురుషుడు ఆమెకు దగ్గర బంధువుకాక పోతే అంటే వివాహ నిషేధపు వర్గంలోని వాడు కాకపోతే అతడు ఆ హక్కును కోల్పోతాడు.

పిల్లల ఆస్తి విషయమై సంరక్షక కర్తలు

వీరు మూడురకాలుగా ఉంటారు:- (i) లా ప్రకారం సంరక్షకులు (ii) కోర్టుచే నియమించ బడినవారు (iii) వాస్తవానికి గార్డియనులు.

(i) లా ప్రకారం సంరక్షకులు రెండురకాలవారు

(a) సహజ సంరక్షకులు

(b) వీలునామా ద్వారా నియమింప బడినవారు.

ఈ క్రింది వరసక్రమంలో వారు బాలబాలికల ఆస్తికి సంరక్షకులు:-

(ఎ) తండ్రి [బి] తండ్రి వీలునామాలో సంరక్షకునిగా పేర్కొనబడిన వ్యక్తి [సి] తండ్రి తండ్రి (డి) తండ్రి తండ్రిచేత వీలునామా ద్వారా సంరక్షకునిగా నియమింప బడిన వ్యక్తి

కోర్టువారు మైనరు శ్రేయస్సును దృష్టిలో ఉంచుకొని సంరక్షకుని [గార్డియనును] నియమిస్తారు.

వాస్తవానికి సంరక్షకునిగా ఉన్నవారు కొన్ని ప్రతేక పరిస్థితుల్లో, అంటే మైనరు అవసరాలు తీర్చే నిమిత్తం, మైనరు యొక్క చరాస్తిని తాకట్టు పెట్టవచ్చు లేక అమ్మవచ్చు. కోర్టువారిచే నియమితుడైన సంరక్షకుడు కోర్టు అనుమతి లేనిదే మైనరు ఆస్తిని అన్యాక్రాంతం చేయరాదు. 'లా' ప్రకారం గార్డియనుగా ఉన్న వ్యక్తి కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో మాత్రమే మైనరు స్థిరాస్తి విషయమై కోర్టు అనుమతి లేకుండా వ్యవహరించగలడు.

స్త్రీలు తమ సంతానాల్ని కొంతకాలమే ఆధీనంలో ఉంచుకోగలరని, తమపిల్లల ఆస్తికి ఏ పరిస్థితుల్లోను సంరక్షకులుగా ఉండటానికి (కోర్టు నియమిస్తే తప్ప) వీలు లేదని తెలుస్తుంది. ఇది ఇస్లాంలో తల్లికి ఇచ్చిన స్థానం, బంగ్లాదేశ్‌లో, పాకిస్తాన్‌లో ముస్లిం వనితలు ప్రతిపక్ష పార్టీలకు నాయకులుగా ఉంటున్న ఈ కాలంలో, ముస్లిం స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేసి సంపాదిస్తున్న ఈ రోజుల్లో, పదవీ బాధ్యతలు నిర్వహిస్తున్న ఈ యుగంలో వారు తమ పిల్లలకు హక్కుగా సంరక్షకులుగా ఉండటానికి వీలు లేదనడం హాస్యాస్పదం.

క్రైస్తవులు : పార్శీలు :- వీరికి గార్డియన్ వార్డ్సుయాక్టు వర్తిస్తుంది.

11. ఆస్తిహక్కు: వారసత్వం

ఆస్తిహక్కు:

స్త్రీకి ప్రథమంగా ఆస్తి హక్కును కల్పించిన ఘనత హిందూ సమాజానికి దక్కింది 19, 20 శతాబ్దాలవరకు క్రైస్తవ వివాహిత స్త్రీయొక్క ఆస్థిపై పురుషునికేహక్కు ఉండేదని, ఆమె సంపాదనను కొన్ని ఐరోపా దేశాలలో భర్తలు వసూలుచేసుకునే వారని మనంగ్రహిస్తేదీని గొప్పతనం స్పష్టపడుతుంది. ఈనాడు స్త్రీ తన స్వంత హక్కుగా ఆస్తినికలిగి ఉండటానికి అన్ని మత ధర్మ శాసనాలు అంగీకరిస్తున్నాయి.

వారసత్వం:

స్త్రీకి బహువిధాలుగా వారసత్వరీత్యా ఆస్తిరావచ్చును. తల్లి, తండ్రి, భర్త, కుమారుడు, కుమార్తె, సోదరుడు కొన్నిపరిస్థితుల్లో మామ (భర్త తండ్రి)వీరివద్దనుండి ఆమెవారసత్వరీత్యా ఆస్తినిపొందవచ్చును. హిందూ ధర్మ శాస్త్రరీత్యా ఆమెకుహచ్చు వాటాల సంగతి ఎలా ఉన్నా ఇపుడు 1956 నాటి హిందూ వారసత్వ శాసనం ప్రకారం మాత్రమే స్త్రీయొక్క వారసత్వ హక్కులు నిర్దేశింపబడుతున్నాయి.

ఈ శాసనం చేసిన మౌలికమయిన మార్పులు:-

(i) కొన్ని సందర్భాలలో కుమార్తెలను కుమారులను సమంగా చూచింది (షెడ్యూలు 1వ వర్గం) ఒక పురుషుడు చనిపోతే అతని స్వార్జితపు ఆస్తి విషయంగాను, మితాక్షర

కోపార్సనరీలో అతనివాటా ఆస్తివిషయంగాను వారసత్వ విషయంగా కుమారుడు, కుమార్తెలు, తల్లి భార్య సమంగా పంచుకుంటారు.

(ii) కోపార్సనరీ కుటుంబంలో ఒక సభ్యుడు చనిపోతే 1937 పూర్వం అతని హక్కులు తతిమ్మా సభ్యులకు చెందేవి. ఆ నిబంధన కొంత మారింది 1937లో-ఇపుడు ఈ శాసనంవల్ల పూర్తిగా మారింది (సెక్షను 6)

(iii) పురుషుని ఆస్తికి వారసులను నాలుగు వర్గాలుగా చేసి ఒక వర్గం తరువాత మరో వర్గాన్ని వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోయిన అతనికి వారసులనుగా చిత్రించింది. (సెక్షను 8)

(iv) స్త్రీ స్వాధీనంలో ఉన్న ఆస్తికి స్త్రీకి సంపూర్ణ హక్కులు ఇచ్చింది. అలాగే స్త్రీకి స్వాధీనానికి హక్కుగల ఆస్తి ఆమెకు వారసత్వంవల్ల సంక్రమించినా, మనోవర్తిగా వచ్చినా దానియందు ఆమెకు సర్వహక్కులు ఏర్పడతాయి. (సెక్షను 14)

(vi) 1956 పూర్వం స్త్రీయొక్క స్త్రీధనపు ఆస్తి కుమార్తెలకు చెందేది. ఈ శాసనం వలన కుమారులు కుమార్తెలు భర్త సమంగా పొందుతారు సెక్షను (15)

(vi) హిందూ పురుషుని ఆస్తికి స్త్రీలు కూడా వారసులైనపుడు పురుష వారసులు పంచుకునేవరకు కాపురపు ఇంటిని స్త్రీవారసు భాగపంపిణీ కోరరాదు. (సెక్షను 23)

(vii) వారసత్వం మొదలయినవిషయాలలో పునర్వివాహం చేసుకున్నస్త్రీ (ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని విధవ. ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని వితంతువు, సోదరుని వితంతువు) పునర్వివాహంచేసుకొన్నచో ఆమెకు వారసత్వంగా ఆస్తిరాదు (సెక్షను 24)

(viii) ఎవరైనా ఏ వ్యక్తినైనా ఖూనీచేసినా, చేయటానికి సహాయం చేసినా ఆ చనిపోయిన వ్యక్తి ఆస్తికి అలాంటివారు వారసులు కారాదు. (సెక్షన్ 25)

(ix) ఏ వ్యక్తిఅయినా మతాంతరుడయితే అతని లేక ఆమెయొక్క సంతానం వారి సంతానం వారి హిందూబంధువుల ఆస్తులకు—ఆ సంతానం వారి సంతానం హిందువులయితే తప్ప—వారసత్వరీత్యా యజమానులు కాలేరు. (సెక్షన్ 26)

(xi) ఈ శాసనంలో పేర్కొన్న రీతిగా కాక ఏ వ్యక్తిఅయినా వ్యాధిలోపం, అంగవైకల్యం వలన వారసత్వానికి అనర్హతచేత బాధపడరాదు (సెక్షన్ 28).

(xii) శాసనంలో పేర్కొనబడిన వారసులు ఎవరూ లేకపోతే ఆస్తి ప్రభుత్వానికి సంక్రమిస్తుంది. (సెక్షన్ 29)

పిత్రార్జితపు ఆస్తిలో కుమారులకు జన్మతః హక్కువున్న మితాక్షర పద్ధతిని ఈ శాసనం తీసివేయలేదు. పిత్రార్జితపు ఆస్థిలో పురుషుని వాటాను (అతడు ఆనాడు విభక్తుడుగా చనిపోయినట్లు భావించుకొని) శాసనపు షెడ్యూలులో 1వ వర్గం వారంతా

పంచుకుంటారు. కుమారుడు, కుమార్తె, భార్య, తల్లి, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని కుమారుడు, ముందుగా చనిపోయిన కుమార్తె కుమారుడు, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని కుమార్తె, ముందుగాచనిపోయిన కుమార్తె కుమార్తె, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని వితంతువు, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని కుమారుడు, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని కుమార్తె, ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని వితంతువు షెడ్యూలు 1వ వర్గం వారసులు.

వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోయిన హిందూ పురుషుని ఆస్తి శాసనపు షెడ్యూలులోని 1వ వర్గంవారికి చెందుతుంది. వారూ లేకపోతే అతని రక్తసంబంధీకులైన ఇతరలకు చెందుతుంది (సెక్షన్ 8). 1వ వర్గంలోని వారసులు ఒక్కసారిగా ఆస్తిని తీసుకుంటారు. వారితరువాత 2వ వర్గంలోని 1వ వరుసవారికి వస్తుంది. తర్వాత 3వ వరుస తరువాత 4వ వరుస అదేక్రమం చివరివరకు వర్తిస్తుంది(సెక్షన్ 9) 1వ వర్గంలోని వారసులు ఈ విధంగా పంచుకుంటారు. చనిపోయిన అతనికి అనేక మంది భార్యలుంటే వారంతా కలసి ఒకవాటా తీసుకుంటారు. రూలు (1). తండ్రి చనియేనాటికి ఉన్న కుమారులు, కమార్తెలు, తల్లి తలా ఒక వాటా తీసుకుంటారు (రూలు 2). ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని లేక ముందుగా చనిపోయిన కుమార్తె శాఖలకు సంబంధించిన వారసులు వారంతా కలసి శాఖకు ఒక వాటా తీసుకుంటారు. (రూలు 3). ముందుగా చనిపోయిన కుమారునికి శాఖకు సంబంధించిన వాటాలో అతని వితంతువు ఒక వాటా, కుమారులు, కుమార్తెలు తలా ఒక వాటా పొందుతారు (రూలు 4 [i]). ముందుగా చనిపోయిన కుమార్తెకు శాఖకు సంబంధించిన వాటాలో ఆమె కుమారులు, కుమార్తెలు తలా ఒక వాటా తీసుకుంటారు (రూలు 4 [ii]) సెక్షన్ 10. షెడ్యూలు 2వ వర్గంలోని ఏవరుసలోని వారసులయినా సమానంగా తీసుకుంటారు (సెక్షన్ 11). సపిండులు, రక్తసంబంధీకుల వారసత్వ విధానం 12వ సెక్షన్‌లో చెప్పబడింది. వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోయిన పురుషుడికి అవిభక్త హిందూ కుటుంబంలోఉన్న హక్కు (వాటా) అతని ఆస్తిగా ఎంచబడును. అంటే దానికి, అతని స్వార్జితపు ఆస్తికి 8వ సెక్షన్‌లో చెప్పబడిన వారసత్వ విధానం అమలులోకి వస్తుంది.

1986 లో హిందు వారసత్వానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ సవరణ తెచ్చింది. అది శాసనమయింది. దానిప్రకారం కుమార్తెలకు కుమారులకువలె పిత్రార్జితపు ఆస్తిలో జన్మతః కుమారులతో సమానంగా హక్కు వచ్చింది. దీనివల్ల వచ్చిన మార్పులు పరిశీలిద్దాము.

ఒక పురుషుడు ముగ్గురు కుమారులు, ముగ్గురు కుమార్తెలు, తల్లి, భార్యలను వదలి చనిపోయినాడను కుందాము. ఆ కుటుంబానికి పిత్రార్జితపు ఆస్తి ఉందని భావిద్దాము.

(i) కేంద్ర శాసన ప్రకారం:- అతని నాల్గవ వంతు వాటాను (చనిపోయేరోజున పిత్రార్జితపు ఆస్తిలో ముగ్గురు కుమారులకు అతనికి వాటా ఉంది. కనుక ఆనాడు అతడు విభక్తుడై చనిపోయినాడని భావిస్తే) అతని కుమారులు ముగ్గురు కుమార్తెలు ముగ్గురు, తల్లి, భార్య ఎనిమిది మంది పంచుకుంటారు.

భార్యకు $1/4 \times 1/8 = 1/32$

తల్లికి $1/4 \times 1/8 = 1/32$

కుమార్తెకు ఒక్కొక్కరికి $1/4 \times 1/8 = 1/32$

ముగ్గురు కుమార్తెలకు $3/32$

ఒక్కొక్క కుమారునికి జన్మతః $1/4 (8/32) +$ వారసత్వరీత్యా $(1/4 \times 1/8 = 1/32)$

$8/32 + 1/32 = 9/32$ వస్తుంది.

ముగ్గురు కుమారులకు $3 \times 9/32 = 27/32$

(ii) ఆంధ్రప్రదేశ్ సవరణ చట్టం క్రింద:-

కుమారునికి గాని లేక కుమార్తెకుగాని

పితార్జితపు ఆస్తిలో $1/7$.

చనిపోయిన వానివాటా (అనుకుందాం) $1/7$

వారసత్వరీత్యా

తల్లికి $1/8 \times 1/7 = 1/56$

భార్యకు $1/8 \times 1/7 = 1/56$

ఒక్కొక్క కుమార్తెకు $1/8 \times 1/7 = 1/56$

కుమార్తెకు జన్మతః $1/7 = 8/56$

కుమార్తె మొత్తం $1/56 + 8/56 = 9/56$

ముగ్గురు కుమార్తెలకు $3 \times 9/56 = 27/56$

కుమారునికి జన్మతః $1/7 = 8/56$

వారసత్వరీత్యా $1/56$ వెరశి $8/56 + 1/56 = 9/56$

ముగ్గురు కుమారులకు $3 \times 9/56 = 27/56$

అంటే తల్లికి $1/56$ భార్యకు $1/56$ సర్వహక్కులతో వస్తుంది.

(II) ఇదే పురుషుడి స్వార్జితపు ఆస్తి ఇలా వస్తుంది. పై చెప్పిన విధంగా ముగ్గురు కుమారులు ముగ్గురు కుమార్తెలు తల్లి, భార్య ఉందని తలుద్దాము. కుమార్తెలు కుమారులు, తల్లి, వితంతువు సమానంగా పంచుకుంటారు. తలా $1/8$ వంతు ఆస్తి వస్తుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సవరణచట్ట ప్రకారం ఈ వాటాలలో మార్పు ఉండదు.

కుమారులకి జన్మత: వచ్చే హక్కు తీసివేయాలని స్త్రీల హోదా కమిటీ వారు 1974 లో సూచించారు. కాగా అది జరగకపోగా ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభవారు కుమార్తెలకు కూడా జన్మత: హక్కు ఇచ్చారు. దీని ఫలితంగా వితంతువుకు, తల్లికి పిత్రార్జితపు ఆస్తివున్న పురుషుని ఆస్తిలో వారసత్వపు వాటాలు తగ్గిపోయాయి. పైన చెప్పిన ఉదాహరణ ప్రకారం భార్య వాటా 1/32 నుండి 1/56కు తగ్గుతుంది తల్లికీ అంతే.

iii) హిందూ స్త్రీ వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోతే ఆమె ఆస్తి కుమారులకు, కుమార్తెలకు, భర్తకువస్తుంది. ముందుగా చనిపోయిన కుమారుని సంతతి. ముందుగా చనిపోయిన కుమార్తె సంతతి కూడా వాటాలు పొందుతారు. వీరెవరూ లేకపోయినా భర్త మాత్రమేఉన్నా ఒక పరిస్థితిలో ఆస్తి భర్తకు రాదు. (సెక్షను 15). ఆ ఆస్తి ఆమెకు అంతకు క్రితం తండ్రి వల్ల వచ్చి ఉంటే తండ్రి వారసులకు వస్తుంది. (సెక్షను 15 (2) ఎ] అలాగే ఆస్తి ఆమె భర్తవల్ల మామ వల్ల వచ్చి ఉంటే పైచెప్పిన సంతతిలేనపుడు భర్తవారసులకు వస్తుంది. (సెక్షను 15 (2) బి]. స్త్రీధనం సంతానానికి భర్తకు ముందుగా- మామూలుగా- వస్తుంది. వారులేకపోతే భర్తవారసులకు, ఆ తర్వాత తల్లికీ తండ్రికీ, వారూ లేక పోతే తండ్రి వారసులకూ వారులేకపోతే తల్లి వారసులకూ వస్తుంది. (సెక్షను 15 (1)]. పైన ఉటంకించబడిన ప్రత్యేక నిబంధనల వల్ల (సెక్షను 15 (2)] 'అందరికి ఒకేసూత్రం వర్తించాలి' అనేది దెబ్బతిన్నది.

కాపురపు ఇంటిని భాగపంపిణీచేసుకునే విషయంలో స్త్రీవారసుల యెడ వివక్ష ఉన్నది. అంతేకాక కాపురపు ఇంటిలో నివాసముండే హక్కు అవివాహిత కుమార్తెకు, వితంతువైనకుమార్తెకు , భర్తనుండి విడివడిన కుమార్తెకు పరిమితం చేసింది.

(2) ఏ హిందూ పురుషుడైనా స్త్రీ వారసుల హక్కులను త్రోసి రాజనటానికి వీలునామా వ్రాయవచ్చు. అది మంచి పద్ధతి కాదు. కనుక అలా చేయకుండా హిందూ పురుషుడు తన ఆస్తిలో కొంత మాత్రమే వీలునామా ద్వారా చెంద జేయనగును అని సవరించాలి.

ఈ పై సూచనలను స్త్రీల హోదా కమిటీ వారు 1974లో సూచించారు. హిందూ వారసత్వ శాసనంలో ఇలా మార్పులు రావలసి ఉన్నది.

హిందూ స్త్రీ వితంతువుగా, తల్లిగా, సోదరిగా, కొన్ని పరిస్థితులలో కోడలుగా వారసత్వరీత్యా ఆస్తిని పొందుతుంది.

ఇస్లాం :-

మహమ్మదు స్త్రీలకు ఎంతో మేలుచేశాడు. ఆడ పిల్లలను చంపకుండా కట్టడి చేశాడు. వారికి వారసత్వ విషయంలో వెసులుబాట్లు కల్పించాడు. ఒక పురుషుడు

పనిపోయించుకోలేదు. అతని ఆస్తి పంపకానికి సంబంధించి అనేక రకాలుగా ధర్మ సూత్రా లను చెప్పాడు. ముఖ్యమైనవి మనకు గమనార్హాలు నిశ్చితమైన భాగాన్ని పొందేవారిని భాగస్తులు (SHARERS) అని పేర్కొన్నాడు. మిగతా వారిని రెండు రకాలుగా విభజించాడు. (i) మిగతాది పుచ్చుకునే వారు (ii) దూరపు బంధువులు

ముస్లింలా సున్నీలకు వేరుగాను షియాలకు వేరుగాను ఉంటున్నది. భారతముస్లిం లలో సున్నీలు అత్యధిక సంఖ్యాకులు. షియాల ధర్మశాస్త్రాన్ని ఇచ్చట పూర్తిగా వ్రాయటం లేదు.

నిర్ణీతమయిన వాటాలు పొందే వారిలో కొందరు:- 1 (ఎ) కుమారుడు కాని కుమార్తె కాని ఉన్నా లేక కుమారునికి, కుమారుని కుమారునికి బాల బాలికలున్నా భార్యకు భర్త ఆస్తిలో $1/_8$ వంతు వాటా వస్తుంది. అలాంటి వారు లేనపుడు భార్యకు $1/_4$ వంతు. అనేక మంది భార్యలుంటే పై పరిస్థితులను బట్టి వారందరికీ కలిసి $1/_8$ లేక $1/4$ వంతు వస్తుంది.

ఒక స్త్రీ చనిపోయింది అనుకోండి. భర్త వాటా ఎంతో పరిశీలిద్దాం. కుమారుడు గాని కుమార్తె గాని ఉన్నా లేక కుమారుడు మనుమడు వీళ్ళ సంతానం ఉన్నా భర్తకు $1/4$ వంతు వాటా అలా కాక పై చెప్పిన వారు ఎవరూ లేక పోతేభర్తకు $1/2$ వాటా. ఇది సున్నీలకు వర్తించే ధర్మసూత్రం. షియా ధర్మసూత్రం ప్రకారం వాటాలు మారవు. కాగా చనిపోయిన మనిషి సంతానం, వారి సంతానం ఉంటే $1/4$వాటా వారు లేకపోతే $1/2$ వాటా.

అలాగే చనిపోయిన పురుషుడికి సంతానం, సంతానానికి సంతానంఉంటే భార్యకు $1/8$ అలాంటి వారు లేకపోతే $1/4$ అనేక మంది భార్యలున్నా అందరికీ కలిపి $1/8$ వాటా లేక $1/_4$ వాటాయే భర్త ఆస్తిలో భార్యకు వచ్చే వాటా. భార్య ఆస్తిలో భర్తకు వచ్చేవాటాలో సగం అన్నమాట.

భర్తవాటా $=$ 2 $\times$ భార్యవాటా.

(2) కూతుళ్ళు, కుమారులు :-

[i] కుమారుడు లేనప్పుడు ఒక కూతురు ఉంటే ఆమెకు $1/2$ వాటా కూతుళ్ళు ఉంటే అందరికి కలిపి $2/3$ వంతు.

[ii] కుమారుడు లేక కుమారులు ఉంటే వారితో కలిసి ఖచ్చితమైన వాటాలు తీసివేసి మిగతా ఆస్తిని పంచు కుంటారు కమార్తెలు. ఈసూత్రం హనాఫీ, షియా శాఖలకు రెంటికీ వర్తిస్తుంది.

ఒక కుమా_ర్తెలు, కుమారులు ఎలా పంచుకుంటారో చూద్దాం.

ఒక ముసల్మాను పురుషుడు చనిపోయాడు అనుకుందాం. అతనికి భార్య, ఒక కుమారుడు, ఒక కుమా_ర్తె ఉన్నారు. అపుడు భార్యకు 1/8 వంతు మిగతాది 1-1/8 = 7/8. ఇందులో కుమారునికి 2/3 × 7/8 = 14/24 కుమా_ర్తెకు 1/3 × 7/8 = 7/24 అంటే కుమారునికి కుమా_ర్తెకన్నా రెట్టింపు వాటా.

ఒక కుమారుడు = ఇద్దరు కుమా_ర్తెలు [వాటాల విషయంగా) అంటే ఒక పురుషుడు = ఇద్దరు స్త్రీలు.

చనిపోయిన వ్యక్తికి సంతానం, కుమారునికి సంతానం లేకపోతే తల్లికి 1/6 వంతు (కొన్ని పరిస్థితులకు లోబడి) చనిపోయిన వ్యక్తికి సంతానం, కుమారునికి సంతానం లేకపోతే తండ్రి వాటా దారుల వాటాపోను మిగతా దానికి ఇతరులతో పంచుకునే హక్కు పొందుతాడు. ఉదాహరణకు ఒక వ్యక్తి చనిపోయాడని భావిద్దాం. అతనికి భార్య, తల్లి తండ్రి ఉన్నారు అంటే సంతానం లేదు.

భార్యకు 1/4 మిగతాది 1-1/4 = 3/4.

తల్లికి 1/3 × 3/4 = 1/4

తండ్రికి మిగతాది అంటే 1-/1/4-1/4 = 1/2. అంటే తల్లికన్న తండ్రికి ఎక్కువ వస్తుంది.

అలాకాక తల్లి తండ్రి మాత్రమే ఉన్నపుడు, భార్యలు, సంతానం లేనపుడు తల్లికి 1/3 వంతు, మిగతాది 1—1/3 = 2/3 తండ్రికి ఇలా సర్వేసర్వత్రా 1 పురుషుడు = ఇద్దరు స్త్రీలతో సమానం అనే సూత్రం (ఒక్క తల్లితండ్రి విషయలలో తప్ప) సర్వత్రా వర్తిస్తుంది.

ఇదే సూత్రం అన్నదమ్ములకు, అక్కచెల్లెళ్ళకూ వర్తిసుంది. ఇది ఎంతవరకు సబబో అందరూ ఆలోచించాలి.

క్రైస్తవం:-

భారత క్రైస్తవులకు భారతీయ వారసత్వం శాసనం (1925) వర్తిస్తుంది. 4వ భాగం 2వ అధ్యాయం అమలులోకి వస్తుంది. క్రైస్తవుడు వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోతే అతని భార్యకు అతని ఆస్తిలో (ESTATE) వాటా వస్తుంది. అయితే పెండ్లికి ముందు చెల్లుబడి అయ్యే వాటా రాదనే కంట్రాక్టు చేసుకొనియుంటే ఆమెకు అతని 'ఎస్టేట్'లో వాటా రాదు. (సెక్షను 32). ఒక పురుషుడు చనిపోయే నాటికి అతనికి భార్య సంతానం ఉంటే భార్యకు $^1/_3$ వంతు వాటా వస్తుంది. మిగతా

మూడింట రెండువంతులు ఆస్తి సంతానానికి (కుమార్తెలకు. కుమారులకు) చెందుతుంది [సెక్షను 33 (a)]. అతనికి సంతానం లేక భార్య, దగ్గర బంధువులు మాత్రం ఉంటే మరియొక నిబంధన అమలులోకి రానపుడు ఆమెకు సగం ఆస్తి వస్తుంది. మిగతా సగం సమీప బంధువులకు పోతుంది. [సెక్షను 33 (b)] చనిపోయిన సమీప బంధువులు లేకపోతే మొత్తం ఆస్తి ఆమెకు చెందుతుంది. [సెక్షను 33 (సి)]. ఈ పైరెండు నిబంధనలు చనిపోయిన అతడు మొత్తం ఆస్తికి వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోతేనే వర్తిస్తుంది. చనిపోయిన అతనికి భార్య లేకపోతే అతని ఎస్టేట్ అతని సంతానానికి పోతుంది. సంతానం కూడా లేకపోతే దగ్గరబంధువులకు సంక్రమిస్తుంది (సెక్షను 34). పురుషుని ఎస్టేట్‌లో అతని భార్యకు ఎటువంటి హక్కులున్నాయో అలాంటి హక్కులే అతని భార్య ఎస్టేట్‌లో భర్తకు ఉన్నాయి (సెక్షను 35).

చనిపోయిన అతనికి భార్య. ఒక కుమార్తె లేక కుమారుడు మాత్రమే ఉంటే భార్య వాటా పోను మిగతా ఆస్తి ఆ ఒక్క సంతానానికి సంక్రమిస్తుంది. ఎక్కువ మంది సంతానం ఉంటే వారందరు భార్య వాటా పోను మిగతా దానిని సమానంగా పంచుకుంటారు. అయితే ఈ పై రెండు నిబంధనలు అతనికి ముందుగా చనిపోయిన కుమారుడు లేక కుమార్తె ద్వారా మనుమలు మనుమరాండ్రు లేనపుడే పని చేస్తాయి. (సెక్షను 37). అలాగే అతడు భార్యను, సంతానం లేకుండా మనుమలను మనుమరాండ్రను వదలి చనిపోతే-అంతకుముందు చనిపోయిన మనుమనికి మనుమరాలికి సంతానం లేకపోతే-భార్య వాటా పోను మిగతా ఆస్తిని బ్రతికివున్న ఆ ఒక్క మనుమడు లేక మనుమరాలు తీసుకుంటారు. అలాకాక ఎక్కువ మంది మనుమలు, మనుమరాండ్రు ఉంటే వారందరూ సమానంగా తీసుకుంటారు (సెక్షను 38). అదే విధంగా ముని మనుమలను, ముని మునుమరాండ్రను లేక వారి సంతానం ఉంటే పై చెప్పిన విధంగా (భార్య వాటా పోను, ఆమె బ్రతికి ఉంటే) అతని ఆస్తిని ముని మనుమలు, మనుమరాండ్రు సమానంగా పంచుకుంటారు (సెక్షను 39). చనిపోయిన అతనికి ఉదాహరణకు ఇద్దరు సంతానం ముందుగా చనిపోయి ఒక కుమారుడు లేక ఒక కుమార్తె కలిగి ఉంటే బ్రతికియున్న కుమారుడు లేక కుమార్తెకు 1/3 (భార్య వాటా పోను), చనిపోయిన సంతానపు సంతానానికి వారి తండ్రి లేక తల్లి వాటా ఒక్కొక్క శాఖకు 1/3 వస్తుంది. (సెక్షను 40). అలాగే మనుమలు మనుమరాండ్రు లేక ముని మనుమలు ముని మనుమరాండ్ర విషయంలో కూడా జరుగుతుంది. చనిపోయిన వ్యక్తికి భార్య/భర్త లేక సంతానం లేకపోతే అతని/ఆమె ఆస్తి తండ్రి బ్రతికియుంటే అతనికి సంక్రమిస్తుంది. [తల్లికి కాదు సుమండీ] [సెక్షను 41]. చనిపోయిన వ్యక్తికి తండ్రి లేకపోయి, భార్య, సంతానం కేవలం తల్లి, సోదరుడు/సోదరులు సోదరి/సోదరీలు మాత్రం ఉంటే-ముందుగా చనిపోయిన సోదరునికి సోదరికి సంతానం లేకపోతే- ఆస్తి తల్లికి బ్రతికి ఉన్న సోదరీ సోదరులకు వస్తుంది. [సెక్షను 43]

[illegible] మా తల్లి/తండ్రి యొక్క [illegible] సెక్షను 44]. తల్లి మాత్రం బ్రతికి [illegible] వారి సంతానం మాత్రం ఉంటే ఆమె చనిపోయిన [illegible] సమానంగా ఆస్తి పంచుకుంటుంది [సెక్షను 45]. చని[illegible] బ్రతికి ఉంటే, సోదరీసోదరులు లేకపోతే- లేక [illegible] సోదరీసోదరుల సంతానం లేకపోతే- ఆస్తి తల్లికి పూర్తిగా [illegible] చనిపోయిన అతనికి తల్లి తండ్రి [భార్య ఉంటే భార్య [illegible] సోదరీసోదరులు లేక ముందుగా చనిపోయిన సోదరీసోద[illegible] అప్పుడు బ్రతికి ఉన్న సోదరీసోదరులు, చనిపోయిన సోదరీ[illegible] వారి భాగమును బట్టి [వారి తల్లిదండ్రులు బ్రతికి ఉన్నట్లే [illegible] కలిసి మొత్తం సోదరీసోదరులు సమానంగా ఆ ఆస్తిని తీసు[illegible] 45].

[illegible] లోపాలు దిద్దవలసిన అంశాలు:-

[illegible] చూడటం. చనిపోయిన అతని సోదరీ సోదరులకు [illegible] సగానికి పరిమితం చేయటం, చనిపోయిన అతనికి [illegible] ఆమెకు $1/_3$ వంతు మాత్రం ఇవ్వటం అన్యాయం.

[illegible] లేకుండా చనిపోయిన అతనికి తండ్రి బ్రతికి ఉంటే తల్లికి ఏమీ [illegible] అన్యాయం చేయటం గమనించవలసి యున్నది.

(iii) [illegible] కుమార్తెలమధ్య, మనుమలు మనుమరాండ్రమధ్య, [illegible] భేదం.

[illegible] పురుష ప్రాధాన్యత కల సమాజంయొక్క

[illegible] ఈ శాసనం ఇంతవరకు సవరణ కాలేదు మౌలి[illegible] 1925 లెక్కల ప్రకారం 2పైసలకు [illegible] నిబంధన ఇంతా ఉంచటం అవివేకం.

[illegible]:

[illegible] వ్రాయకుండా చనిపోయిన పార్శీవ్యక్తి ఆస్తికి సంబంధించిన [illegible] వారసత్వపు శాసనం 5వ విభాగంలోని 3వ అధ్యాయంతో [illegible] కొన్ని సామాన్య సూత్రాలను పేర్కొనాలి. (i) [illegible] కాలంలో జన్మించిన వారికి, అప్పటికి తల్లి గర్భంలో ఉన్న [illegible] చనిపోయిన వ్యక్తి యొక్క సంతానం, సంతానపు సంతానం

వగైరాలతో ఎవరైనా భార్యను, భర్తను లేక సంతానాన్ని వదలకుండా చనిపోయిన వ్యక్తి మరణకాలానికి ముందుగా చనిపోతే వారిని ఆస్తి పంపకంలో లెక్కలోకి తీసుకోరు. (iii) చనిపోయిన వ్యక్తియొక్క బంధువులలో ఏ వితంతువు అయిన చనిపోయిన వ్యక్తి జీవిత కాలంలో పునర్వివాహం చేసుకుంటే ఆమెను పరిగణించరు; ఆమెకు ఆస్తి ఏమాత్రం రాదు.(సెక్షను 50)

పార్శీ పురుషుడు చనిపోయేనాటికి అతని తల్లి లేక తండ్రి లేక ఇరువురు, సంతానం, భార్య బ్రతికి ఉంటే తండ్రికి కుమారుని వాటాలో సగం, తల్లికి కుమార్తె వాటాలో సగం వస్తుంది [సెక్షను 51 (ii)] ఈ సూత్రానికి లోబడి ఆస్తిని ఇలా పంచుతారు. భార్యను, పిల్లలను వదలిపోతే కుమారునికి, వితంతువుకు ఒకొక్కరికి కుమార్తెకన్నా 2 రెట్లు వాటా ఇవ్వాలి. [సెక్షను 51 (i)(a)]. సంతానం మాత్రం ఉండి వితంతువు లేకపోతే కుమారునివాటా కుమార్తె వాటకు రెండింతలు [సెక్షను 51 (i)(b)].అంటే తల్లి ఇద్దరు కుమార్తెలతో సమానం. కుమారుడు ఇద్దరు కుమార్తెలతో సమానం. రెండవ సూత్రం అన్యాయం, అక్రమం. పూర్తిగా పురుషాధిపత్య చిహ్నం. కేవలం వివక్షతో కూడియున్నది.

పార్శీ స్త్రీ వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోతే భర్త సంతానం ఉంటే ఆస్తి ఈ దిగువ విధంగా సంక్రమిస్తుంది. భర్త, సంతానం ఉంటే భర్త కుమారులు కుమార్తెలు సమానంగా పంచుకుంటారు. అలా కాక భర్త లేకపోయి కేవలం సంతానం ఉంటే సంతానం సమానంగా తలా ఒకవాటా తీసుకుంటారు. (సెక్షను 52). ముందుగా చనిపోయిన కుమారునిద్వారా లేక కుమార్తెద్వారా మనుమలు మనిమనుమలు ఉంటే ఏమి చేయాలో 53,54 సెక్షనులలో చెప్పబడింది.

పార్శీవ్యక్తి చనిపోయేనాటికి భార్య, భర్త, సంతానం, సంతానపు సంతానం వగైరా వారి భార్య/భర్త లేకుండా చనిపోతే ఆస్తి శాసనంయొక్క 2వ షెడ్యూలులోని 2వ భాగంలోని వరుసక్రమంనుబట్టి సంక్రమిస్తుంది. ఉదాహరణకు పై పరిస్థితిలో తల్లి, తండ్రి మాత్రం ఉన్నారనుకుందాము. ఆస్తివారికి సంక్రమిస్తుంది. కాగా పురుషుని వాటా స్త్రీవాటాకు రెట్టింపు ఉంటుంది కనుక తండ్రికి $^2/_3$ వంతు, తల్లికి $^1/_3$ వంతు. తల్లిదండ్రులు 2వ విభాగపు మొదటివరుసలో ఉన్నారు. మొదటి వరుసవారి తర్వాత రెండవ వరుసవారు, అలా సాగిపోతుంది 18వరుసలదాకా పార్శీవ్యక్తికి పైన చెప్పిన పరిస్థితిలో తండ్రి కూడా లేకపోతే సోదరీసోదరులు [కేవలం తల్లి ద్వారా కాక] చనిపోయిన వ్యక్తికి ముందుగా సోదరీ సోదరుల సంతానం [వారి భాగం ఒక వాటా చొప్పున] సమానంగా పురుషునికి స్త్రీ వాటాకన్న రెండురెట్లు వాటా అనే సూత్రానికి లోబడి పంచుకుంటారు.

తేలిన అంశాలు: [ఎ] పురుషుని ఆస్తిలో

(i) కుమారుడు = ఇద్దరు కుమార్తెలు.

(ii) తల్లివాటా = కుమార్తె వాటాలో సగం.

(iii) తండ్రివాటా = కుమారుని వాటాలో సగం

= కుమార్తెతో సమానము

(బి) తల్లి ఆస్తిలో కుమారులకు కుమార్తెలకు సమానం

(సి) పార్శీ పురుషుడు లేక స్త్రీ ఆస్తిలో సంతానం, భార్య భర్త లేనపుడు పురుషుని వాటా = స్త్రీ వాటాకు రెట్టింపు.

ఇవి పురుష ప్రాధాన్యత కల సమాజపు తీరు, అంతేకాదు తల్లికి తీరని అన్యాయం. భార్య యెడ కొంతగా కొంత చిన్నచూపు.

అన్నిమతాలకు సంబంధించి : (1) ఏభార్యఅయితే భర్తఆస్తిని, సంపాదనను పదిల పరిచిందో, వృద్ధి పొందడానికి దోహదంచేసిందో, ఏవ్యక్తి లేకపోతే సంతానంకలుగదో ఏవ్యక్తి భర్తకు సర్వవిధాల సహచరిగా, స్నేహితురాలిగా, ప్రియురాలుగా, భార్యగా సేవచేసిందో ఆవ్యక్తికి సరియైన వాటా ఇవ్వకుండా సంతానానికి ఆస్తి కట్టబెట్టడం అన్నిమతాల ధర్మశాసనాలుచేసిన ఘోరం. హిందూమతం కుమారులకు (ఆం. ప్ర.లో కుమార్తెలకు కూడా) జన్మతః పిత్రార్జితపు ఆస్తిలో హక్కులిచ్చి, చనిపోయినవాని కొద్దిపాటి వాటాను (ఆయన విభక్తుడుగా చనిపోయాడని న్యాయశాస్త్రపు అంచనా వేసు కొని) మరల తల్లికి, భార్యకూ సంతానానికి సమానంగా పంచింది. ఇస్లాం భార్యకు నిర్ణీతమైన వాటా (1/8 లేక 1/4) ఇచ్చింది. క్రైస్తవం-సంతానం ఉన్నపుడు భార్యకు 1/3 వంతు, సంతానం లేనపుడు 1/2 ఇచ్చింది. పార్శీమతశాసనంప్రకారం-కుమారునితో సమంగా ఇద్దరు కుమార్తెంతో దీటుగా వాటా ఇచ్చింది. అంటేభార్యను నిరాదరణచేయటం జరిగిందన్నమాట. సంతానంకన్న ఆమెకి తక్కువస్థాయి అన్నమాట. దీనివిషయం విజ్ఞులు ఆలోచించాలి.

[ii] ఇస్లాం మత ధర్మశాసనం 641 A.D నాటిది. క్రైస్తవ వివాహశాసనం 1872 నాటిది; విడాకుల శాసనం 1869 నాటిది క్రైస్తవులకు పార్శీలకూ వర్తించే భారతీయ వారసత్వ శాస్త్రం 1925 నాటిది. ఇంత పురాతనపు శాసనాలతో ఆధునిక సమాజాన్ని ఎలా నియంత్రణం చేయటం? అభ్యుదయ సాధనకు, దేశపురోగతికి, వ్యక్తి వికాసానికి ఇవి నిరోధాలుగా ఉంటున్నాయి. ఇవి మారాలి; మార్చాలి.

12. ముగింపు

మతధర్మ శాసనాలు సర్వసామాన్యంగా న్యాయవ్యతిరేకంగాను, ముఖ్యంగా స్త్రీలయెడ వివక్షతోను ఎలా రూపొందించ బడినాయో గ్రహించాము. మతాలు పురుష ప్రాధాన్యతకు సమాజాలలో ఉద్భవించాయని, భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక వ్యవస్థలను సమర్థించి పోషిస్తున్నాయని, మతధర్మశాసనాల న్యాయసూత్రాల వెనుకయున్న విలువలు ,ఆలోచనలు సమాజాన్ని ముందుకు పోనీయకుండా అవరోధాలు కల్పిస్తున్నాయని, అన్నింటికన్నా ముఖ్యమైనది దేశప్రజలలో చీలికలు, విభజనలు వేర్పాటులు కల్పించి వాటికి శాశ్వతం కలుగ జేసిదేశ అనైక్యతకు దోహదం చేయడమే కాకుండా మానవాళిలో వివక్ష విధానాన్ని ప్రవేశ పెట్టున్నాయని మనం తెలుసుకోవాలి. ఆనాడు దేశ ప్రజలందరికీ హోదా, వివాహం, విడాకులు మనోవర్తి, సంరక్షకత్వం, దత్తత, ఆస్తి హక్కు, వారసత్వం మొదలగు విషయాలలో దేశ ప్రజలందరికి వర్తించే ఒకే ఒక వ్యవహార సంహితను రూపొందించటం అవసరమూ, న్యాయమూ కూడాను. ఈ అంశాన్ని రాజ్యాంగ నిర్మాతలు గుర్తించి ఒకే ఒక వ్యవహార సంహితను తయారుచేయడం రాజ్యం యొక్క విధి అని రాజ్యాంగం యొక్క ఆదేశ సూత్రాల అధ్యాయంలో 44వ అధికరణంలో స్పష్టంగా పేర్కొన్నారు. ఆ ప్రయత్నాన్ని చేయకపోగా అందరికీ వర్తించే క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడ్ లాంటి శాసనాల పరిధి నుండి ఒకమతాన్ని ---ఇస్లాంను--- తొలగించారు. ఇది తిరోగమన సూచకం.మతతత్వవాదానికి, వేర్పాటు వాదానికి పరోక్షంగా బలం చేకూర్చటం. ఏమతానికి చెందని వారికి మాత్రం ఒకే ఒక వ్యవహార సంహిత తయారుచేస్తారట. ఇది రాజ్యాంగ విరుద్ధం. 44వ అధికరణంలో పేర్కొన్న దానికి విరుద్ధం. రాజ్యాంగ సూత్రాలకు, విశ్వ మానవ హక్కుల ప్రణాళికకు భంగపాటు కల్గించటం.

ఒకే ఒక వ్యవహార సంహిత కోసం-అందరు ప్రజలకు వర్తించేలా ప్రచారం చేయటం, ప్రబోధం చేయటం, ప్రజాభిప్రాయాన్ని సృష్టించటం, తయారుచేయటం అవశ్యకర్తవ్యం. అది విశ్వ మానవ హక్కుల ప్రణాళికకు అనుగుణంగా ఉండాలి. కాని ఏ ఒక్క మత ధర్మ శాసనానికి లేక వాటి సూత్రాలకు ప్రాబల్యం కలుగజేసేదిగా ఉండరాదు. తద్వారానే స్త్రీ విమోచన సాధ్యం కాగలదు. ఇదే కేంద్ర ప్రభుత్వం చేత నియమింపబడిన స్త్రీల హోదా కమిటీ (1974) వారి అభిప్రాయం.

అనుబంధం:-

[i] ప్రత్యేక వివాహ శాసనం [1954] దాని క్రింద వివావాం చేసుకునే వారికి వర్తిస్తుంది. ఏ మతానికి చెందిన వారయినా స్త్రీ పురుషులు దీని క్రింద ప్రభుత్వంచేత నియమింపబడిన రిజిష్ట్రారు ఎదుట వివాహమాడ వచ్చును. వారు సంతకాలు చేసిన దరఖాస్తును వివాహ సమయానికి 30 రోజులు తక్కువ కాని వ్యవధితో రిజిష్ట్రారుకు ఇవ్వాలి. వారు అవివాహితులు గానో లేక విడాకులు పొందిన వారు గానో లేక వితంతువు, విధురుడు గానో ఉండాలి. వయస్సు పురుషునికి 21 సం॥ వధువుకు 18సం॥ నిండాలి. పెండ్లిరోజున ౩గ్గురు సాక్షులతో రిజిస్ట్రారు ఆఫీసుకు వెళ్ళి,తమ వయస్సును రుజువు చేసే దస్తావేజులు చూపించి, రిజిస్ట్రారు ఇచ్చే ప్రమాణాలు చేసి, రిజిష్టరులో సంతకాలు చేసి, ముగ్గురు సాక్షులచేత దస్కతులు చేయించి వివాహం పూర్తి చేసుకో వచ్చును. (సెక్షను 13) రిజిస్ట్రారు వారు వివాహ ధృవ పత్రం ఇస్తారు.ఏదో పెండ్లి తంతును జరుపుకొని, ఆలుమగలుగా జీవిస్తున్న స్త్రీ పురుషులు పెండ్లిని రిజిష్టరు చేయమనే దరఖాస్తును సెక్షను 15 క్రింద దాఖలు చేయవచ్చును. పురుషునికి స్త్రీకి ఇరువురికి 21 సం॥ వయస్సు నిండాలి. పెండ్లి తంతు ఇద్దరికీ ఒకటే.

(ii) ప్రత్యేక వివాహ శాసనం క్రింద వివాహం చేసుకున్న వారి విడాకుల హక్కులు, విడిగా ఉండే ఏర్పాటు, కాపురానికి రమ్మనమనే హక్కు, మనోవర్తి ఇవన్నీ ఆ శాసనంలోనే పొందు పరచబడినాయి.

(iii) ప్రత్యేక వివాహ శాసనం క్రింద వివాహం చేసుకున్న పురుషుడు లేక స్త్రీ అవిభక్త హిందూ కుటుంబంలో నుండి విడివడటం జరుగుతుంది. వారు పెండ్లి నాడే విభక్తులుగా పరిగణింపబడతారు.

[iv] ప్రత్యేక వివాహ శాసనం క్రింద వివాహ మాడిన వారికి వారసత్వ విధానాలు భారత వారసత్వ చట్టం [1925) లోనే పొందు పరచబడినాయి. 5వ విభాగం 2వ అధ్యాయం వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోయిన అట్టి వారికి వర్తిస్తుంది.తతిమ్మా కొన్ని భాగాలలో వీలునామా వ్రాసిన వారికి వర్తించే నిబంధనలు ఉన్నాయి,

(v) సంరక్షకత్వానికి సంబంధించిన సూత్రాలు 'గార్డియన్స్ అండ్ వార్డ్సు ఆక్టు' [1890] లో వాయబడినయి.

[vi] దత్తతకు సంబంధించి శాసనం ఇంకా పుట్టలేదు.

ఇలా ఏమతానికి చెందని, చెందినా ప్రత్యేక శాసనాల పరిధిలోకి వచ్చేవారికి వర్తించే శాసనాలను గురించి సమగ్రంగా, సాకల్యంగా అధ్యయనం చేయవలసి ఉంటుంది.

వరకట్న మరణాలు : నిషేధ శాసనాలు

వధువిక్రయం, వరవిక్రయం ఇంతుదశ నాటి వారసత్వం కాదా ! తెల్లారే సరికి వరకట్న మరణం లేని రోజు లేదు. వరకట్న మరణాల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగి పోతోంది. విమల విషం త్రాగిందని, కమల కిరసనాయిల్ పోసుకుందని, ఊర్మిళ ఉరి పోసుకుందనే వార్తలు వింటున్నాం. ఇలా రోజూ అనేక మంది అబలలు ఆత్మాహుతి అయిపోతున్నారు. వరకట్నాల హత్యలన్నీ ఆత్మహత్యలుగా మారిపోతున్నాయని మహిళాలోకం అలమటించి పోతోంది. అందువల్ల అసలు వరకట్నమంటే ఏమిటి ? అది ఎప్పుడు పుట్టింది ? ఎందుకు పుట్టింది ? దానికి పునాదులు ఏనాడు పడ్డాయి ? దాన్ని పెంచింది ఎవరు ? పోషిస్తున్నవారు ఎవరు ? కేవలం వరుడు, అత్తమామలే ఇందుకు కారణమా ? లేక అమ్మాయి తల్లిదండ్రులకు కూడా ఇందులో భాగస్వామ్యం వుందా ? ఈ దుస్సంఘటనలకు కారణం సమాజమా ? పురుషుల దురాశా దురహంకారాలా ? ఆడవారి అజ్ఞానమా ? లేక వారి నిస్సహాయ పరిస్థితా ? అసలు ఆడపిల్లను కనడం తల్లిదండ్రుల నేరమా ? కట్నమిచ్చి పెళ్ళి చేయడం అమ్మాయి సుఖం కొరకా ? లేక ఇచ్చి పుచ్చుకునే వారి హోదాలకు చిహ్నమా ? ఆస్తిలో అమ్మాయి వాటాను తప్పించటానికి ఇదొక పన్నాగమా ? ఇందులో అమ్మాయి బాధ్యత కూడా వుందా ? ఈ అంటు జాడ్యం ఇతర మతాలకు కూడా వ్యాపిస్తోందా? ఈ వ్యాధి నిర్మూలనకు దివ్య ఔషధం ఏ 'సైంటిస్టూ' కనిపెట్టలేడా ? ఏ 'ఫిలాసఫర్' ఆలోచించలేడా ? వరకట్న నిషేధ శాసనాలు వున్నాయా ? ఇచ్చి పుచ్చుకునే వారికి శిక్షలు, జరిమానాలు విధిస్తున్నారా ? ఈ చట్టాలను సవరించడం జరిగిందా ? అందువల్ల మార్పులు ఏమయినా వచ్చాయా ? అనే విషయాలు నేడు మన ముందు కొచ్చాయి. కనుక అసలు విషయాన్ని, దాని పుట్టు పూర్వోత్తరాలను చర్చించే ముందు కొన్ని వరకట్న మరణాల వివరాలు గమనిద్దాం.

దేశంలో అన్ని ప్రాంతాల్లో వరకట్న మరణాలు యథేచ్ఛగా కొనసాగుతున్నాయని రోజుకు 22 మంది వనితలు బలి అవుతున్నారని పి. టి. ఐ. వార్తా సంస్థ జరిపిన ఒక సర్వేలో తేలింది. 1975లో రోజుకు సగటున 12 మంది

అయితే 1980 సం॥లో 4394 మరణాలు సంభవించాయని ఆ సంస్థ చెప్పింది. ఆంధ్రదేశంలో 1983లో 138 చావులుంటే 84లో 152, 85లో 174 కు పెరిగాయని తెలిసింది.

వరకట్నం ఎందుకు ఇస్తున్నాం? అమ్మాయి జీవితం సుఖంగా జరిగిపోవటానికా? లేక కన్నవారు తమ బరువు బాధ్యతలు దింపుకోవటానికా? కాక ఆస్తిలో భాగం ఆమెకు దక్కకుండా చెయ్యటానికా? తన బరువును భర్త స్వీకరిస్తున్నందుకు తండ్రి కట్నం చెల్లిస్తున్నాడా? అమ్మాయి మళ్ళీ పుట్టింటి ముఖం చూచే హక్కు పోగొట్టుకుంటున్నందుకా? ఈ డబ్బుతో అమ్మాయికి వచ్చేవి కష్టాలా లేక సుఖమయ జీవితమా? కట్నం ఇచ్చిన ఆ డబ్బు మీద హక్కు అమ్మాయికి వుంటుందా? మరి తల్లిదండ్రులు ఎగబడి కట్నం ఎందుకిస్తున్నారు అనేవి మరికొన్ని మౌలికమైన ప్రశ్నలు వున్నాయి.

ఈనాడు అన్ని రకాలయిన సంస్కరణలలో వరకట్న నిర్మూలన ముఖ్యమైనదిగా ఎంచబడుతోంది. గత పది సంవత్సరాలుగా దీని ప్రచారం భారీఎత్తున జరుగుతోంది. సభలు జరుగుతున్నాయి. చర్చావేదికలు అనంతంగా సాగిపోతున్నాయి. సెమినార్లు హెచ్చు స్థాయిలోనే నిర్వహిస్తున్నారు. ఇక సాహిత్యం అనంతంగా వస్తోంది. కథలు, నాటకాలు, నవలలు, వ్యాసాలు విపరీతంగా వెలువడుతున్నాయి. ముఖ్యంగా పత్రికాధిపతులు ఏ మూల ఏ వరకట్న హత్య జరిగినా పెద్దపెద్ద పతాక శీర్షికలతో వార్తలు వెలువరిస్తున్నారు. మహిళా సంఘాలవారు వరకట్న నిర్మూలనా కార్యక్రమాలు జరపనివారు లేరని గర్వంగా చెప్పుకోవచ్చు. టి. వి., రేడియోల లాంటి ప్రసార సాధనాలు వరకట్న నిర్మూలనపై నొక్కిపెట్టి తరుచూ నాటికాలు, చర్చలు, ప్రబోధనల ద్వారా వినిపిస్తున్నారు. వరకట్న మరణాలపై సర్వేలు చేసి ఏటా ఎంతమంది బలి అవుతున్నారో ఎక్కడెక్కడ ఎలా ఈ హత్యలు, ఆత్మ హత్యలు జరుగుతున్నాయో 'డేటా' లతో సహా వివరిస్తున్నారు. దర్యాప్తు కమిటీలు వేస్తున్నారు. ప్రత్యేక విభాగాలు (సెల్స్) పోలీసు స్టేషన్లలో నెలకొల్పుతున్నారు. రిసెర్చి విభాగాల్లో ఇదొక సబ్జెక్టు అయి దీనిమీద థీసెస్ చేసి కొందరు డాక్టరేట్ (పిహెచ్. డి.) ను పొందుతున్నారు. ఇక వరకట్నం మీద చట్టాలు, సవరణలు, శిక్షలూ చాలా వున్నాయి. ఇక యువతీ యువకులు వరకట్న పిశాచాన్ని నిర్మూలించాలని ప్రతిజ్ఞలు చేస్తు

న్నారు. యువజన సంఘాలు సభలు, సమావేశాలు జరిపి తీర్మానాలు చేస్తున్నారు. మరి వీరిలో చివరి వరకు ఎంతమంది నిలుస్తారనేదొక శేష ప్రశ్నగా మిగిలి పోతోంది.

గత మూడేళ్ళుగా హైదరాబాదులో స్వచ్ఛందంగా సేవచేస్తున్న వర కట్న మరణాల దర్యాప్తు కమిటీ (DOWRY DEATH INVESTIGATION COMMITTEE) వరకట్న మరణాలను విచారించటానికి పోలీసు స్టేషన్లలో, ఒక ప్రత్యేక విభాగం (సెల్) ను ఏర్పరచమని ప్రభుత్వాని కొక వినతి పత్రం సమర్పించింది. వారి కృషి ఫలితంగా ప్రభుత్వం ఒక సెల్‌ను ఏర్ప రచడం హర్షదాయకం. ఏదియినా ఇన్ని వర్గాల వారిని ఇంతగా కలవర పెడుతున్న ఈ సమస్యను, ఇన్ని కుటుంబాలను సర్వనాశనం చేస్తున్న ఈ దుర్నీతిని, ఎందరో అమ్మాయిలను అగ్నికి ఆహుతి చేస్తున్న ఈ విష జాడ్యాన్ని, అనేకమంది తల్లిదండ్రుల కడుపులో చిచ్చుపెడుతున్న ఈ వర కట్న దురాచారానికి కారణాలేమిటి? దానిని ఎలా నిర్మూలించాలి? అనేవి నేటి ముఖ్యాంశాలయినాయి. కనుక తెలిసికొనుట అవసర మయింది; పరి ష్కరించుట ముఖ్య కర్తవ్య మయింది.

పూర్వకాలం సువర్ణ యుగమని ఇది కలియుగం కనుక భౌతిక సుఖా లను ఈ కాలపువారు ఆశిస్తున్నారని, అతి తేలిగ్గా లభించేది వరకట్నం కనుక కట్నం అడుగుతున్నారనే వాదం ఒకటి వుంది. ధనదాహం, దురాశ మిక్కుటమవటం వల్లనే నని కొందరు అంటున్నారు. పాశ్చాత్య సంస్కృతి ప్రభావం వల్ల పాశ్చాత్య వస్తువులపై వ్యామోహం వల్ల ఇది జరుగుతోందని మరి కొందరూ అంటున్నారు. ఇంటిపని సులభంగా, సౌలభ్యం చేసే సాధనా లకు ఆకర్షితులై అలా భార్యలను, అత్తమామలను హింసిస్తున్నారనే భావం ప్రబలంగా వుంది. కన్యాదానం సమయంలో ఏదో రూపంలో ముట్టచెప్పాలని అది సంప్రదాయమని చాలామంది భావిస్తున్నారు. పిత్రార్జితపు ఆస్తిలో వాటా వుండదు కనుక పసుపు కుంకుమల క్రింద ఇవ్వాలనే ఆచారం వుందని అంటారు. పెళ్ళయ్యాక దమ్మిడీ ముట్టచెప్పరు; తర్వాత అన్నదమ్ములు అసలే రాల్చరు కనుక అప్పుచేసి అయినా కట్నంఇచ్చి పెళ్ళిచేయాలనేదొక ఆచారం అయింది. చట్టప్రకారమైనా అమ్మాయి పెళ్ళి ఖర్చులకు భాగ పంపిణీల సమయంలో

కేటాయిస్తారు. ఆ బాధ్యత చట్టరీత్యా అన్నదమ్ములకు కూడా వుంది. అలా ఆ పెళ్ళి కట్నకానుకలతో చెయ్యటం జరుగుతోంది. తమ చెల్లెలి పెళ్ళికి కట్నం, ఖర్చులూ వుంటాయి కనుక తాము కట్నం తీసుకోక తప్పటం లేదని అంటూ మిష పెడతారు అబ్బాయిలు. ఆడది అంటే ఆజన్మాంతం ఆధారపడి జీవించే ప్రాణి (పేరాసైట్); ఆమెను బ్రతికినన్నాళ్ళూ పోషించాల్సిన పరిస్థితి భర్తకు వుంది. కనుక ఈమాత్రమైనా ఆర్థిక సహాయం చెయ్యక తప్పదనేవారు అనంతంగా వున్నారు. అలా ఏదో ఒక సాకుతో కట్నం ఇవ్వడం, పుచ్చుకోవడం జరిగిపోతోంది.

కట్నం ఇచ్చి భర్తను కొన్న అమ్మాయి హోదా అయినా కనీసం నిలుస్తోందా? ఆ పిల్లకు ఆ కుటుంబంలో వుండే స్థానం ఎలాంటిది? తండ్రిద్వారా సంక్రమించిన ఆ కట్నం మీద ఆమెకు ఏమైనా హక్కు వున్నదా? మరి ఎందుకిస్తున్నారు అంటే ఆమె తక్కువ అతను ఎక్కువ అనే భావం అందరిలోనూ వుంది. భరింపబడేది భార్య అనేది సర్వత్రా అమలు జరుగుతోంది. అందువల్లే వరుడు ధనవంతుడు, పెద్ద ఆఫీసరు, గొప్ప విద్యావంతుడు అయ్యేకొద్దీ అతని రేటు పెరగటం జరుగుతోంది. అతని అందం, విద్య, ఉద్యోగం, ఆస్థి, అంతస్తు చూచి మోజుపడతారే గాని, పైపైమెరుగులకు వ్యామోహపడతారే గాని, అతని యోగ్యత, సంస్కారం గురించి ఆలోచించరు. తన బిడ్డకు ఆ ఇంట్లో అంగుళం చోటు ఇస్తేనే చాలు అని కన్నవారు పరుగు లెత్తుతారు. అది చూచిన వరుడు పైపైకి లంఘించి పైమెట్టు పైకి ఎక్కి ఇక దిగనంటాడు. అంతే ఇంక అమ్మాయి పతనం మొదలవుతుంది. అంతేకాని ఆ కట్నం ఇచ్చే డబ్బుతో అమ్మాయికి విద్య చెప్పించరు. ఆమె పేర ఆ కట్నం డబ్బు బ్యాంకులోనూ వెయ్యరు; ఇటు కట్నం, అటు విద్యా రెండూ భరించలేమని బాధపడతారు. పిల్లకు పెళ్ళిచేసి వదిలించుకోవాలి అనే భావం అన్ని తరగతుల వారిలో వుంది. వయస్సు ముదిరితే మరి పెళ్ళికాదని అనుక్షణం భయంతో వరాన్వేషణ సాగిస్తూ వుంటారు. వచ్చేపొయ్యే వారికి అమ్మాయిని ఒక బొమ్మలా అలంకరించి కూర్చోపెట్టి చూపిస్తారు. ఒక సంతలో పశువుల శ్రేష్ఠతను పరీక్షించవచ్చు. మార్కెట్‌లో వస్తువుల నాణ్యతను నిర్ణయించవచ్చు. కాని వివాహ విపణి వీధిలో చైతన్యం మూర్తీభవించిన ఒక వధువు వ్యక్తిత్వాన్నే పణంగా పెట్టే పెళ్ళి చూపుల తంతు జరుగుతుంది. ఇది ప్రగతి శీల

మైన మన జాతికే సిగ్గుచేటు. వరుడు ఎంపికలో వరుని తల్లిదండ్రుల పాత్ర కూడా వుంది. వారికి కావల్సింది తమ కుమారునిపై తాము పెట్టిన పెట్టుబడి చక్రవడ్డీతో పుచ్చుకోవాలని ప్రయత్నించి సఫలత చెందడమే. అంటే రేటు ఎవరు ఎక్కువ ఇస్తే వారి పిల్లను అంగీకరిస్తారు. వధువు కంటే ఆమె తెచ్చే డబ్బు మొదట నచ్చాలి. అడిగిన కట్నం ఇస్తే అనాకారి అమ్మాయి అయినా వెంటనే సుందరాంగిగా మారిపోతుంది.

కట్నం ఎక్కువ ఇస్తే సుఖపడుతుందనుకుంటే అదిలేదు. కట్నం కేవలం పుట్టింటి అత్తింటి హోదాలను తెలుపుతుంది కాని కోడలి నిస్సహాయత ను ఏ మాత్రము తగ్గించదు పైగా వరకట్నం కోరంటికానికి మూలమా! అనిపిస్తుంది. నిశ్చయ తాంబూలం (ఎంగేజిమెంటు) తో మొదలవుతుంది కానుకలు చెల్లించడం. ఇక పండుగలని, పురుళ్ళని, వేడుకలని పెట్టే ఖర్చులకు తుదీ మొదలూ వుండవు. అమ్మాయికి విద్యా వుద్యోగం వున్నా కట్నం తప్పటంలేదు. అసలు పిల్లనిస్తామని అడగటంలోనే కట్నం ఇమిడి వుంటుంది. వేరుగా చెప్పాల్సిన పనిలేదు. మంచి కుటుంబములో పిల్ల అంటేనే "కులీనులు" అని అర్థంచేసుకోవాలి. ఇంకా అంత డబ్బుతో అమ్మాయి వచ్చినా అత్తవారు ఆమెను గౌరవించరు. సుఖపెడతారు అనే గ్యారంటీ లేదు. వర కట్నం ఏ ఆర్థిక సూత్రానికీ కట్టుపడదు. 'సప్లై డిమాండ్ సిద్ధాంతానికి' ఇది అసలే వర్తించదు. అంటే మార్కెట్‌లో వస్తువులు హెచ్చుగా వుంటే ధరలు తగ్గుతాయి. కాని ఇక్కడ పురుషులు అధికంగా వున్నా ధరతగ్గటం లేదు.

కట్నం స్త్రీ కొరకు ఉద్దేశింపబడింది అనే ప్రచారం వుంది. కాని ఆ డబ్బుతో ఆమెకు అసలు సంబంధం వుండనే వుండదు. తన తల్లిదండ్రులు ఇవ్వటంలో ఒక నిగూఢ భావంవుంది. భర్త పుచ్చుకోవటంలో మరో భావం వుంది. అదే ఆడ మనిషివల్ల ఏరకమైన ఉత్పత్తి వుండకపోగా ఖర్చుమాత్రం అమితంగా వుంటున్నందువల్ల; ఇంకా చెప్పాలంటే ఆడపిల్లను కన్నందుకు తండ్రికి 'ఫైను' అని చెప్పుకోవచ్చు. అందుకే ఎందుకైనా మంచిదని పుట్టినప్పటి నుండీ పదో పరకో, అమ్మాయి పెళ్ళికంటూ దాస్తారు. ఇక ఆమె చదువు సంధ్యలకు మాత్రం "గుడ్‌బై" చెప్తారు. ఎక్కడయినా కట్నంలేని పెళ్ళి జరిగితే విడ్డూరంగా చెప్పుకుంటారు. అంటే అబ్బాయికి ఏదో లోపం వుంటుందనే చెడు ప్రచారం జరుగుతోంది. ఈ పరిస్థితి వెంటనే పోదని కొందరు, ఒక్కనాటితో

కావని కొందరూ, ఏంచేస్తాం మనం ఇవ్వకా తప్పదు పుచ్చుకోకా తప్ప దంటూ కొందరూ సమర్థిస్తారు. ఏ పరిస్థితిలోనైనా సరే కట్నం పుచ్చుకుంటాము అని, ఏ పరిస్థితిలోనైనా సరే కట్నం పుచ్చుకోము అని చెప్పి ఆచరించేవాళ్ళు బహు కొద్దిమందే వున్నారు. మిగతా వారంతా తాము ఇచ్చేటప్పుడొక నీతి (బాధ) పుచ్చుకొనేటప్పుడు మరోరకం భావం (సంతోషం) వెలిబుచ్చుతారు. వయస్సు వచ్చిన పిల్లను ఇంట్లో వుంచుకోవాల్సిన అవసరం లేకుండా మగడు పుస్తెకట్టి లాక్కెడుతున్నందుకు కట్నం రూపంలో ఇచ్చే లంచమే ఆ డబ్బు. ముఖ్యమైన విషయం మరోటి వుంది. 'ఆడది' అంటే పనికిరానిదిగా భావించడం వల్లనే, ఆమె తెచ్చే ధనమూ వస్తువాహనాల బేరం వల్లనే ఆమెను పెళ్ళాడడం జరుగు తోంది. దానివల్ల ఆమె వ్యక్తిత్వానికి విలువే వుండదు. అందువల్లే కట్నం డబ్బు పెరిగేకొద్దీ అనాకారి అమ్మాయి అందం పెరిగిపోతూ వుంటుంది. సంతలో బేరమాడినప్పుడు ఎవరెక్కువ ధర పెడితే వారికి అబ్బాయిని అమ్మటం జరుగుతోంది. ఆ ధనం ఖర్చుకాగానే, క్రొత్తమోజు తగ్గగానే వధువుకు కోరం టికం మొదలవుతుంది. అది పట్రా! ఇది తే! అంటూ అమ్మాయిని రాచి రంపాన పెట్టటం, కొట్టటం, వెళ్ళగొట్టటం చేస్తున్నారు. అదీచాలక అమ్మా యిని చంపితే మళ్ళీ మళ్ళీ ధనధాన్యాలతో, వస్తువాహనాలతో మరో అనాఘ్రాత పుష్పాన్ని పెళ్ళాడవచ్చని ఆశతో చంపుతున్నారు. కేసుల్లేకుండా తప్పించు కుంటున్నారు. ఇలా ఎన్నో వందల వరకట్న హత్యలు జరుగుతుంటే ఏ ఒకటో రెండో బైటికొస్తున్నాయి. మిగతావి అన్నీ ఆత్మహత్యలుగా మారిపోతున్నాయి. మరోవర్గం అబ్బాయిల మనస్తత్వం చాలా వింతగా వుంటుంది. వారు మాకు కట్నం అఖ్ఖర్లేదు కాని విదేశాలు పంపి చదివించమని డిమాండు చేస్తారు. అది ఎంత అసాధ్యమో మనకు తెలుసు. కొందరు అమ్మాయికి చదువు లేకపోయినా చాలినంత కట్నం తెస్తే చాలు అని స్పష్టంగా చెప్పుకోటానికి సిగ్గుపడటంలేదు. వారిదృష్టిలో ఇంటిని, పిల్లల్ని, భర్తను సరిదిద్దుకుంటేచాలునని. కొందరు తమ భార్యలు గొప్ప డిగ్రీలు కలవారై వుండాలని, డాక్టర్లు, పి. హెచ్. డి. లు కలెక్టర్లు అయినా ఉద్యోగాలు చెయ్యరాదని శాసించి మానిపిస్తారు. ఇద్దరూ డాక్టర్లు అయినా అమ్మాయి విధిగా కట్నం చెల్లించాలి. ఒక లేడీడాక్టరు తాను ఉద్యోగం చేసిన డబ్బుతో తన భర్తకు కట్నం ఇచ్చి పెళ్ళాడింది. ఇలా చెప్పు కుంటూ పోతే ఎన్నో మరెన్నో ఉదాహరణలు వున్నాయి. ఏదైనా మొత్తంమీద

అమ్మాయి తక్కువ, అబ్బాయి ఎక్కువ అనేదే వరకట్నానికి ముఖ్య కారణం అని చెప్పక తప్పదు.

ఇన్నాళ్ళుగా మనం గమనించని మరో ముఖ్య విషయం వుంది పిల్ల తల్లి దండ్రుల పాత్ర ఈ విషయంలో తక్కువేమీ కాదు. కట్నం ఇవ్వటంలో అనేక భావాలు వారి మస్తిష్కాలనిండా వుంటాయి. కొన్ని కేసుల్లో వీరు తెలిసి చేసే పొరపాట్లు వుంటే కొన్ని వీరి పరోక్షంలో జరిగిపోతూవుంటాయి. తలకు మించిన సంబంధంకై ఎగబడి వారి కోర్కెలన్నీ తీరుస్తామని శాబ్ది చేస్తారు. వాటిని (టి.వి, కారు, 'ఫ్లాట్సు' వగైరా) సమయానికి ఇవ్వలేక గడువు ఇవ్వమని అర్థిస్తారు. ఇక భర్త, అత్తమామలు అమ్మాయిని వేధించడం, బాధించడం జరుగుతూ వుంటుంది. ఇక్కడ మరోవిషయం గమనార్హం. అమ్మాయి వచ్చి అత్తవారు తనను హింసిస్తున్నారని మొరపెట్టుకున్నా పట్టించుకోరు. పైగా "పెళ్ళి అయ్యాక నీ స్థానం అక్కడే ఇక్కడలేదు పో!" అని కసురుకుంటారు. "విడాకులు పుచ్చుకొని వచ్చేకంటే చచ్చేది మేలు" అని హెచ్చరించి పంపేస్తారు. ఆ పిల్ల కూడా తన పెళ్ళికి ఇంత ఖర్చయింది కదా అని మిన్నకుంటుంది. వ్యాపారం పెట్టి నప్పుడు మధ్యలో మానుకుంటే నష్టపడ్డట్టు అంటే తనకు పెళ్ళి కావటమే జీవిత ధ్యేయమని, అది విఫలమైతే ఇక జీవితాంతం జీవచ్ఛవంలా బ్రతకాలని భావి స్తుంది. కష్టపడటం తల్లిదండ్రులయెడ తనకు వుండే విధ్యుక్త ధర్మమని నమ్ముతుంది. తీరా పుట్టింటికెళ్ళినా అక్కడ అన్నతమ్ములు, మరదళ్ళు తనను హీనంగా చూస్తారనే నిరాశతో నిరాధారంగా నిస్సహాయురాలై పడివుంటుంది. పరిస్థితులు విషమించినప్పుడు చావడమో, చంపబడటమో జరుగుతున్నది. ఇది జరుగుతున్న చరిత్ర.

కట్నం స్త్రీ కొరకా?

తమ పిల్ల జీవితాంతం సుఖపడుతుందనే ఆశతో తలకు మించిన కట్నం ఇచ్చి, తాహతును మించిన విందులు వినోదాలతో పెళ్ళిచేస్తారు. కట్నం అమ్మాయి కొరకే వుద్దేశింపబడిం దంటారు. కాని ఆమెకు అందులో సంబంధం వుండదు. ఆమె పుట్టింట్లో మగవారి నుంచి ఆ కట్నాన్ని అత్తింటి మగవారికి అందించే సాధనం మాత్రమే. కూతురి కొరకు వెచ్చించాము అంటారే కాని ఆమెకు ఆ ధనంపై ఏ మాత్రం హక్కు వుండదు. ఆమె కిచ్చిన నగలపైనా,

వస్తువుల మీనా కూడా 'కంట్రోలు' ఆమెకు వుండదు. వాటిని అమ్మకోటానికి, దానం చేయటానికి కూడ హక్కు వుండదు. ఆమె కేవలం కాపలాదారు మాత్రమే. కష్ట కాలంలోనైనా ఆమెకు ఆ వస్తువులు అక్కరకు రావు. ఆమె వ్యక్తిత్వం కోసం ఏమీ చెయ్యరు. అంతా అల్లుడి చేతిలో పోస్తారు. ఇలా కూతుర్ని హింసించటానికి ప్రోత్సహిస్తున్నారా: అనిపిస్తుంది. ఎంత ఎక్కువ కట్నం ఇస్తే అంత అధికారం అతనికి ఇస్తున్నామన్నమాట. ఇంత అయినా కొడుకు వాటాతో కూతురి వాటా సమానం కానే కాదు. కొడుక్కి ఆస్తి అంతా ఇస్తారు. కూతురికి పెళ్ళి చేసి పంపుతారు. ఆదాయం వొచ్చే ఆస్తి, పొలం, ఫ్యాక్టరీ, డిపాజిట్లు, షేర్లు కొడుక్కి ఇస్తారు. చెంబు, కారు, మంచం, బీరువా లాంటి ఆదాయం రాని సరుకు అమ్మాయి కిస్తారు. తమ కుటుంబ ప్రతిష్ఠ చూస్తారు కాని కూతురి క్షేమం చూడరు. ఇది తల్లిదండ్రుల తంతు.

ఇక వరకట్నం విషయంలో సామాజిక పాత్ర చాలా వుంది. కట్నం ధనికుణ్ణి ఇంకా ధనికుణ్ణి చేస్తుంది. అంటే కారు కొనే వాడికి కారు, టి.వి. కొనేవాడికి టి.వి. ఇస్తారు. వరుని హోదాను గుర్తించేదే వరకట్నం పూర్వం రాజులకు జమిందార్లకు బహుమానాలు (నజరానా) ఇచ్చి ప్లే గొప్పవారికి కానుకలు చెల్లించడమన్న మాట. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే వయస్సు వచ్చిన పిల్లను నెత్తిమీద నుంచి దింపి తీసుకెడుతున్నందుకు భర్తకు ఇచ్చే లంచం కట్నం. ఎంత దూరం ఆమె పెళ్ళయి వెళ్ళిపోతే అంత సంతోషం. వెంట వెంట రాదు కదా అని సంతోషం. వరులకు మార్కెట్ వుంది పిల్లను వదిలించు కోవాలి. ఎలా? కట్నం పారేసి పంపేస్తే సరిపోతుంది కదా: అసలు పిల్లనిస్తామని అడగటంలోనే కట్నం అనే ఆ ధ్వని వస్తుంది. మంచి సంపన్న కుటుంబం అని, అమ్మాయి బుద్ధిమంతురాలు, గుణవంతురాలు అని చెప్పు కోవటంలోనే హెచ్చుగా ఇస్తామనే భావం ఇమిడి వుంటుంది. ప్రతి చోటా దానం ఇచ్చేవాడు గొప్ప కాని ఇక్కడ ఇచ్చే కూడా ఆడపిల్లను కన్నాను కనుక లొంగి వుండక తప్పదని భావిస్తారు. ఈ నాడు కట్నానికి కూడా ఫిక్సేడు రేట్లు వున్నాయి. ఏ పదవీ, ఆస్తి లేకపోయినా మగాడుగా పుడితేనే కట్నం చెల్లించాలి. ఇక డిగ్రీలున్న వారి విషయం సరేసరి. అలా వరకట్నం స్త్రీ పురుషుల మధ్య అధికార సంబంధాన్ని తెలియజేస్తుంది. వ్యాపార దృష్టిని సృష్టిస్తుంది.

ఆడపిల్లలే అడిగి కట్నాలు ఇప్పిస్తున్నారని ఈ మధ్య వింటున్నాం అసలు వాళ్ళు పెళ్ళి చేసుకోవటమా! లేదా! అనేదే వాళ్ళ చేతుల్లో లేదే ఇక కట్నం ఇమ్మని ఎలా చెప్తుంది. కుటుంబమే ఆ విషయం తేల్చుకుంటుంది. కాకపోతే చీరెల రంగులు, గాజుల డిజైన్లు ఆమెను అడుగుతారు. అత్తా, ఆడ బిడ్డలు అడుగుతారని నిందిస్తారు. కాని మగవాళ్ళు గట్టిగా వొద్దంటే వాళ్ళేమీ చెయ్యలేరు. వాళ్ళు అడిగినా చెల్లదు. ఇదొక పోజు తప్ప మరేమీ కాదు. పెద్ద కట్నం, అత్తింటి కాపురం అమ్మాయికి గొడ్డలిపెట్టు లాంటివి. పిల్లను పెళ్ళి కాగానే నెట్టేస్తారు అదేదో దైవనిర్ణయమైనట్లు. పురుషుడికి మాత్రం పెళ్ళి అయినా పుట్టింట్లో వుండే హక్కు వుంది. మరి ఇది స్వాంద్వ నీతి కాదా! వరకట్న మరణాలకు మూలం సగం అంటే యావత్ శాతం భర్త అయితే మిగతా సగం అత్తమామలు, ఆడబిడ్డలు వగైరా లవుతున్నారు. కనుక పెళ్ళి కాగానే దంపతులు వేరుగా వుండ గలిగితే సగం చికాకులు సమసిపోతాయి. అంత మాత్రాన పెంచినవారిని పరిత్యజించమనికాదు.

డబ్బుతో స్త్రీని ఖరీదు చేస్తే వ్యభిచారం అంటున్నాం. ఆడది కట్నం పోసి పెళ్ళి పేరుతో మగాడి సాంగత్యం కోరితే దాన్ని పవిత్రమైన వివాహ బంధంగా పొగడుతున్నాం కదా! మరి ఇది అసమానత్వ చిహ్నం కాదా! అసలు స్త్రీకి మాత్రమే పెళ్ళి అవసరమా? యువతులంతా కట్నం ఇచ్చి పెళ్ళాడబోమని ప్రతిజ్ఞలు చేసి నిలబడితే ఈ పురుషులంతా ఏమవుతారు? తగిన భర్త స్త్రీకి ఎంత అవసరమో తగిన భార్య పురుషుడికి అంతకన్నా అవసర మనే జ్ఞానోదయ లోపంవల్లనే ఈ కట్న పిశాచిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు. తమ కుమార్తెలకు కట్నం ఇచ్చేటప్పుడు బాధపడే వాళ్ళే కోడళ్ళను ఒత్తిడి చేస్తూ వుంటారు. మరి ఇదెక్కడి న్యాయమో! అలాగే పిల్ల తండ్రిగా సన్నతండ్రి తల వొంచాల్సిందే! ఇక అమ్మాయి ఆజన్మాంతం అందరికీ తల వొంచాలి. పెళ్ళాడేది భర్తనా లేక అత్త మామలనా, ఆడబిడ్డలనా అన్నట్లు వుంటుంది ఆమె దినచర్య. ఆడపిల్లను బరువుగా భావించడం వల్ల, అమ్మాయిని స్వీకరించినప్పుడు కట్నం అడుగుతున్నారు. ఆమె పనికిరానిదిగా ఆమె తెచ్చే సామాగ్రినే విలువైనదిగా భావించడంవల్ల ఆమె చేసే చాకిరీకి విలువ లేక పోవటం వల్ల వరకట్నాలు పెరిగి అమ్మాయిలను వరకట్న దురంతాల విష

కోరలకు ఎరవేస్తున్నారు. ఆ దావాగ్నిలో దగ్ధం చేస్తున్నారు. ఇలా అందరూ ఇటువారు, అటువారు, సమాజం, భర్త ఆమెను అగాధంలోకి నెట్టేస్తున్నారు.

వధువు + కట్నం = వరుడు అని నిర్వచించవచ్చు. ఇలాంటి వ్యత్యాసం, తేడాలు, హెచ్చు తగ్గులే ఈ దుర్నీతికి కారణమనే భావంతో స్త్రీకి ఆస్తి హక్కు ఇస్తే ఈ దురాచారం పోతుందనే నిర్ణయంతో 1956 నాటి హిందూ వారసత్వ చట్టాన్ని సవరిస్తూ 18 మార్చి 1983 న ఒకబిల్లు పెట్టింది ఆంధ్ర ప్రభుత్వం. ఆ బిల్లు 1986 ఏప్రియల్‌లో చట్టమయింది. ఆస్తికి అమ్మాయి వారసురాలయితే కట్నం పోతుందనేది కేవలం భ్రమ మాత్రమే. ఇప్పుడు కట్నం పేరు మారి దాని ఛాయల రూపంలో మరోమార్గాన పయనిస్తుంది. అంటే ఇంతవరకూ కట్నం విలువైతే ఇప్పుడు అమ్మాయికి రాబోయే ఆస్తి విలువ తేల్చి చెప్పమని అడుగుతారు. ఆమె ఆస్తిని వెంటనే అమ్మించి ఆ డబ్బుతో వ్యాపారాలు వగైరా చేస్తారు. అమ్మాయి ఆస్తి చాలా తక్కువైతే ఇంకా డబ్బు పుచ్చుకుంటారు. అదనంగా లాంఛనాలు రైలు ఖర్చులు వగైరా తేల్చి చెప్పమంటారు. కనుక చట్టాలకు కట్నాలు పోవని తేలిపోయింది. అంతమాత్రాన ఆమెకు ఆస్తి వద్దని కాదు. చట్టాలను అధిగమించి స్వార్థాలకు విలువనిచ్చే ప్రబుద్ధులున్నంత కాలం వ్యక్తులకు భవిష్యత్తు శూన్యమవుతుంది

వరకట్న సమస్య ప్రధానంగా హిందువుల ఆచారంగా సాగుతున్నది. ఇటీవల చదువులు, హోదాలు, ఆడంబరాలు బాగా పెరిగిన తర్వాత సమాజంలో ఇతరమతాల వారు కూడా దీన్ని చేపట్టారు. మేము ఇంజనీర్లం, డాక్టర్లం, పెద్ద పెద్ద వ్యాపారస్తులం మాకుమాత్రం కట్నం ఎందుకివ్వరూ అని అన్ని మతాలవారూ 'డిమాండ్' చేస్తున్నారు అన్ని కులాలలో అంతస్తుల వారే వరదక్షిణ వుండనే వుంది.

ఇన్నేళ్ళుగా కట్నం ఇస్తున్నారు, పుచ్చుకుంటున్నారు. ఇది తప్పు అనే భావం ఇటీవలే కలుగుతోంది. ప్రభుత్వం కూడ ఈ విషయంలో కొంత శ్రద్ధ వహించినట్లు కనపడుతోంది. వరశుల్కానికి ముందు కన్యాశుల్కం వున్నదని మనకు తెలుసు. సంస్కర్తలు అనేకమంది ఆనాడు పోరాడి కన్యాశుల్కాన్ని అరికట్ట కలిగారు. కనుక కన్యాశుల్కం గురించి కొంత తెలిస్తే అది వరశుల్కంగా ఎలా మారిందో తెలుస్తుంది.

వరుడు ఆడపిల్ల తండ్రికి ధనమిచ్చి ఆ పిల్లను పెళ్ళాడటం అసుర వివాహం అంటారు. తండ్రికి ఇవ్వబడిన డబ్బును శుల్కం అంటారు. అసుర వివాహాన్ని నాటి శాస్త్రకారులు గర్హించారు. ఆడపిల్లను అమ్ముకోవడం అతి దారుణమని, దురాచారమని అభివర్ణించారు. వేదకాలంలో పిల్లను అమ్మే ప్రసక్తి లేదు. భారతంలో శల్యుడు మాద్రిని పాండురాజుకు అమ్మినట్లు, శుల్కం పుచ్చుకున్నట్లు వుంది. ధర్మ శాస్త్రజ్ఞులు ఈ ఆచారాన్ని నిశితంగా ఖండించారు. ఆడపిల్లను అమ్మినవారి సంరక్షకులు ఘోరమైన నరకానికి పోతారని, ఆ స్త్రీ అతని భార్య కాదని బోధాయనుడు ప్రకటించాడు. ఆమె తండ్రి గోత్రంలోనే వుంటుందని, ఆమె కుమారులు తండ్రికి, పితరులకు తర్పణాలు విడిచే హక్కు లేదని అత్రి చెప్పాడు. ఆడపిల్లను విక్రయించినవాడి ముఖం చూడరాదని పద్మ పురాణం శాసించింది. 20 వ శతాబ్దంలో కూడా ఆంధ్ర బ్రాహ్మణులు ఈ ఆచారాన్ని పాటించారు. కనుకనే గురజాడవారి కన్యాశుల్కం నాటకం వెలిసింది. కాగా శూద్రులలో 'ఓలి' అనే పేరుతో కన్యాశుల్కం సాగుతోంది. అయితే ఓలి లాంఛనంగా వుందికాని స్త్రీయొక్క బజారు ధర మాత్రంకాదు. స్త్రీని విక్రయించిన అలవాటుయొక్క అవశేషంగా ఓలి ఈనాడు ఇంకా వుంది. ఇది అనార్యుల ఆచారమని చెప్పవచ్చు. ఒక విధంగా ఇది గర్హనీయమే.

వేదకాలంలో వరకట్నం వుండేదా? అనే విషయాన్ని గురించి గమనిద్దాం. శారీరక సౌందర్యం, లలిత కళలలో కృషి ఉన్న కన్యలకు పెళ్ళి తేలికగా అయ్యేది. ఆమెకు సంపద వుంటే అది ఆమె తెచ్చే కట్నంతో సరిపొయ్యేది. కావున ఋగ్వేద కాలంలో కట్నం అంటే తల్లిదండ్రులు కుమార్తెకు ఇచ్చే ధన, కనక, వస్తు వాహనాదులు అన్నమాట. అంటే వరునికి ఇచ్చేది కాదు. ప్రాచీన హిందువులలో వరకట్నం లేదు. ద్రౌపది, సుభద్ర, ఉత్తర తమతోపాటు అత్తవారింటికి గుర్రాలను, ఏనుగులను, సొమ్ములను తెచ్చారట. స్మృతులలో వరకట్నాన్ని గురించి ఒప్పందాలు కనపడవు. కన్యాదానం సమయంలో దక్షిణగా కొంత పైకం మాత్రం వరునికి ఇచ్చేవారు. క్రీ. శ. 13. 14 శతాబ్దాల్లో రాజస్థాన్‌లో వరకట్నం పెరిగిపోయింది. 19 వ శతాబ్దం మధ్య కాలంలో దారుణరూపం దాల్చింది. పళ్ళెంలో రూపాయలు నింపి వరునికి కుమ్మరించే ఆచారం వచ్చింది. ఇప్పుడూ అలా ఇస్తున్నారు కాని రహస్యంగా

సాగుతున్నది. అయితే అది బహిరంగ రహస్యం. ఎవరూ కేసు పెట్టరు! ఎవరూ సాక్ష్యం చెప్పరు! ఇది జరుగుతున్న చరిత్ర.

ప్రాచీనకాలం నాటి కుటుంబ చరిత్ర పరిశీలిస్తే వివాహ పద్ధతి అంతకంతకూ సంకుచిత మవుతూ వచ్చింది. ప్రారంభంలో స్త్రీల గుంపు, పురుషుల గుంపు వుండేవి. పురుషుల గుంపు కంతకూ ప్రతి స్త్రీ భార్య-అలాగే స్త్రీల గుంపు కంతకూ ప్రతి పురుషుడు భర్త - ఈ విధమైన గుంపు పెళ్ళిలో అనేక మార్పులు వచ్చాయి. గుంపులు పరిమిత మవుతూ వచ్చాయి. జంటపెళ్ళిళ్ళు వచ్చాయి. అందులో తల్లులే పిల్లలకు సంబంధాలు ఏర్పరచేవాళ్ళు. ఆ దంపతులకు గణంలోన, తెగలోను స్థానం వుండేటట్లు కుదిర్చేవారు. క్రమంగా వ్యవసాయం వృత్తిగా అయింది. సొంత ఆస్తి ఏర్పడింది. తన బిడ్డలకే ఆస్తి ముట్ట చెప్పాలనే రాపకశ్రియం వచ్చింది. అలా తండ్రికి కుటుంబంపై హక్కు వచ్చి పితృస్వామ్యం నెలకొల్పడం జరిగింది. తర్వాత వివాహ వ్యవస్థలో అనేక మార్పులొచ్చాయి స్త్రీకి, పురుషుడికీ కూడా విలువ కట్టారు. స్త్రీ పురుషుల గుణగణాలకు కాక వారి ఆస్తిని పట్టి విలువ వచ్చింది. అలా పురుషాధిపత్యం వాడుచేసుకోవడం జరిగింది. వివాహానికి పరస్పర ప్రేమ ముఖ్యమని ఆనాడే కాదు, ఈ నాటికీ గ్రహింపు రాలేదు. ఆలా మధ్యయుగాల నాటికి వివాహానికి సంబంధించి వధూవరుల సమ్మతికి ప్రాముఖ్యత పోయింది. వివాహ మనేది ఒక సామాజిక ప్రక్రియ అయినా వివాహానికి సంబంధించి జీవిత భాగస్వామిని ఎంచుకోవడంలో పురుషునికి వున్న స్వేచ్ఛ స్త్రీకి లేదు. కొంతకాలం సంతలో వస్తువును కొన్నట్లు శుల్కం ఇచ్చి పిల్లను కొనేవారు. ఆ పిచ్చిపోయి ఈనాడు కట్నం దయ్యం పట్టింది. ఏదేమైనా ఈ రెండు దురన్యాయాలకు బలి అవుతున్నది స్త్రీలే నని వేరే చెప్పాల్సిన పనిలేదు.

ఇన్నేళ్ళుగా కట్నం ఇస్తున్నారు. పుచ్చుకుంటున్నారు. ఇది తప్పు అనే భావం ఇటీవల మాత్రమే కలుగుతున్నది. కొంతమంది ఆందోళనల్ల ఫలితంగా సమస్య వుధృత రూపం తాల్చింది. ప్రజల ఆలజడి మాత్రమే చాలదని ప్రభుత్వం కూడా కట్టుదిట్టమైన శాసనాలు నిర్మిస్తే కొంత భయంతో నైనా వెనకాడతారనే ప్రజాభిప్రాయం మీద కొన్ని శాసనాలు చేసింది ప్రభుత్వం.

తర్వాత ఒక కమిటీని నియమించి తద్వారా కొన్ని సవరణలు చేసింది. ఆ శాసనాలు గురించి వాటి ఫలితాలను గురించి విశదీకరించుకొందాం. అది చాలా అవసరం కూడాను.

వరకట్న నిషేధ శాసనం మొదట్లో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1958 లో ఒక చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టింది. ఆ చట్టం గురించి అసలు ఎవ్వరూ పట్టించుకోనే లేదు. ఈ రాష్ట్ర చట్టాన్ని రద్దు చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వం 22 మే 1961 న దేశాని కంతటికీ వర్తించే వరకట్న నిషేధ చట్టాన్ని (DOWRY PROHIBITION ACT) ను ప్రవేశ పెట్టింది. అందులో కట్నం ఇచ్చినా, పుచ్చుకున్నా, సహాయపడినా ఆరునెలల వరకు శిక్ష లేక 5 వేల వరకు జరిమానా లేక రెండూ విధించవచ్చు అని శాసించారు. కాని 1981 నాటికి నమోదైన కేసు ఒక్కటి మాత్రమే. నగదు, సొమ్ము, వస్తువులుగా ఇవ్వబడిన అంటే బహుమానాలుగా ఇస్తే వాటికి శిక్ష లేదు. కాని పెళ్ళి చేసుకున్నందుకు ప్రతిఫలంగా ఇస్తే అది కట్నమని నిర్వచించారు ఆ నాడు ఆ చట్టంలో. కట్నం ఇవ్వటానికి, పుచ్చుకోటానికి జరిగే ఒప్పందం చెల్లదని ఆ చట్టంలో వ్రాశారు. కట్నం తీసుకున్న సం॥ లోపల ఆ ఆస్తి భార్యకు చెందజేయాలని, వధువు మైనరుగా వున్నప్పుడు కట్నం పుచ్చుకుంటే ఆమె మేజరైన సం॥ లోపలే కేసు పెట్టాలని, ఈ కేసు ఎత్తివేసుకోటానికి కోర్టు అనుమతి వుండాలని కూడా చెప్పారు. ఈ కేసును పోలీసులు పెట్టరాదని 1961 నాటి చట్టం నిర్దేశించింది. అసలు ఈ చట్టానికి, మానవ నైజానికి అవినాభావ సంబంధం కుదరనే లేదు. అందువల్లే చట్టం వచ్చిన 26 సం॥ లకు ఒక్క కేసు మాత్రమే నమోదయింది. చట్టాలలో వుండే లోపాలు సమస్యను తీవ్రతరం చేస్తాయే తప్ప పరిష్కారానికి ఉపయోగపడవు. అలా ఈ చట్టం నీరు కారి పోయింది.

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సర సందర్భంగా దేశంలో స్త్రీల పరిస్థితిని సర్వేచేసి రిపోర్టు అందించమని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక కమిటీని "స్టేటస్ కమిటీ" సమానత్వం వైపు **Towards EQUALITY (Govt. of India 1974)** ని నియమించింది. స్త్రీల హోదాకు సంబంధించిన ఆ కమిటీ తన నివేదికలో వరకట్న నిషేధ చట్టం విజయవంతం కాకపోవటానికి తగు కారణాలను వివరించింది. అందులో కొన్నింటిని పరిశీలిద్దాం

వరకట్నం ఇవ్వటం పుచ్చుకోవటం విషయంలో కోర్టు స్వయంగా జోక్యం కలిగించు కోలేదు కనుక బాధితుడు గాని, అమ్మాయి కాని లేదా ఆమె సన్నిహిత బంధువులు గాని కోర్టుకు వెళ్ళాలి. కాని అలా చేయడానికి కట్నం ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా వున్న వాళ్ళెవ్వరూ కోర్టుకు వెళ్ళటానికి ఇష్టపడరు. పైగా ఈ చట్టం తల్లిదండ్రులు, అత్తమామలు వధూవరులకిచ్చే "బహుమానాల" ను వస్తురూపంలో అంగీకరిస్తుంది. ఇవి చట్టంలోని లోపాలని వివరించింది "స్టేటస్ కమిటీ" ఇంకా ఈ కమిటీ కొన్ని సిఫారసులను చేసింది ఆ సిఫారసులు చాలా విలువైనవిగా వున్నాయి.

1. వరకట్నం ఇవ్వటంకూడా నేరంగా గుర్తించాలి, కాని కావాలని తీసుకోవటం మాత్రమే తప్పు కాకూడదు. 2. వరకట్నం తీసుకున్నా లేక డిమాండు చేసినా 6 నెలల నుండి రెండు సంవత్సరాల వరకు శిక్ష విధించాలి. 3. వరకట్నానికి సంబంధించిన ఫిర్యాదులు చేయటానికి ఎటువంటి నియమ నిబంధనలు వుండరాదు. 4. వరకట్న నిషేధ చట్టాన్ని గురించి మాట్లాడుతూ కమిటీ బహుమానాలకు సంబంధించిన సీలింగు వార్షిక ఆదాయంలో 20 శాతం గాని లేక 15000 రూ. కాని ఏది తక్కువైతే దానిని దాటరాదని, వివాహానికి అయ్యే ఖర్చు 7 శాతం ఆదాయంకాని, 3000 రూ. లు కాని మించరాదని లేదా ఏది తక్కువైతే దానిని దాటరాదని సూచించింది. పైగా అనుమానాస్పద పరిస్థితులలో కనుక అమ్మాయి మరణించి నట్లయితే వరునకు ఇచ్చిన బహుమానాలను వధువు తల్లిదండ్రులకు తిరిగి పంపించవలసి వుంటుందని కూడా కమిటీ సిఫారసు చేసింది. ఇంకా వరునికి కాని, తల్లిదండ్రులకు గాని 500 రూ. మించి ఇవ్వబడిన బహుమానాలు, లేక వారికి ఖర్చు తగ్గింపునకు (వరుని ప్రయాణపు ఖర్చులు, పెళ్ళిఖర్చులు వగైరా) జరిగే చర్యలు శిక్షార్హాలు కావాలని సిఫారసు చేసింది. వరకట్న నిషేధచట్టం రూపొందించిన నియమ నిబంధనలకన్నా, నిషేధాలకన్నా, సంయుక్త కమిటీ సూచించిన సిఫారసులు ఎక్కువ ఉదారంగా వున్నాయి. అలా ఉండడానికి కారణాన్ని ఈ కమిటీ ఇచ్చిన సిఫారసులు తల్లిదండ్రుల శక్తికి మించకుండా పెళ్ళికి ఖర్చు పెట్టరాదనే సూచన సమాజానికి కూడా ఆమోదయోగ్యం కావడం వల్లనే వాటికి అంత విలువ, హోదా వచ్చింది. ఈ స్టేటస్ కమిటీ సిఫారసుల్లో మరో ముఖ్య విషయం వుంది. ఈ కేసులను పోలీసులు పెట్టే వీలువుండాలని, వారంటు

లేకుండా నేరస్తుని అరెస్టు చేసే హక్కు ఇవ్వాలని. అయితే కేసుల దర్యాప్తు, నిర్వహణ, దాఖలు స్వచ్ఛంద సంస్థలు నిర్వహించాలని సూచించారు. ఆ నివేదికను స్టేటస్ కమిటీవారు 1974 లో కేంద్రానికి సమర్పించారు. దౌరీ సవరణ బిల్లులో వీరి సిఫారసులను కొన్ని పొందుపరచటం జరిగింది. కొన్ని సూచనలు చట్టంలో చేర్చనివి కూడా వున్నాయి. అవి వరకట్నాన్ని ఇవ్వటంకాని, పుచ్చుకోవటంకాని ప్రభుత్వోద్యోగుల నడతకు సంబంధించిన రూల్సు (Government Conduct Rules) కు భిన్నంగా ప్రవర్తించటంగా పరిగణించాలని చెప్పారు. ఇంకా 1961 వరకట్న నిషేధ శాసనపు అమలు తీరును, ఫలితాలను ఐదు ఏళ్ళ తరువాత తిరిగి సమీక్ష చేయాలని కూడా హెచ్చరించడం జరిగింది.

1961 నాటి చట్టాన్ని సవరించే బిల్లును కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశ పెట్టింది. ఈ సవరణ బిల్లుకు సలహా లివ్వటానికి కేంద్రం ఒక జాయింటు కమిటీని 1982 ఆగష్టులో సాక్ష్య సేకరణ చేసి తమ నివేదికను అందజేసింది. ఆ కమిటీ చట్ట సవరణకు, సమస్యను పరిష్కరించటానికి కొన్ని సిఫారసులు చేసింది. ఏదైనా నేరం స్పష్టంగా నిర్వచించలేదు ఆ బిల్లులో. అంటే పెళ్ళికి ముందుకాని, వివాహ సమయంలో కాని, వివాహం తర్వాతకాని, ఇచ్చినడబ్బు, పొలము, డిపాజిట్లు వగైరాలను కట్నం (పెళ్ళికి ప్రతిఫలంగా) అని ఆ శాసనం లో వుంది. నేరం అంటే ఏ రూపంలో ఇస్తే, ఎప్పుడు ఇస్తే నేరమో బిల్లు చెప్పలేదు. నేరం రుజువు అయితేనే కదా శిక్ష ! నేరం ఏమిటి అనే దానిపై భాష్యాలకు తావుంటే నేరం ఎలా రుజువు అవుతుంది అని కమిటీవారు విమర్శించారు. మొత్తంమీద ఈ సవరణ బిల్లులో కొన్ని లోపాలు వున్నాయని విమర్శలు వచ్చాయి. రహస్యంగా ఇచ్చే దానిని పట్టుకోలేము కదా ! కాకపోతే పదిమందికి కనిపించే ఆడంబరాలను, ఖర్చును కొంత నిరోధించవచ్చు.

1961 వరకట్న నిషేధ శాసనం 1984 లో సవరించబడింది. సవరణ చట్టము తే. 2-10-'84 నుండి అమలులోకి వచ్చింది. ముఖ్యమైన మార్పులు జరిగాయి. శిక్షల పరిమితి, బహుమతుల జాబితాలు, జరిమానాల హెచ్చింపు, కేసు పెట్టడానికి అర్హత, వరకట్నాన్ని వివాహమాడిన స్త్రీకి తిరిగి ఇవ్వడానికి నిర్దేశింపబడిన కాలవ్యవధి మొదలగు విషయాలలో

మార్పులు వచ్చాయి. కట్నంయొక్క నిర్వచనాన్ని కూడా మార్చడం సంభవించింది. ఈనాటి శాసనం ప్రకారం చాల కట్టుదిట్టాలు వచ్చాయి. ఈ శాసనం అందరికీ వర్తిస్తుంది అయినా, వరకట్న దురాచారం హిందువులలో ఎక్కువగా ఉన్నది. ఈ శాసనాన్ని ప్రత్యేకంగా హిందువులకే వర్తింపచేయక పోయినా ఆచారంగా, సంప్రదాయంగా హిందువులలో హెచ్చుగా జరుగుతోంది. ఇటీవల మిగతా మతాలవారు కూడా కట్నాన్ని 'డిమాండ్' చేస్తున్నారు. వివాహంలో ఒక పార్టీ మరియొక పార్టీకి, లేక ఒకపార్టీ తల్లిదండ్రులుగాని మరెవరైనా గానీ రెండవ పార్టీకి లేక మరియొక వ్యక్తికి ఆ పార్టీల పెండ్లి సందర్భంగా ప్రత్యక్షంగా గాని, పరోక్షంగా గాని ఆస్తి, లేక విలువగల ధనం, పత్రం, చరాస్తి వగైరా ఇచ్చుటకు అంగీకరించినది కట్న మనబడును. ముసల్మాను ధర్మ శాస్త్రు ప్రకారం పేర్కొనబడిన 'మహర్' (DOWER) దీని క్రిందకు రాదు. (సెక్షను 2) ఏ వ్యక్తి అయినా కట్నం ఇచ్చినా, పుచ్చుకున్నా, లేక ఇచ్చుటలో పుచ్చుకొనుటలో సహాయపడినా అతనికి ఆరు మాసములకు తక్కువగాని జైలుశిక్ష (అది 2 సంవత్సరముల వరకు ఉండవచ్చును మరియు 10 వేల రూపాయలకు లేక కట్నానికి ఏది ఎక్కువైతే దానికి మించని జరిమానాకు పాత్రుడు లేక పాత్రురాలు. కాకపోతే ప్రత్యేక కారణాలను పేర్కొని కోర్టు ఆరుమాసాలకు తక్కువ శిక్ష వేయవచ్చును. వివాహ కాలమందు ఎవరూ కోరకుండా, వధువుకు ఇవ్వబడిన బహుమతులు- ఈ శాసనం క్రింద తయారయిన నిబంధనల ప్రకారం ఏర్పడిన జాబితాలో పేర్కొన బడినచో - కట్నం క్రిందికి రావు.

అలాగే, ఎవరి చేతా కోరబడకుండా, వరునికి వివాహమపుడు ఇవ్వబడిన బహుమతులు- జాబితాలో వ్రాయబడితే- కట్నం క్రిందికి రావు. కాగా వరునికి వచ్చే బహుమతులకు సంబంధించి మరో షరతు ఉన్నది. అవి వధువు తరపున గాని లేక వధువుకు బంధువైన వ్యక్తి తరఫున గాని ఇవ్వబడి, అవి ఆచార ప్రకారం ఇవ్వబడే బహుమతులు అయి, ఎవరి వల్ల లేక ఎవరి తరపున ఆ బహుమతులు ఇవ్వబడినవో ఆ వ్యక్తి యొక్క ఆర్థిక స్తోమతును పరిగణనలోకి తీసుకొనినచో అధిక విలువ కానివి అయినచో అవి కట్నం క్రింద లెక్కకు రావు (సెక్షను 3). ఏ వ్యక్తి అయినా ప్రత్యక్షంగా కాని, పరోక్షంగా కాని వధువు లేక వరుని యొక్క తల్లిదండ్రుల నుండి, బంధువుల నుండి లేక

గుర్తింపు పొందిన సామాజిక సంక్షేమ సంఘము గుర్తింపబడిన సంక్షేమ సంఘంగా పరిగణింపబడును. ఈ శాసనం క్రింద నమోదయ్యే నేరాలు 'కాగ్నిజిబులు' నేరాలు. అంటే పోలీసువారు నిందితులను వారంటు లేకుండా అరెస్టు చేయడానికి వీలయిన నేరాలు. ఈ కేసులో జామీనుపై నిందితుని విడుదల చేయవచ్చును. అయితే ఈ కేసులో రాజీ పడటానికి వీలులేదు. బహుమతుల జాబితాను ఎవరు తయారు చేయాలి, ఎలా తయారు చేయాలి అనే దాని విషయమై కేంద్ర ప్రభుత్వం నిబంధనలను రూపొందించ వచ్చును.

నిబంధనలను తే. 19-8-1985న గెజిటులో ప్రకటించారు. బహుమతుల జాబితాను వరుడు వ్రాయాలి. ప్రతి బహుమతి, దాని వివరం, దాని సుమారు విలువ, ఇచ్చిన వారి పేరు, బహుమతి వధువు బంధువుగాని వరుని బంధువు గాని ఇస్తే ఆ బంధుత్వం ఈ అంశాలన్నీ ఆ జాబితాలో ఉండాలి. ఈ జాబితా పై వధూవరుల దస్కతులు లేక వేలి ముద్రలు ఉండాలి. అంతేకాక పెండ్లి సమయంలో హాజరయిన బంధువుల, లేక ఇతర వ్యక్తుల సంతకాలు కూడా ఆ జాబితాపై తీసుకొనవచ్చును. ఈ సవరణ చట్టం చాలా విలువైనది, బరువైనది కూడా. ఇలా ఎన్ని కట్టుబాట్లు శాసనపరంగా చేసినా ఈ సామాజిక దురాచారాన్ని అరికట్టడం కష్టం.

తిరిగి 1986 ఆగష్టు 21 వ తేదీన కేంద్ర ప్రభుత్వం రాజ్య సభలో మరో సవరణ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టింది. 1961 వ సం॥పు వరకట్న నిషేధపు శాసనం, 1984 లో సవరింపబడిన ఆ చట్టం తగినంత కట్టు దిట్టంగా లేదని మహిళా సంఘాల ప్రతినిధులు అభిప్రాయాలు ప్రకటించిన నంత ర్యంగా ఈ బిల్లు రూపొందించబడింది. ఈ బిల్లులో మూడు అంశాలు వున్నాయి.

1) వరకట్న మరణానికి కారణ భూత మయినందుకు కనీసం 7 ఏండ్ల శిక్ష మరియు 5 వేలు జరిమానా విధించాలి.

2) కట్నం తీసుకోలేదు అని రుజువు చేసుకోవలసిన బాధ్యత తీసు కున్న మనిషి మీద లేక తీసుకొనుటకు సహాయం చేసిన వ్యక్తి మీద వుంటుంది.

ప్రకటనల్లో రాస్తున్నారంటే రాగా కట్నం ఇస్తామని అర్థం. ఆ ప్రకటనలు నిరశించాలి. అలాగే స్వచ్ఛంద సంస్థలు, ప్రభుత్వం, రాజకీయ పక్షాలు భారీ ఎత్తున ప్రబోధ కార్యక్రమాలు చేపట్టాలి. పత్రికల వారు వరకట్న నైచ్యాన్ని ఘాటుగా విమర్శించాలి. వరకట్న మరణాలను వెలికి తేవాలి.

న్యాయవాదులు, న్యాయాధికారులు తమ బిడ్డలకే అన్యాయం జరిగినట్లు భావించి తీర్పు ఇవ్వాలి. ఇలా అన్ని రంగాలలో విప్లవాత్మక పద్ధతుల్లో పని చెయ్యాలి. 'కట్నం ఇస్తే పెళ్ళి చేసుకోను' అనమని పిల్లలకు తల్లులు ప్రబోధించాలి. వధువుకు ఉత్తమమైన, న్యాయమైన స్వతంత్ర జీవనం కలిగి ఉండటానికి తగిన భద్రతను ఇచ్చేదాన్ని అంటే జీవనోపాధిని ఆమెకు అందజేయాలి. ఆమెకు విద్య, ఉద్యోగం, వ్యాపారం లేక వృత్తివిద్య లాంటివి ఇవ్వగలిగితే భర్తల చేతుల్లో బాధలు పడుతూ వుండరు; నోరు మూసుకుని సహించాల్సిన పని వుండదు. భార్యను చంపి మళ్ళీ పెళ్ళికి తయారయ్యే వాడికి పెళ్ళి కాకుండా సమాజం అలజడి ద్వారా ఆపించగలగాలి.

వధువుకు ఎలా సాయపడితే ఆమె బ్రతికి బైటపడుతుంది అని ఆలోచిస్తే - కుటుంబంయొక్క వనరులలో, ఆస్తిలో కుటుంబ వ్యవహారాల నిర్ణయంలో స్త్రీకి (వాటా) భాగస్వామ్యం వుండాలి. కూతుళ్ళకు వారసత్వం లేకుండా తండ్రులు వ్యవహరించరాదని శాసనం చేయాలి. కూతుళ్ళకు ఆస్తిలో వాటా ఇవ్వకుండా పేరెంట్సు వీలునామా వ్రాయరాదు. అలా వాటా నిషేధిస్తే కట్నం ఇవ్వాలని ఉత్సాహం చూపుతారు. అమ్మాయి పెళ్ళి నాడు ఏమీ ఇవ్వకుండా పెళ్ళయిన తర్వాత ఆమెకు ఆదాయం వచ్చే వాటా ధనంగా ఇవ్వాలి. ఆమె చనిపోతే ఆమె ఆస్తి ఆమె భర్తకు లేక భర్త అధీనంలో వుండే ఆమె మైనర్ పిల్లలకు కాక పెద్ద పిల్లలకు ఇవ్వాలి ఆమెకు పిల్లలు లేకపోతే పుట్టింటి వారికి చెందేటట్లు చేయాలి. కట్నం డబ్బు పది సం॥ ఆమెపేర డిపాజిట్‌లో వుంచాలి. అది ఆమెకు అత్యవసరమైతేనే (జబ్బు, పిల్లలకొరకు) తెచ్చుకోవాలి. అమ్మాయి స్వతంత్ర జీవనాన్ని సాగించటానికి తగిన విద్యాబుద్ధులు ఉద్యోగం ఆమెకు కలుగ జేయాలి. తల్లిదండ్రుల ఆస్తిలో వాటా వుండి అక్కడే ఆమె స్థిరపడటానికి అవకాశం వుంటే ఆమెను పరాయి మనిషిగా చూడరు. కుమారుణ్ణి ఎవరైనా బాధలు పెడితే

సర్దుకుని బ్రతకమని చెప్పరు కదా ? అలాగే అమ్మాయికీ కూడా చెప్పాలి. వివాహం స్త్రీకి సర్వస్వం అని చెప్పరాదు. ఆమె కన్యగా వుండటానికి అయినా హక్కు వుండాలి. అప్పుడే ఆమె స్వతంత్ర జీవిగా వూహించుకోగలదు.

స్త్రీలలో అవివాహితులు, విడాకుల వారు, విధవలు హుందాగా స్వేచ్ఛగా భద్రతతో జీవించ గలిగే సమాజం ఏర్పడినప్పుడే ఈ సమస్య కొంత పరిష్కరింప బడుతుంది. శాసన కర్తలు, పోలీసులు, న్యాయమూర్తులు దీన్ని తమ బాధ్యతగా భావించాలి.

ప్రేమ వివాహాల వల్ల కూడా వరకట్నం పోతుంది. కనుక యువతీ యువకులు కలిసి చర్చించుకునే అవకాశం కలుగజేయాలి. ఎన్ని ఘోరాలు జరుగు తున్నా, ఎంత అన్యాయం జరుగుతున్నా, జీవితాలు అభాసవుతున్నా స్త్రీలు కష్టాలను భరించడం, సహించడం నేర్చుకొన్నారే కాని ఎదిరించడం, దెబ్బకు దెబ్బ తియ్యటం నేర్చుకోలేదు. అవసరమైతే బాధితులైన స్త్రీలే తిరుగుబాటు చెయ్యాలి. ఎవరిని ఎవరూ దోపిడీ చేయని సామాజిక వ్యవస్థను నిర్మించు కోవాలి. అందుకు ఎవరో వస్తారని, తోడు నిలుస్తారని ఎదురు చూడటం కన్నా తామే ఉద్యుక్తులై, ఉత్తేజితులై అన్ని రంగాలలో తమకు జరుగుతున్న అన్యాయాలను, అక్రమాలను ఎదుర్కొటానికి స్త్రీలు సంసిద్ధులు కావాలి. ఏ మార్పు రావాలన్నా బాధితులు త్యాగాలు చెయ్యక తప్పటం లేదు. అందువల్ల ఆడపిల్లలు ధైర్యంతో విజ్ఞతతో నిలబడాలి. ఎన్ని విమర్శలు ఎదురైనా సరే ఈ సమాజంలో తమకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని, అనమానతను వారే వ్యతిరేకించాలి. - అంటే త్యాగం, ధైర్యం రెండూ కలిగి వుండాలి. అంతగా అవసరమైతే వరవిక్రయాన్ని నిరోధించటానికి తాము కన్యలుగానైనా జీవించటానికి స్త్రీలు సిద్ధపడాలి. ముఖ్యంగా అత్తగార్లు తామూ ఒకప్పుడు కూతురిననీ, కోడలిననీ, తల్లిననీ గుర్తుంచు కొని కోడల్ని కూతురిగా చూస్తే 'స్త్రీకి స్త్రీయే శత్రువు' అనే అపప్రధ తొలగిపోతుంది. తన భర్త, కుమారుడు పురుషులనేది విస్మరించరాదు. వారి ఆశాపాశాన్ని త్రెంచి వేయాలి. వారికి నీతి బోధ చెయ్యాలి. వారి మనస్సులు మార్చగలగాలి. అలా సమాజం, యువతీ యువకులు, అత్తమామలు, తల్లితండ్రులు, ప్రభుత్వం, స్వచ్ఛంద సంస్థ కలిసి ఐక్యతతో స్థిరచిత్తంతో నిలిస్తే వరకట్నం పటాపంచలవుతుంది

ముఖ్యంగా స్త్రీలో చైతన్యం వెల్లివిరిసిననాడు వరకట్నం ఇవ్వడానికి వారు నిరాకరించిననాడు, వివాహం స్త్రీకి తప్పనిసరి సంస్కారమని భావించటం మానివేసిననాడు, కట్నం తీసుకున్న పురుషుని సమాజం ఈసడించి, అసహ్యించే స్థితికి కొంతగా కొంత వచ్చిననాడు ఈ దురాచారం నశిస్తుంది. ఆ శుభ సమయాన్ని దగ్గర చేయడానికి స్త్రీలు ఉద్యమించాలి.

వరకట్న దురాచారాన్ని తొలగించాలంటే కులమతాల ప్రసక్తి లేని ప్రేమ వివాహాలకు అవకాశం గల వ్యవస్థ ఏర్పడాలి. ఆ సమాజంలో కులమత భేదాలు తొలగిపోతాయి. ఆస్తి, అంతస్తుల భేదాలు నశించి పోతాయి. ముఖ్యంగా స్త్రీకి దూరమై పోతున్న స్వేచ్ఛ దగ్గరవుతుంది. సమాజంలో సమతుల్య స్థితి నశించకుండా వుంటుంది. ఇందులో ఇద్దరూ స్వతంత్రించి తమకు నచ్చిన వారిని స్వీకరిస్తారు. కులం, గోత్రం, ఆస్తి, అంతస్తు పరిగణనలోకి రావు. కష్టాలు కలిసినా ఓర్మితో భరిస్తారు. కుటుంబంలో సామరస్యం పెరుగుతుంది. అయితే ఈనాటి వ్యవస్థలో ప్రేమ వివాహాలు సాధ్యమా? అనే ప్రశ్న రావచ్చు. కాని మనం చిత్తశుద్ధితో తలపెడితే ఏదీ అసాధ్యం కాదు. విద్యాలయాల్లో సహవిద్యను పెంచాలి. వివాహానికి ముందుగానే దంపతులిద్దరూ తమ లక్ష్యాలు, ఆదర్శాలు గురించి చర్చించుకొనే అవకాశం వారికి మనం కల్పించాలి. దాంపత్య విధానం, కుటుంబ వ్యవస్థా, బాధ్యతలూ గురించి వారు ఆలోచించుకోవాలి. ఆ వివాహాలలోనే వరకట్న ప్రసక్తి అంతరిస్తుంది. కనుక ఈ వివాహాలు జరిపించేందుకు కొంత సామాజిక మార్పు అవసరం. ఆ మార్పుకు మహిళా సంఘాల తోడ్పాటు, ప్రజల సహకారం చాలా అవసరం. అన్నిరంగాలలో అనిర్వచనీయమైన మార్పులు, ప్రోత్సాహం వచ్చిన నాడు మాత్రమే ఈ వరశుల్క నిర్మూలన జరుగుతుంది. ఆ రోజుకై అందరం ఎదురు చూస్తూ వుందాం.

